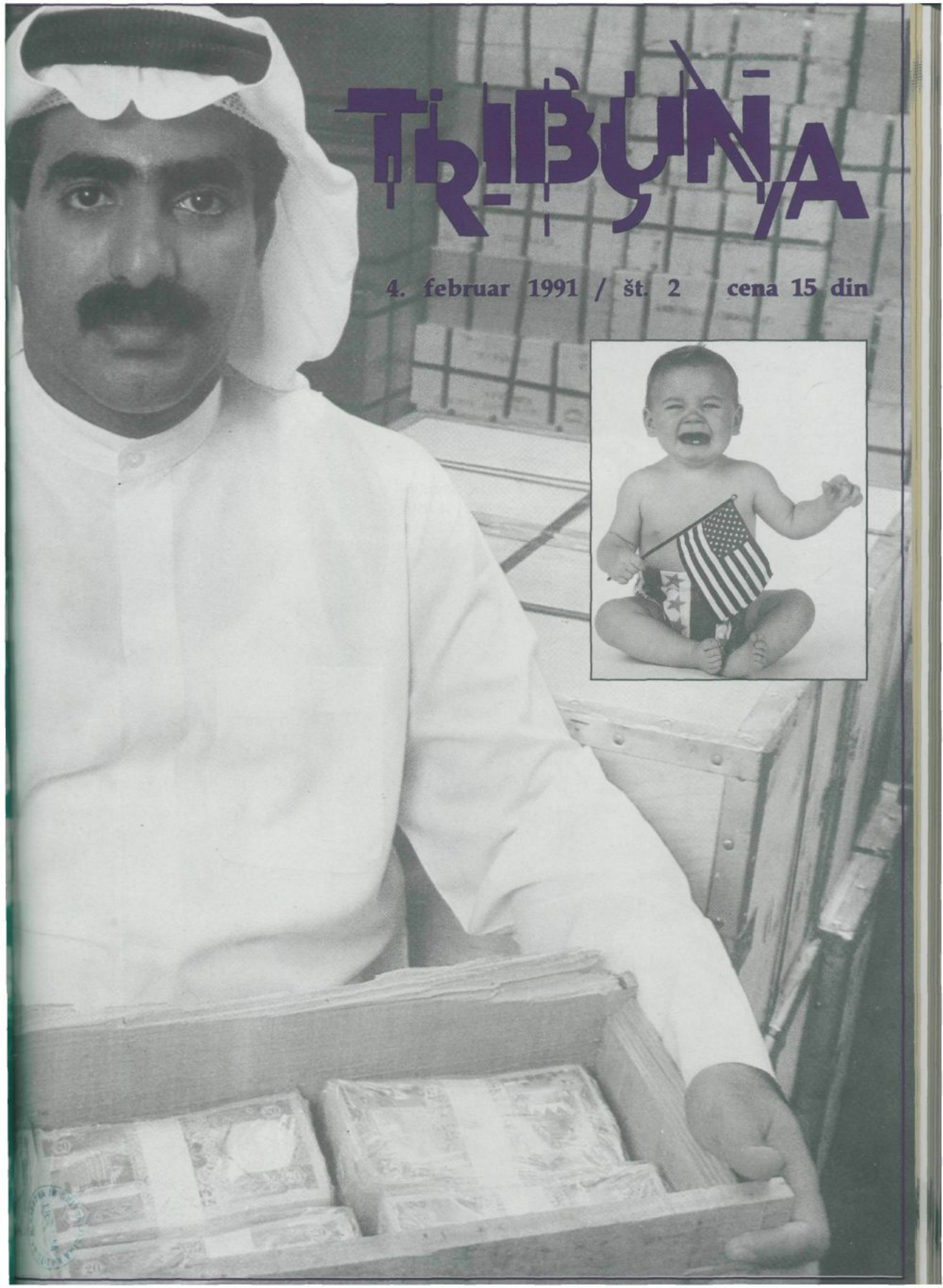
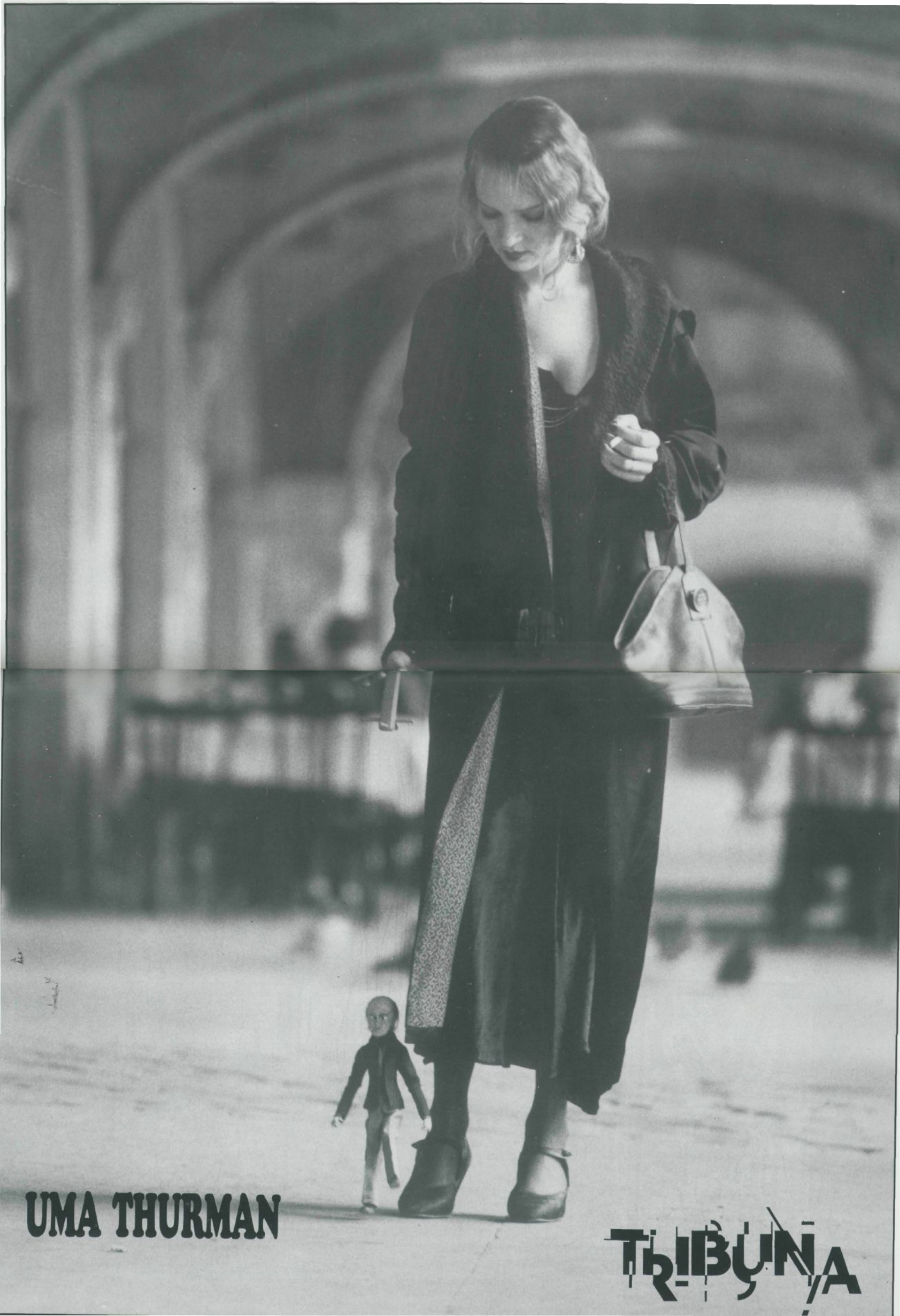

TRIBUNA

4. februar 1991 / št. 2 cena 15 din

UMA THURMAN

TRIBUNA

KAZALO

- 4 Intervju:
Jaša Zlobec,
LDS
- 8 Hobotnica
boljševizma ima
lovke v Srbiji
- 10 Sferično zrcalo
Martina Špeglja
- 14 Kolumni
- 16 Peter Reberc:
V Demosu se
nihče
ne utaplja
- 18 CNN fenomen
- 22 Zapiski dr. Mace
Jogan
- 24 Fotolabor
- 27 Šolt II.
- 30 Dr. Krešimir
Petrovič
o športu
na Univerzi
- 33 Film: Nikita
- 40 Art
- 44 Las Vegas
- 46 Nagradna
križanka

PRO PATRIA ali PRO PARTIA

Vedno in znova velja ponavljati misel, da refolucija žre svoje otroke tudi takrat, ko se revormira. In v takšnih »prehodnih, začasnih, težkih, zgodovinskih, negotovih in še kakšnih« časih ni nobena skušnjava presenetljiva.

Prva je skušnjava oblasti, ki jo je demonstriral minister za kulturo, presvetli gospod Capuder. Ta je staro logiko »odvisnosti družbene nadgradnje od materialne baze« prevedel v svojevrsten konservativizem. S stališča oblasti je ministrova odločna državniška drža in hladnokrvna racionalnost lastnost, ki bi jo privoščili marsikateremu ministru v Peterletovem kabinetu. S stališča nasprotne strani pa je Capudrova aroganca in brezsrčnost zločin zoper plemenito reč - kulturo. Razpet med Peterletovo mošnjo in vnebovpljočimi klici kulturniških sodrugov se je odločil za prvo možnost in ostal na križu. Kot kazen za to, ker je homo duplex - oblastnik in umetnik.

Druga je skušnjava zmagovalca. Uprizarjali so jo nekateri poslanci slovenskega parlamenta, ki so strumno zahtevali izločitev Jugoslovanske ljudske armade iz pogovorov o prihodnosti Jugoslavije. Na prvi pogled povsem utemeljena zahteva, še posebno po zadnji obveščevalno-filmski aferi na Hrvaškem, žal pa natak(i)čna. Vsaj zaradi treh razlogov. Prvič: vprašanje razdelitve Jugoslavije bo prvenstveno vprašanje ukinitve oziroma preobrazbe armade. Drugič: vojsko je v pogajanja potrebno vključiti kot objekt in subjekt pogovorov brez glasovalne pravice. (Ne)dogovor bo tako rezultat, dosežen med političnimi predstavniki republik. Tretjič: z vsako armado, tudi našo, se je koristneje pogovarjati kot pa bojevati. To se lažje počenja za zeleno mizo kot s tajnimi in javnimi dopisi. Optimist bi o rezultatih jugoslovanskih pogovorov na vrhu dejal, da bodo uspešni takrat, ko bo Slovenija obsodila oboroževanje HDZ-jevcev in Srbija odločno protestirala proti komunistično obarvani politizaciji vojske. Pesimist bi pripomnil, da bo Miloševićev pristanek na konfederacijo ugoden izid pogovorov. Realist pa bi o zmagi pomenljivo molčal.

Branko Čakarmiš

TRIBUNA je glasilo ŠOU v Ljubljani. • Tisk: tiskarna Ljudske pravice, Ljubljana. • Naslov uredništva: Kersnikova 4, 61000 Ljubljana, tel. (061) 319-496, telefax (061) 319-448. • V uredništvu dežuramo vsak dan med 10. in 12. uro. • V.d. glavnega urednika: Bojan Korenini. • V.d. odgovornega urednika: Branko Čakarmiš. • Lektorica: Nives Klinc. • Cena 15 din. • Oproščeno prometnega davka po sklepu št. 421-170/22.2.1973. • Naslednja številka izide 18. februarja 1991
V uredništvu TRIBUNE ali pri Tribuninih kolporterjih na fakultetah lahko študentje z indeksom kupijo TRIBUNO po ceni 5 dinarjev.

odprto pismo ministru dr. A. Capudru! (izvleček)

MOTO: Mon père, ce héros au sourire si doux... (Victor Hugo)

Oglašamo se Vam v imenu nekega kulturniškega društva, društva L. Tesnière, o katerem ste najbrž komaj kaj slišali, in to navkljub nespornim dosežkom, ki jih je na področju širjenja naše književnosti in kulture v svetu omenjeno DLT doseglo, (o čemer bo govora na koncu). Ta paradoks nedvomno lahko pripišemo dejstvu, da naši osrednji prestolniški mediji bolj ali manj oklevajo oz. so zelo gluhi, kadar gre za poročanje o le-teh dosežkih. Mar je preveč tvegano upanje, da bi po Vaši ministrijski zaslugi to krivično obravnavanje našega društva prenehalo - ali pa se vsaj ublažilo?

DLT se dobro zaveda, da je taka previdnost - ki je do zdaj (in bo menda še naprej) narekovala omenjeno zadržanost, pravzaprav molk v naših osrednjih prestolnih sredstvih javnega obveščanja - povsem razumljiva, saj so razlogi zanjo take narave, da v dobro obveščenih krogih niso nobena skrivnost...

Preden se lotimo glavnega namena pričujočega pisanja, nam bodita dovoljeni dve vprašanji - eno kot drugo v zvezi z odmevom, ki ga Vaša ministrijska dejavnost povzroča v slovenskem kulturnem prostoru.

1. Na dnevnem redu Upravnega odbora DLT se je znašel članek, objavljen v nekem neosrednjem, neprestolniškem, a zato nič manj uglednem slovenskem mediju, ki Vas kar petkrat omenja. (Glej Beležko iz Združenega doma v Svečini, Mariborski Večer 13.11.1990, str. 40). Kako naj si razlagamo dejstvo, da sta se sklepna slovesnost BS - kot tudi za njo odvijajoča se pojedina v Svečinskem Zadržnem domu, ena kot druga, sploh lahko potekali (kakor je zabeležil novinar Bojan Bauman) v odsotnosti »kulturniškega ministra«? Seveda če so božja pota nedoumljiva, so ministrska popotovanja, da ne rečemo rajžanja, včasih nepredvidljiva... Vsekakor je bilo zadoščenje, ki si ga je z zamudo resnično zaslužil Boris Kralj, ta odlični gledališki igralec Sevrovega kova in zares nadaljevalec njegovega poslanstva na naših odrih, vredno z Vaše strani večje pozornosti.

2 Drugo vprašanje, ki si ga je Upravni odbor DLT-a zastavil, se nanaša na nedavno zamenjavo umetniškega direktorja CD-a. V osrednjem, prestolniškem slovenskem mediju smo prebrali, da je imenovanje M.C.-a za novega umetniškega vodjo dobilo polno podporo tudi »ministra za kulturo«, ki naj bi Cankarjevemu domu »dovolil« (sic.) izpeljati - horrible dictu - imenovanje do konca, (Podrobnosti o tem so v Delu 6.12. 1990, str.11). Mar se plazu ogorčenja, ki ga bo omenjeno imenovanje nesporno moralo povzročiti med pazljivimi bralci nekaterih še posebej zgrešenih prispevkov M.C.-a, katere je zadnja leta osrednji prestolni medij na žalost moral objaviti, niste zavedali? Med temi prispevki bi Vas radi opozorili na sledeči...

Višek nec plus ultra Crnkovičeve gramofonske vneme nedvomno predstavlja uvodnik Sobotne priloge osrednjega medija

(Delo, 10.2.1990) z naslovom »Kopitar go home!«. Ker je DLT posvetilo temu ponovnemu »rolanju po sceni« polemični ugovor - objavil ga je iz tehničnih razlogov šele v maju preteklega leta osrednji in res ugledni študentski medij (Pisma bralcev, 8. šte. Tribune 1990) - ne kaže o njem posebej izgubljeni besed. Kot je izjavil Upravni odbor DLT-a, pod omenjenim pompozanim in provokatorskim Ganimedovim naslovom (»Kopitar go home!«), se je takrat kratkomalo skrival nov poskus zavajanja slovenske kulturne javnosti, ki naj bi se dala še enkrat speljati na stranpot, tokrat glede pomembnosti Miklošičeve obletnice v letu 1991 (glej koledar UNESCO 1991). Slovenska kulturna javnost naj bi kratkomalo spregledala, da ne rečemo pozabila, stoletno obletnico, ki jo bo ves znanstveni svet praznoval na dan Miklošičeve smrti 7. marca (ne pa 8.) 1991 in ki bi že zaradi tega morala biti posebej pri srcu vsem Slovincem. Navsezadnje je F.M. bil nedvomno Slovenec... (Podrobnosti izjave DLT-a glej v omenjeni številki Tribune). V oklepaju rečeno, ali lahko DLT kot CILT računata na Vašo podporo, da to praznovanje tudi na naših tleh dobi razsežnost, ki jo F.M. res zasluži? Ljubljana, 16.1.1991

Nelly Schuster,
predsednica Društva
Lucien Tesnière (DLT) na Slovenskem

Odgovornim urednikom

Izgubljeni senzacionalisti

Kako neznosno lahko postane pisanje, ko nekemu snamejo verige. To moramo opaziti zadnje čase pri naših novinarjih, ne le časopisnih temveč tudi pri novinarjih drugih medijev. Dolgoletno zatiranje svobodnega novinarstva ni pustilo zgolj bolečih spominov na preteklost, ampak je udarilo neizbrisen pečat na osebnosti prenekaterega urednika in novinarja.

Globoko zakoreninjen strah pred oblastjo, ki so jim ga očitno vsadili, jim danes, ko lahko vsakdo napiše karkoli želi, ustvarja zmedo v mislih. Izgubili so merila za poštenost, dober okus in tudi za profesionalnost. Njihova globoka frustriranost je najočitnejša pri odnosu do oblasti. Ustvarjeni vtis, da kar nekaj novinarjev ne želi biti samo kritičnih do sedanje oblasti, ampak ji hočejo namerno škodovati. Pa ne samo zato, ker je DEMOS-ova, temveč zato, ker je oblast. Razlog je v tem, da se zaradi njim vcepljene boljše vestične predstave o tem, kar naj bi bila, ne morejo sprijazniti s tem, kar je.

Kritika oblasti se stopnjuje, kar je dobro, postane pa to slabo, ko začne ta kritika posredno škodovati ugledu in interesom slovenskega naroda. To pa je meja, preko katere novinarjem za nobeno ceno ne smemo pustiti prestopiti. Primož Kališnik je s svojim prispevkom v Delu Plus to mejo prestopil.

V tedniku, ki se propagira z sloganom »Nesramnost zdaj«, sta bila objavljena članka, v katerih ta novinar opisuje ilegalno uvažanje ameriškega orožja iz Italije. To delo naj bi opravilo podjetje Intereuropa s pomočjo Združenja slovenskih športnih društev v Italiji, po naročilu slovenske vlade. Pisanje so povzeli italijanski časopisi, o tem se govori v italijanskem

parlamentu in Beogradu.

Zakaj je bilo to potrebno? Ali zato, da bi novinar povečal naklado svojega časopisa in si s tem poskušal ustvariti ime, ali da očrni Janeza Janšo in z njim celo vlado, ali zgolj zaradi želje pisati o škandalih za vsako ceno. Novinar je lahko prepričan, da ni dosegel nič razen zadnjega.

Dosegal pa je to, da so že obtoženi ljudje, ki so nam redki zavezniki v tujini, zamejski Slovenci in da je italijanska vlada že začela s preiskavo. Intereuropa, podjetje, ki veliko posluje v tujini, je dobilo malodane kriminalni predznak, Slovenija pa je v očeh tujcev sedaj bliže Bližnjemu vzhodu kakor Srednji Evropi. Ni treba biti posebno bister, da bi ugotovil, da so tudi vojaški vrhovi v Beogradu pograbili za kost, ki jim je bila prostovoljno vržena.

Tako pisanje bi bilo normalno le za nek list iz Politikine hiše, za Aleksandro Plavevsko in Krste Bijelica, za katere vemo, kaj si mislijo o Slovencih in kaj nam želijo. Zato je stvar še toliko bolj osupljiva, ker je avtor Slovenec (vsaj po priimku sodeč). Očitno pa sodi v tisto skupino Slovencev, ki ni dojela enega izmed sporočil plebiscita, to je, da lahko Slovenci dosežemo nekaj le, če smo enotni in drug drugemu ne mečemo polen pod noge.

Ne glede na to, ali je novinarjevo pisanje resnica ali laž, so to stvari, ki v tem času negotovosti ne sodijo v noben časopis. S svojim pisanjem je nam, Slovincem, ki nam je za suverenost Slovenije v vseh pogledih zabil nož v hrbet in pri tem novinarju ne pomaga nobeno izgovarjanje na novinarsko etiko ali svobodo tiska.

Ljubljana, 10.1.1991

IZJAVA IO SLOVENSKEGA KULTURNEGA ZBORA

O izgonu umetnostne vzgoje iz šol in zavrnitvi finančne pomoči za slovensko umetniško galerijo v Madridu

Društvo slovenskih skladateljev
Trg fran. rev. 6/1, Lj.
Društvo slovenskih pisateljev,
Tomšičeva 12, Lj.

V zadnjih dneh se je v naš kulturni prostor zarežalo dvoje dogajanj, ki sta v ostrem nasprotju z zahtevami, ki jih je slovenski kulturni zbor zapisal v svoji nedavni Spomenici o kulturi v točkah o

a) večjem poudarku kulturni in umetnosti vzgoji v naših šolah in

b) promociji slovenske ustvarjalnosti v svetu. Najprej o šoli. Pišemo na temelju pripravljenih predmetnikov, ki so jih SKZ poslali učitelji umetnostne vzgoje. Ker se tako kot v usmerjenih časih tudi danes sprejemajo različne variante v našem šolstvu po tistem, na hitro, samo ob asistenci ravnateljev, si jemljemo pravico, da opozorimo javnost na namere izločiti umetnostno vzgojo iz skupine obveznih predmetov.

Vztrajamo pri tem, da je šola temelj vsakega nacionalnega kulturnega programa. O kulturnosti Slovencev v letu 2000 se odloča v današnji šoli. Posamezniki in strokovne skupine na Republiškem sekretariatu in Zavodu Republike Slovenije za šolstvo s svojimi namerami in izrinjanjem umetnostne vzgoje kršijo klasične državljanske pravice do kulturne in umetnostne

zobraženosti in izpričujejo popolno pomanjkanje poslušnosti za bistvo sodobne nekonfesionalne duhovnosti, in to v času, ko se okoli nas odpira vse občutljivejši svet besede, zvoka, giba, medijske sinestetike... Krčenje umetnostne vzgoje ali njen izgon iz šol sploh nimata zveze z današnjo finančno stisko v družbi, ravno tako pa takega posega ne zahtevajo ne širše družbeno razpoloženje, ne kadri, ne tehnična zmogljivost šol, ne starši ali učenci. Umetnost in kultura bi v tem primeru postali žrtev že včeraj vsiljenega biološko socialnega programa, utemeljenega samo na količinskih kazalcih strok, ki imajo pred očmi samo praktične vsakdanje tehnološko-proizvodne potrebe. Šole brez umetnostne vzgoje kot rednega predmeta bodo postale mrzli in odtujeni kraji.

Kulturni zbor zato zahteva:

- Uvede naj se demokratični pluralna šola po evropskem vzoru, z najmanj po dvema urama umetnostne vzgoje v vsakem letniku gimnazije in s po dvema urama v dveh letnikih tri- in štiriletnih (strokovnih) šol.

- Raznišljanja o drugačni šoli naj se vmejo h klasični meri, ki vidi človeka v štiridelni celoti - fizični, intelektualni, estetsko-čustveni in moralno-značajski. Sedanji načrtovalci namreč upoštevajo samo prvi sestavini.

- SKZ podpira predlog, naj ustrezne pedagoške ustanove (glasbeni in likovna akademija, pedagoške šole, društva in drugi) skličejo javno tribuno o kulturno-umetniški vsebini prihodnjih šol. Tisti, ki nas skušajo iztiriti iz evropskih okvirov, ki metnosti ne priznavajo etičnih in ontoloških vrednosti, naj na javni tribuni razgrnejo svoja protiumetnostna izhodišča.

- Predlagamo, da pred dokončno potrditvijo predmetnikov in učnih programov izrečeta svoje soglasje, vsaj kar zadeva delež umetnostne vzgoje, Republiški sekretariat za kulturo in Odbor za kulturo pri skupščini republike Slovenije.

Na videz ni med protikulturnimi namerami z umetnostno vzgojo v šoli in zavrnitvijo finančne pomoči za odprte slovenske galerije v Madridu nobene vzročne povezave, v posledicah pa oboje kaže mračno perspektivo kulturne regresije in usihanja tokov domačih kakor svetovnih razsežnosti.

IO SKZ razbira iz pojasnil, s katerimi Republiški sekretariat za kulturo utemeljuje, zakaj ne bo podprl odprtja galerije v Madridu, nekatera kulturnopolitična stališča, ki jih je treba zavrniti.

- Politika je potrpežljivo iskanje stikov in sodelovanja z namenom, da bi se na nekem področju ustvarile trdne razmere in možnosti za razvoj. Delitev slovenske kulture in poskus njenega ločevanja na mestno in podeželsko sfero, »ki je bolj podhranjena, kot je to primer nekaterih ljubljanskih elitnikov...«, je demagoška in neustvarljiva.

Pri investicijah v kulturo - tudi pri tej v Španiji - ne more imeti glavne besede pravna služba, marveč umetniško strokovna. Vsak resen in zahteven projekt je tveganje. Denar, s katerim razpolaga sekretariat, ni državno ministrski, temveč je prispevek, ki ga dajejo za kulturo vsi davkoplačevalci. Kot se minister pritožuje v pismu, vodijo »napredne sile« nelepno gonjo proti ustanovi na Cankarjevi 5, odkar jo je prevzel dovek iz vrst krščanske demokracije. Če res prihaja do tvrstnih napadov, potem jih IO SKZ kot restruktorski civilnodružbeni zbor obsoja. Toda v odprtem pismu direktorja Moderne galerije v zvezi

z zavrnitvijo sredstev za galerijo v Madridu take strankarske optike ni.

Slovenski kulturni zbor si od vsega začetka prizadeva, da bi ministrstva, ki kulturo najbolj zadevajo (sekretariata za kulturo in šolstvo), vpeljeta tako regulativo in delovne metode, ki bi kolikor mogoče preprečevale spore in zaplete. To pomeni, naj bodo ta področja sicer hierarhično urejena, vendar pa naj si pri odločitvah pomagajo s podsklasi, delovnimi telesi in ustreznimi strokovnimi odbori. Namesto tega pa na sekretariatu že od lanske jeseni ležijo finančno neovrednoteni programi, medtem ko ljudje v dejavnostih bodisi nadaljujejo delo na svoj riziko ali pa čakajo in krčijo obseg delovanja. Namesto sodelovanja imamo opravka s centraliziranim odločanjem, ki ga ni mogoče nadzorovati, predvsem pa ni mogoče preprečevati napak ali jih popravljati.

Če sedanji ministri za šolstvo in kulturo nista kos zahtevam časa, naj si vlada tudi za sanacijo teh resorjev pomaga z izkušenimi ljudmi od drugod. Za konstruktivno delovno razmerje pa si bo še naprej prizadeval tudi Slovenski kulturni zbor.

IO Slovenskega kulturnega zbora
(zanj predsednik Lojze Lebič)

Zelo spoštovani gospod Castagnou!

Z velikim veseljem ter zadovoljstvom sem prebrala »Odprto pismo ministru dr. A. Capudru«, ki ste mi ga - kako zelo prijazno od Vas - dostavili v nabiralnik.

Res. Kar lepo (in če dovolite - tudi s precej strupenkaste hudobice!) je Nelly Schuster krcnila po prstih M. Omkoviča!

Se posebej fascinirana pa je prefinjenost, s katero je zbudila, da ne rečem celo oštela, ministra Capudra!

Vendar se bojim, da so naši ministri (dr. A. Capuder najbrž ni nobena izjema!) trenutno tako zelo zaposleni s spletkarjenji, z razmišljanji o tem, kako ostati na oblasti; še bolj pa z barvanjem slovenske politične (in prav tako kulturne!) scene v črno, da jim je obeležba 100-letnice smrti F. Miklošiča malo mar. Sicer pa - prepričana sem, da je celo med ministri nekaj takšnih, ki sploh ne vedo, kdo je bil Fran Miklošič! In celo, da je najbrž veliko Ljubljančanov prepričanih, da je bil F.M. »kakšen partizan« ali kvečjemu kakšen zediniteljski politik. Kulturna beda tega ljudstva in predvsem njegovih politikov je (vsaj včasih moram z grozo tako pomisliti - v zadnjih mesecih pa celo vedno pogostej!) brezmejnina in kar naprej prepajana s klečeplazniškim javkanjem pred »avtoritetami« ter arogantnim zatiranjem drugačnega, nelinejskega, svojrskega, neposvečenega od klanskih mandarinov.

Vi, gospod Castagnou, zelo dobro poznate razmere pri nas in prav gotovo veste, da je celo Prešerna (tudi - in predvsem! - danes) »odrešilo« tistih nekaj verzov, ki jih lahko izrabljajo za svoje nacionalistične frustracije in »histeriziranje« ljudstva!

Slovenci »internacionalnega«, svetovljanskega duha so bili v tej deželici že od nekdaj vsaj »sumljivi«, če že ne kar »odpadniki«.

Še enkrat se Vam zahvaljujem za prijaznost in Vas z najboljšimi željami lepo pozdravljam!

Ljubljana, 22.1.1991

Z iskrenostjo.
Naslov znan uredništvu.

IZJAVA NEUE SLOWENISCHE KUNST ZA JAVNOST

Dne 25.1.1991 se je Dragan Žvadinov, direktor Kozmokinetičnega kabineta Noordung, zglasil na Sekretariatu za kulturo Republike Slovenije z namenom, da ministru dr. Andreju Capudru, v imenu NSK, glede na obstoječe razmere v slovenskem kulturnem prostoru, predloži naslednje zahteve:

1. Takojšnja in brezpogojna objava slovenskega kulturnega programa s strani Sekretariata za kulturo.
2. Sprememba finančnega razmerja med institucionalno in neodvisno kulturo iz obstoječega 100:1 v razmerju 100:20.
3. Vključitev mesta Ljubljane v strassbourski program »Kultura prestolnica Evrope«.

Zaradi arogance kulturnega ministra Slovenije in njegove nepripravljenosti na pogovor, se je Dragan Žvadinov odločil za gladovno stavko v prostorih sekretariata. Na ministrovo zahtevo je bil policijsko odstranjen.

Ob tem nerazumljenem incidentu NSK vlagajo javni protest in poziva slovensko javnost, da se odločno opredeli glede neobstoječe slovenske kulturne strategije.

V zvezi z dogodkom napovedujemo tiskovno konferenco v prostorih Mestne galerije Ljubljana, dne 29.1.1991 ob 11. uri.

Dragan Žvadinov je začel z gladovno stavko dne 25.1.1991 ob 14.15 in jo nadaljuje.

za NSK:

Ivan Novak

Pismo predsedniku Skupščine

Zveza dijakov Slovenije o zakonu o vojaški obveznosti

Izvršni svet Skupščine RS je 26.12.1990 določil besedilo predloga za izdajo Zakona o vojaški dolžnosti z osnutkom zakona ter ga Skupščini RS poslal v obravnavo.

Omenjeni zakon obravnava med drugim populacijo srednješolcev, ki bodo v naslednjih letih padali pod konsekvence tega zakona, zato je vodstvo Zveze dijakov Slovenije pregledalo zakon in izoblikovalo mnenje, ki vam ga posredujemo in Vas prosimo, da ga v razpravi upoštevate.

Zveza dijakov Slovenije je že lansko leto podprla proces demilitarizacije v Sloveniji in se vključila v reorganizacijo programskih shem srednjih šol v smeri popolne demilitarizacije posameznih predmetov in njihovo dopolnitev z vsebino kulture miru in nenasilja. Kot taka tudi ne more pristati na sprejem Zakona o vojaški obveznosti, saj je le-ta očitno narejen na dolgi rok. Njegova uzakonitev bi tako močno podaljšala proces demilitarizacije Slovenije in izničila napore srednješolcev ter seveda velikega dela civilne družbe.

Poleg tega je sprejemanje tega zakona pred sprejemom nove slovenske ustave zelo tvegano in nedemokratična poteza, saj bi bila v tem primeru vsebina ustave lahko podvržena temu zakonu.

Predlagamo Vam, da republiška skupščina kot začasen ukrep sprejme le tiste člane predlaganega zakona o vojaški dolžnosti, ki skrajšujejo vojni rok na sedem mesecev in priznavajo ugovor vesti, ostala razprava in sprejem zakona pa naj se prestavi na čas po sprejemu nove ustave.

Alenka Kunaver,
predsednica Zveze dijakov Slovenije

JASA ZLOBEC, poslanec LDS:

»DEMOS BLOKIRA DELO PRI USTAVI«

TRIBUNA: Bili ste edina stranka, ki je nastopila proti plebiscitni evforiji. Mnogi so vam zato očitali, da blokirate pogajanja o njem. Za kaj je torej šlo?

ZLOBEC: Resnica je popolnoma drugačna. No, kar se evforije tiče, se seveda strinjam. Je pa res, da smo do neke mere blokirali pogajanja, ampak samo tisto točko o odstotkih, ki so potrebi za uspeh plebiscita. Skratka, gre za tistih famoznih 50 odstotkov, kjer je Demos vztrajal do konca. Že sama beseda plebiscit pove, da ne more odločati recimo 30 odstotkov prebivalstva. Pri tem smo vztrajali in uspelo nam je prepričati predsedstvo, potem se je vključila še vlada in na koncu so tudi radikalci v Demosu popustili. Kaj smo torej blokirali?! Mislim, da se je izkazalo, da smo bili popolnoma proti blokadi.

Glede evforije pa moram povedati, da smo nanjo opozarjali upravičeno, saj se je po plebiscitu izkazalo, da bo marsikdo v vladi in Demosu skušal ta plebiscit izkoristiti, da bi lahko skrit za plebiscitom mahal in poskušal sprejemati odločitve na hitro, za hrbtom skupščine, javnosti, kar se, žal, zadnje mesece redno dogaja. Tako se je tudi ta naša teorija izkazala za upravičeno.

TRIBUNA: Čeprav so se za plebiscit izrekle vse parlamentarne stranke, se je na koncu zdelo, kot da je to zmaga vladajoče koalicije, ne pa vseh, ki so pri pripravi na plebiscit sodelovali.

ZLOBEC: Mislim, da je tudi tu odgovor zelo preprost, ker so že od samega začetka zlasti nekatere stranke vladajoče koalicije skušale prikazati opozicijo kot protinacionalno skupino, ki je proti plebiscitu, a ne samo to; proti samostojni Sloveniji, proti slovenskim interesom, skratka, ki je skorajda nacionalni sovražnik. Ti absurdi so šli tako daleč, da smo lahko v skupščini poslušali patetične delegate Demosa, ki so nam očitali, da v svojem srcu mislimo drugače, kot govorimo. Nekateri so hoteli tolmačiti človekove misli ne pa dejanj ali besed. To je najhujša oblika terorja, kakršen je divjal v času inkvizicije, ko so človekove misli razlagali kot smrtni greh.

Foto: Karli Erdlen

Poplebiscitna evforija je minila in Slovenija je (zaenkrat) še ostala v Jugoslaviji. Do 23. junija mora skupščina Republike Slovenije sprejeti novo ustavo in omogočiti popolno osamosvojitve Slovenije od Jugoslavije. O možnosti konfederativnega dogovora z ostalimi republikami je težko govoriti, medtem ko bodo pogajanja o novi slovenski ustavi predvsem odvisna od vladajoče koalicije. Že na samem začetku je prišlo do ostrih polemik med opozicijo in pozicijo. Največ alternativnih predlogov je postavila Liberalno demokratska stranka. Jaska Zlobec, poslanec LDS, nam pojasnjuje, kaj se je dogajalo v skupščini zadnje mesece.

TRIBUNA: Kako si razlagate razglasitev samostojne in neodvisne države Slovenije v okviru prejšnje države Jugoslavije?

ZLOBEC: Čudim se naivnosti nekaterih najvišjih predstavnikov Demosa, od Pučnika do včasih Bučarja, ki v določenem trenutku z vsem navdušenjem govorijo, kako je Slovenija samostojna, naslednje jutro pa trezni ugotovijo, da je z Jugoslavijo povezana s sto vezmi. Strinjam se, da je treba te vezi trgati počasi, nikakor pa ne lagati ljudem in jih slepiti s tem, da smo tisto jutro po plebiscitu prišli v čisto novo kvaliteto. Funkcija plebiscita je bila v močnejši pogajalski poziciji Slovenije in v tem, da res nihče ne more očitati Sloveniji, da njeni politični predstavniki nimajo za sabo večine prebivalstva. Vse ostalo prenapihovanje realnih in neposrednih

posledic plebiscita pa je seveda samo škodljivo.

TRIBUNA: Glede na to, da se predstavniki Srbije in Črne gore nočejo pogovarjati o konfederaciji, je možno, da do nje sploh ne bo prišlo. Je možno tudi, da je konfederacija samo pretveza, s katero da bi se Slovenija čiste vesti odcepila od Jugoslavije?

ZLOBEC: Ne bi uporabljal tako težke besede, kot je pretveza, ker mislim, da se precej časa tako politične stranke kot oblast realno pripravljajo na možnost konfederacije s Hrvaško ter Bosno in Hercegovino. Je pa res, da se kaže možnost vrste konfederacije zelo oddaljena, ker je srbska politika jasno in nedvoumno povedala, da ne bo pristala na konfederacijo v obliki sedanjih republiških meja. Skratka ne bo pristala na to, da bo 30 odstotkov Srbov ostalo zunaj meja republike Srbije, tako da ne vemo, kako se bo ta stvar razpletla. Ključna zadeva je pač razplet med Hrvati in Srbi. Prvi ne bodo popustili od konfederacije oziroma samostojnos-

ti svoje republike, drugi pa se ne bodo odpovedali kontroli nad vsem ozemljem, na katerem živi srbsko prebivalstvo, tako da so možno vsi razpleti, tudi najbolj krvavi in nasilni. Kar se tega tiče, za samo Slovenijo ne obstaja neposredna nevarnost, da bi bila vpletena v morebitne spopade, ker

je zlasti v interesu Srbije, da se Slovenija čimprej odcepi, in prepričan sem, da bo Srbija ponudila Sloveniji najbolj ugodne pogoje, kar se tiče razdelitve premoženja itd. Če se Slovenija osamosvoji od Jugoslavije, se ustrezno temu poveča politična teža Srbije znotraj Jugoslavije.

TRIBUNA: Še nobena konfederacija ni uspela: ali se je spremenila v federacijo ali pa razpadla na več držav. Ali je še vredno govoriti o jugoslovanski ali kakšni drugačni konfederaciji?

ZLOBEC: Vsi besedni dvoboji - konfederacija ali federacija - so sami po sebi nepomembni, ker gre za dva koncepta - popolna samostojnost republik na eni strani (Slovenija, Hrvaška, Makedonija in delno BiH) in koncept centralistične države, ki ustreza Srbiji. Ta dva koncepta sta nerazdružljiva, prav tako pa

tudi oba sistema, ki sta prisotna v obeh delih države. Po drugi strani pa je nedvomno res, da bodo morali narodi na Balkanu najti nek koncept skupnega, sosedskega življenja. Tudi če pride do državljanske vojne, bodo na koncu morali sesti za pogajalsko mizo. Ne gre samo za hrvaškosrbski problem, pač pa tudi za popolnoma nerešen albanski in makedonski problem. Ker sta skrajno labilni tudi Romunija in Bolgarija, menim, da se brez mednarodne konference problemi v tem delu Balkana ne bodo rešili.

TRIBUNA: Poznamo uspešne plebiscite (Komorski otoki v Pacifiku) in neuspešne plebiscite (Quebec). Za slovenski plebiscit lahko rečemo, da je bil uspešen. Kljub temu, da se je več kot polovica prebivalcev Slovenije odločila za neodvisnost, pa slabo kaže za mednarodno priznanje nove države (ki je še vedno del stare). V poslovnem govoru je Gianni de Michelis v imenu ES ostro napadel jugoslovanske separatiste. Bo po vašem mnenju več možnosti pri njegovem nasledniku iz Luxemburga?

ZLOBEC: To je predvsem odvisno od tega, kakšni trendi bodo v Jugoslaviji in Evropi. Razlika med omenjenima plebiscitoma in slovenskim, je da slovenski plebiscit nima neposrednih pravnih posledic in učinkov, ni pa države na svetu, ki bi lahko priznala Slovenijo, dokler ta še ni država. Če bo Slovenija postala država, mislim, da bodo na to dejstvo

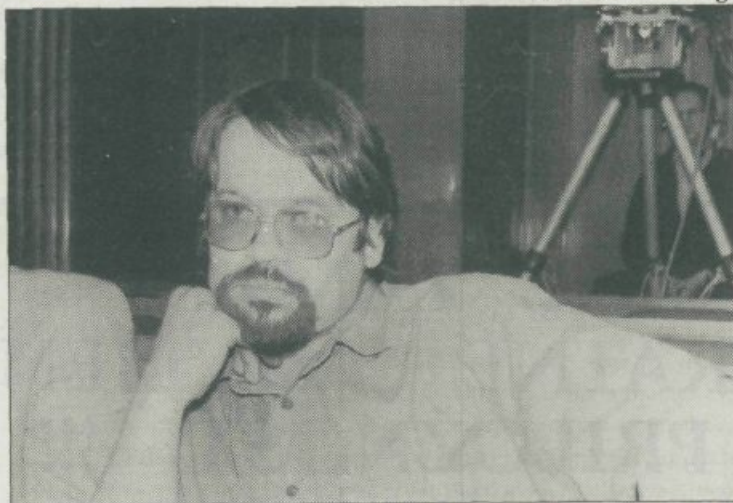
prej ali slej pristale tudi evropske države in svet. Upoštevati pa moramo tudi dejstvo, da velike zahodnoevropske države niso naklonjene osamosvajanju majhnih narodov, saj imajo same popolnoma drugačne ključne teme in so svoje majhne narode dobesedno iztrebili ali asimilirali, Amerika pa za te stvari nima nobenega občutka. Tu bi rad poudaril, da me preseneča izjemno nerazumevanje Amerike za ta civilizacijska vprašanja.

TRIBUNA: Tudi, če pride do Jugoslovanske konfederacije, je možno, da bi mednarodna skupnost priznala vse njene članice? Z drugimi besedami: ali bomo potovali z jugoslovanskimi, se pravi konfederacijskimi potnimi listi, ali s slovenskimi?

ZLOBEC: Sam ne verjamem v take

vrste konfederacije znotraj jugoslovanskih meja, saj bi bila tendenca takšne tvorbe na eni strani centrifugalna sila, kot je Slovenija, na drugi strani pa izrazito centripetalna sila, kot je Beograd. Takšna združba bi bila skrajno labilna in obsojena na močne konflikte. Edina možna varianta za Slovenijo je samostojnost s krhkimi vezmi: ali s Hrvaško ali z drugimi deli Jugoslavije; kar pa ne bi bilo vitalnega interesa za Slovenijo. Torej, na vitalnih področjih ne bo mogel nihče odločiti v imenu Slovenije. Druge perspektive za Slovenijo v tem trenutku ne vidim. In kaj bo z ostalimi deli Jugoslavije? Seveda, govori se, da bo naenkrat kar šest majhnih držav. To se verjetno ne bo zgodilo, saj so pretendenti za pravo državnost predvsem Hrvati in Srbi, usoda BiH in Makedonije je skrajno negotova, Kosovo pa se bo prej ali slej pridružilo Albaniji.

Foto: Tomi Drozg

TRIBUNA: Ali to pomeni, da bomo lahko potovali v tujino s svojimi potnimi listi?

ZLOBEC: Verjetno bo to kmalu - druge variante ne vidim.

TRIBUNA: Do 23. junija se mora slovensko vodstvo dogovoriti z ostalimi republikami glede novih odnosov, še pred tem pa mora slovenski parlament sprejeti novo ustavo. Če se zdi prvo skoraj nemogoče, je mogoče vsaj drugo?

ZLOBEC: S 23. junijem je kot z vsemi datumi, ki jih patetično postavi za prihodnost. To je pač proces, ki ga fiksira 23. junija in ima bolj simboličen pomen. Res pa je, da se mora pohiteti na vseh področjih. Krivdo za zastoj pri preoblikovanju ustave oz. sprejetju nove ustave vidim izrazito na strani Demosa, ki je tisti hip, ko je uvidel, da v sekundi ta ustava ne bo sprejeta, vse

skupaj odložil v predal in vrgel vse karte na plebiscit, kar pa seveda ni zamenjava z ustavo, in bojim se, da nekateri mislijo, da je bolj udobno v tem času spreminjati ustavo z vsemi znanimi ustavnimi amandmaji. Sam pa sem mnenja, da je potrebno do nove ustave priti čimprej. Do nje pa ne moremo priti drugače, kot da se usedemo za mizo in jasno povemo, na kaj kdo ne more pristati, kje se lahko popusti brez sprenevedanja in lažne diplomacije. Tako bi bila lahko ustava relativno hitro sprejeta.

TRIBUNA: Medtem ko je HDZ pokazala veliko razumevanja glede zahtev hrvaške opozicije, lahko trdimo, da Demos pri ustavnih debatah noče prepustiti odločilne besede. Bomo imeli eno ustavo za štiri leta ali bo o njej odločila velika večina?

ZLOBEC: Kar se HDZ-ja tiče, bi rekel naslednje: popolnemu zmagovalcu je lahko biti velikodušen. Pri nas je situacija bistveno drugačna; mislim, da bi morali narediti ustavo, ki je ne bi bilo potrebno več bistveno spreminjati. Ker mora biti za to ustavo v skupščini dvotretjinski konsenz, pomeni, da Demos ne more priti na dan z ustavo, ki bi bila v svojih določenih členih nesprejemljiva za opozicijo. Zato je prisiljen v dogovor. Če bo ta dogovor na ravni vseh strank - s tem nočem precenjevati vloge strank - mislim, da bo to konsenz velike večine prebivalcev Slovenije.

TRIBUNA: Kot opozicijska stranka ste dali mnogo pametnih predlogov, npr.: dvodomna skupščina, regije, dsežen sporazum v neomejeni pravici do ugovora vesti, trudili ste se za demokratičnejšo obliko zakona o RTV itd.. Pa je sploh kaj upanja, da boste lahko z oblastjo uspeli skleniti kompromis ali pa je resnična Magajnova trditev, da imamo demokracijo samo enkrat na štiri leta? Tone Peršak je npr. dejal, da Demos ne bo popustil pri pogajanjih?

ZLOBEC: Pri ustavi bo že moral popustiti, če bo hotel priti do ustave, če pa se to ne bo zgodilo, bo moral krivdo pripisati sebi. Kar se tiče bitke za bolj demokratične rešitve v skupščini, moram poudariti, da jih vodi naša stranka. Tudi če smo nekatere bitke izgubili, pa smo vendarle opozorili jav-

nost in liberalnejše dele v strankah Demosa, da po nedemokratičnih bližnjicah ni moč graditi demokratične države. Zato mislim, da so te bitke, če jih gledamo v celoti, uspešne.

Glede dvodomnega sistema pa nam kratka izkušnja nove oblasti jasno kaže na zelo hudo nevarnost centralizacije Slovenije, se pravi, da bi Ljubljana postala center, ki bi odločal o celi Sloveniji, kar bi pomenilo nadaljnje siromašnje drugih slovenskih regij, zlasti tistih obrobni, kar bi pripeljalo do katastrofalnih posledic, tako v populacijski politiki kot gospodarstvu itd. Zato se mislimo odločno bojevati še naprej. Vrsta negativnih izkušenj nove oblasti, vrsta osnutkov novih zakonov, ki skušajo še bolj centralizirati odločanje, in slabi rezultati teh centralističnih poskusov, kažejo, da imamo z decentralizacijo prav.

TRIBUNA: Kakšno je vaše mnenje o novi slovenski zastavi? Po nekaterih predlogih naj bi bila njena barvna polja namesto vodoravna navpična. Zaenkrat teh usodnih sprememb še ni.

ZLOBEC: Pretirana kreganja okoli simbolov, pri katerih prednjačijo kranjski liberalci se mi zdijo, že v principu

odveč. V tem trenutku nas čakajo pomembnejše stvari. Za primer bi navedel okoliščine v Španiji po Francovi smrti in propadu španskega fašizma. Še danes so v obtoku kovanci s Francovim likom, pa to nikogar ne moti, saj je to preprosto bolj funkcional-

no in ceneje. Glede slovenske zastave sodim med tiste, ki so zadnje čase bolj tihi. Mene namreč slovenska zastava z zvezdo nič ne moti; navsezadnje je v ameriški zastavi 51 peterokrakih zvezd. Sam sem s Primorske in prepričan sem, da brez te zvezde ne bi nikdar dobili nazaj tretjine slovenskega ozemlja, ki je bilo pred vojno pod Italijo. Tisti, ki tej zvezdi očitajo samo vse zlo in slabo ter jo boljševisko demonizirajo, naj ne pozabijo, da bi bila brez partizanov in tudi brez Jugoslavije naša meja pri Vrhnikih.

TRIBUNA: Po sprejemu nove ustave bodo razpisane nove volitve. Ali bo po vašem mnenju Liberalno-demokratska stranka zasedla več sedežev v novem parlamentu (državnem zboru) ali manj kot sedaj?

ZLOBEC: Vse je odvisno od tega, kakšna bo politična stranka do volitev. Če bo delovala državotvorno in ponujala uspešne rešitve, bo dobila več glasov kot sedaj. Če pa bo zapadla v klasično past in se odzivala samo s kritiko na poteze vlade, potem si ne bo pridobila statusa državotvorne stranke, ampak lahko dobi tudi manj glasov.

Igor Kršinar

R NE ZAMUDI ENKREATNE ŽIVLJENSKE PRILOŽNOSTI !!!

Radio Študent odpira pot v slovenski medijski prostor kupu NADOBUDNIH, AMBICIOZNIH, KOMUNIKATIVNIH, SLAVOHLEPNIH in BREZSKRUPULOZNIH mladih ljudi. Aktualno-politična, glasbena, kulturna, propagandna, tehnična in špijerska redakcija Radia Študent vabijo v svoje vrste podmladek, ki si upa reči BOBU BOB in POPU ROCK.

Naša vlažna klet na Cesti 27. aprila 31 v študentskem naselju Rožna dolina sprejema vajece vsak dopoldan v tednu, bodoče špijerske zvezde pa so še posebej dobrodošle vsak ponedeljek ob 4:00 PM.

Radio Študent :
TVOJA STEVARDESA ZA V MEDIJSKA NEBESA

NOVI PREDSIEDNIK IZ STARIH ČASOV

Fotodokumentacija Dela

Politične stranke v novem makedonskem parlamentu so zelo hitro dojele, da se je o novi oblasti treba pogajati. Za skupno mizo so se tako znašli reformisti, komunisti, VMRO-jevci in celo albanska Stranka demokratične perspektive, ki je bila v začetku izključena iz pogajanj. Sprva je bilo videti, da se bodo pogajanja srečno iztekla, vendar so se kmalu začele težave. Kot bi VMRO prve volitve vzela preveč zgodovinsko in premalo pragmatično, so vztrajno zahtevali, da kot stranka z največ mandati dobi tudi predsedniško mesto. Komunisti in reformisti so se načelno strinjali, kljub vsemu pa so bili presenečeni, ko so VMRO-ovci predlagali metropolita Mihaila.

Odkar je prvi večstrankarski »parlament« rešen z izvolitvijo reformista Andova za njegovega predsednika so strankarski dogovori zašli v slepo ulico: komunisti so vrnili udarec s kandidaturo Kira Gligorova in začeli z veliko kampanjo. Prihajali so telegrami »podpore« kot v starih dobrih boljševističnih časih, vrelo je na radiu in televiziji, ankete so kazale, da ljudje Gligorova podpirajo, novinarjem so v Sobranju delili fotokopije telegramov s populističnim duhom. Gligorovu so celo omogočili promocijo na televiziji - kot edinemu kandidatu - in v oddajo se je oglasila skupina »volilcev VMRO«, ki je komunističnega kandidata podprla. To, kar mu ni uspelo v prvem, je dosegel ob asistenci VMRO v drugem krogu - postal je predsednik večstrankarske Makedonije.

Gligorovu uspelo šele v drugem krogu

Kiro Glogorov ni neznan jugoslovanski javnosti. Zdaj že 74-letni politik in bivši profesor beograjske ekonomske fakultete je sodeloval pri nastanku Makedonije, vendar je bil ves čas nekako v tistem sporu s prvimi makedonskimi možmi, lojalnosti komunizmu pa ni nikoli skrival. Danes izjavlja, da je njegova največja

tragedija v tem, da je moral zapustiti Makedonijo in delati v federalnih organih. Komunisti pa so VMRO-jevcem zamerili predvsem to, da so vsi njihovi kandidati šolani v Bolgariji. V promocijski televizijski oddaji je Gligorov dejal, da je po petdesetih letih doumel, da družba ne more napredovati z državno in družbeno lastnino. To izjavo pa so nekateri ilustrirali z njegovimi trditvami, v katerih se je nekoč širokoustil z združenim delom, samoupravljanjem...

Kiro Gligorov se je rodil 1917 leta v Štipu. Pravno fakulteto je končal v Beogradu. Po vojni je opravljal vrsto pomembnih političnih funkcij. Med drugim je podpredsednik zvezne vlade, predsednik zvezne skupščine, večkrat je bil zvezni poslanec in poslanec makedonskega parlamenta. Bil je tudi profesor na beograjski ekonomski fakulteti.

Za stranke in Makedonijo je postala funkcija predsednika izjemno pomembna, saj bo Gligorov človek, ki bo sodeloval na pogovorih o prihodnosti Jugoslavije. Ob tem pa se pozablja, da je njegova moč relativizirana, saj bo zadnjo in odločilno besedo imel ravno parlament. Na zadnjem vrhunskem srečanju v Beogradu je starega predsednika samovoljno spremljal predsednik parlamenta Andorov. Kakšno strategijo bo zastopal Gligorov v Beogradu, je odvisno od parlamenta in vlade, ki je v povojih.

Boj za vladne resorje

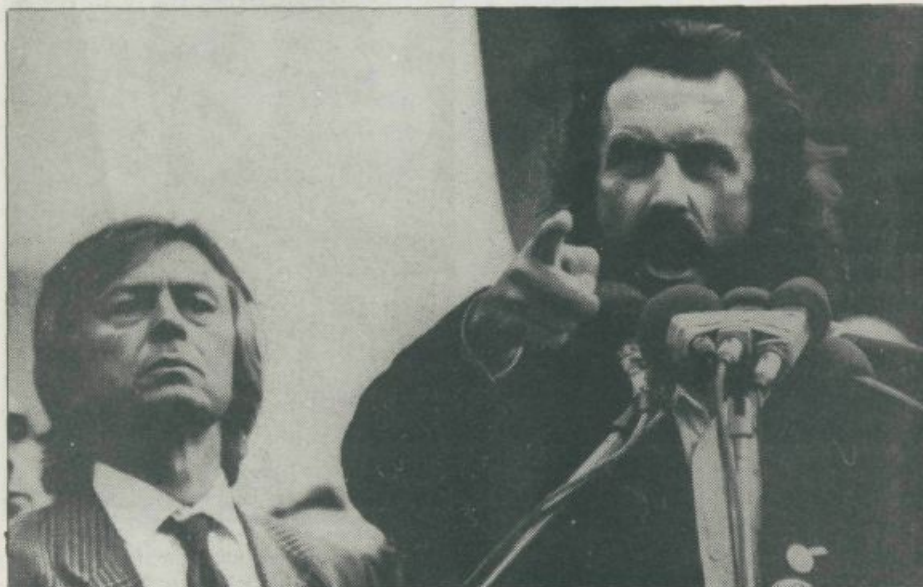
Zdi se, da nobena izmed strank ne bo imela poguma in vzela propadlo ekonomijo v svoje roke. Najhujši so boji za policijsko ministrstvo, pravosodje in zunanje zadeve. Socialne politike pa se izogibajo kot hudič križa. Mnogi ocenjujejo, da bo prav diplomacija v središču pozornosti. Pred kratkim sta se namreč srečala premiera Grčije in Bolgarije, Micotakis in Popov. Ugiba se, da sta premiera dosegla soglasje na škodo Makedonije. Grški premier je za tem obiskal še Albanijo in če k temu dodamo še obisk šefa srbke diplomacije Prlje v Grčiji, potem je strategija jasna: izgradnja prometne infrastrukture na Balkanu mimo Makedonije, tako da bi ta postala balkansko slepo

črevo.

Pri konstituiranju novega makedonskega parlamenta je imel Bog zelo pomembno vlogo. Kličejo ga socialdemokrati in socialisti. Ko je predsednik socialdemokratov videl, razpored moči v parlamentu je izjavil, da bo v parlamentu še večkrat potrebna božja pomoč. VMRO-jevci so v drugem kraju podprli kandidaturo Gligorova (v zameno za podpredsedniško funkcijo, ki naj bi jo dobil Georgijevski) in lahko sklepamo, da je Bog vendarle vmešal svoje prste.

Vladimir Petreski

HOBOTNICA BOLJŠEVIZMA IMA GLAVO V MOSKVI,

Fotodokumentacija Dela

LOVKE PA V SRBIJI!

Običajno samo zmagovalci pišejo zgodovino in politiko. Toda z Vukom Draškovićem, voditeljem Srbskega gibanja obnove še vedno najmočnejše opozicijske stranke, ni tako. Največji poraženec decembrskih volitev v Srbiji, kot so ga poimenovali prvi, in največji moralni zmagovalec, kot so ga titulirali drugi, njemu bližnji, se ne želi predati. Še vedno vihti roko v imenu zgodovinske pravice in skuša Srbe speljati s poti boljše vizma. Ta ima, tako pravi Drašković, glavo v Moskvi, svoje lovke pa v Srbiji. Nekateri so mu že pripisovali vlogo laboratorijskega tehnika, ki bo dokončno raztopil Jugoslavijo, danes pa nekoliko v senci opazuje in ocenjuje proces »jugosplavljanja«. Srbski Havel še ni dosegel svojega češkega vzornika? Se bo moral obriti?

TRIBUNA: Znani latinsko-ameriški pisatelj Mario Vargas Llosa je po neuspehu na predsedniških volitvah v Peruju izjavil: »Hvala volilcem, ker so me vrnili k tistemu, kar najbolje znam - pisanju.« Vi politike ne nameravate opustiti?

DRAŠKOVIČ: Llosa izjemno cenim in njegovo stališče mi je povsem razumljivo. Tudi sam od vseh reči na svetu najbolje pišem knjige. In sam se najbolj prijetno počutim za pisalnim strojem v tišini svoje sobe.

Toda Srbija se nahaja v najtežjem položaju v tem stoletju in zato nimam pravice do notranjega miru. Ne morem reči kot Arhimed, ki ga je sredi razmišljanja zmotil rimski vojak: »Nolli me tangere circulos meos.« Nimam pravice sedeti v slonokoščenem stolpu, medtem ko moj narod stoji na usodnih zgodovinskih razpotjih. Že tretjič v tem stoletju, razcepljen in nepripravljen. **Srbsko gibanje obnove**, ki ga vodim, je samo v nekaj

mesecih postalo tako močno, da je duhovno oživilo Srbijo in s tem pripravilo pot za tiste želje in spremembe, ki šele pridejo na vrsto. Zdaj res ni smiselno prenehati. To ne bi bilo korektno do sodelavcev, članov, volilcev in vseh tistih, ki bodo na prihodnjih volitvah glasovali za SGO!

TRIBUNA: Pričakujete morda, da bo SGO doseglo boljše volilne rezultate na volitvah v pokrajinsko in občinske skupščine spomladi. Na volitvah v Narodno skupščino se niste najbolje odrezali.

DRAŠKOVIČ: Če se povrnem k nedavnim volitvam... Komunisti niso zmagali na decembrskih volitvah! Dobili so v obeh krogih 47 odstotkov glasov, opozicija pa 53. Srbsko gibanje obnove je prejelo 32 odstotkov glasov, ima pa okrog deset odstotkov mandatov v srbskem parlamentu. Preprosto: takšen volilni zakon - večinski, nepravilen in nelogičen - so izsilili komunisti. Približujejo

pa se pokrajinske in občinske volitve. Do spomladi se mora SGO kadrovske, organizacijske in tehnično okrepiti. Na teh volitvah bomo nastopili s skupnimi listami Združene opozicije. Optimist sem predvsem zato, ker niso komunisti izpolnili niti ene obljube iz predvolilne kampanje. Kmetom zemlje niso vrnili, delavci izgubljajo delo, upokojeanci neredno prejemajo mizerne pokojnine... Kandidati opozicije so v prvem krogu republiških volitev v Vojvodini dobili kar 68 odstotkov glasov. Prepričan sem, da bomo na občinskih in pokrajinskih volitvah dobili še več glasov.

TRIBUNA: Kako komentirate rop stoletja, kot so nekateri poimenovali potezo srbskega vodstva, s katero so drugim jugoslovanskim republikam ukradli milijardo in pol dolarjev? Vašega komentarja namreč še nismo slišali...

DRAŠKOVIČ: Rop so izvedli po Abdičevem receptu. Srbske banke so na robu kolapsa. Če te bankrotirajo, bo prišlo do verižne reakcije in propada celotnega gospodarstva. V takšnem položaju je Milošević kot nekdanji bančni uslužbenec našel rešitev v ropu zvezne blagajne. S srbskim kreditom je zbral 150 milijonov dolarjev, z ropom pa je v prazno blagajno zmetel milijardo in pol dolarjev. Toda častni in pošteni Srbi ne želimo tujega, temveč naš denar. Ker so jih odkrili, so lopovi dali tipično obrazložitev: »To so počeli tudi drugi!«

Sedaj so začasno zmanjšali luknje na ladji, ki tone, toda kaj bo z naslednjimi meseci? Sredstva iz ljudskega posojila so porabili za izplačilo minimalnih osebnih dohodkov in za predvolilno kampanjo Socialistične stranke. Republiški sindikat že napoveduje generalno stavko in tu nikakršna kraja ne more več pomagati.

TRIBUNA: Srbi in Slovenci si niso nikoli v zgodovini stali nasproti, nikoli niso bili v sporu... Zakaj so potem danes?

DRAŠKOVIČ: Mislim, da je krivica obojestranska. Srbom nam ni razumljiva odprta slovenska podpora šiptarskim separatistom na Kosovu. Tega ne moremo kar tako pozabiti. Na drugi pa je krivo tudi sedanje srbsko komunistično vodstvo. Temu je uspelo sporeči Srbe z našimi dosedanjimi prijatelji v Jugoslaviji in svetu, s katerimi nikoli v zgodovini nismo imeli kakšnih nesporazumov, kaj šele vojn. Milošević in njegova ekipa se na oblasti ohranjajo z izmišljanjem čim večjega števila sovražnikov in odvratanjem pozornosti javnosti z eksistenčnih problemov. Milošević nas je prisilil v bojkotiranje slovenskega blaga - da ne kupujemo njihovih hladilnikov, oblek, spodnjic...

Lani sem na televiziji gledal kongres ZKJ in šlo mi je na jok, ko so srbski delegati gladko zavračali vse demokratične predloge, ki so prišli iz vrst slovenske delegacije. Lahko si mislite: glasovali so proti depolitizaciji vojske, ukinitvi verbalnega delikta... Srbski boljše viziki so nas skregali celo s tradicionalnimi vojnimi zavezniki - Francijo in Grčijo...

TRIBUNA: Kakšno je stališče Srbskega gibanja obnove o perspektivah Jugoslavije? Jugoslavija da

ali ne?!

DRAŠKOVIĆ: Jugoslavije ne želimo rušiti. Dvakrat smo zanjo umirali in je največji grob, morda tudi največja usodna zabloda v srbski zgodovini. Toda Srbi častimo samo en grob, v katerem je za Jugoslavijo in zaradi Jugoslavije pokopanih tri milijone Srbov. Jugoslavija je največji spomenik našemu krščanskemu, svetosavskemu žrtvovanju za drugega. Hrvaške, Slovenije in Makedonije ne bi bilo nikdar, če ne bi Srbi ustvarili Jugoslavije. Smo za Jugoslavijo, toda novo, povsem drugačno. Smo za federacijo, pa čeprav za ceno ohranjanja obstoječih notranjih meja, ki so nezgodovinsko in kriminalno postavljene. Seveda pod pogojem, da bo zvezna država večstrankarska in demokratična republika ali monarhija z močno centralno oblastjo in pod pogojem, da se avtonomne oblasti vzpostavijo povsod tam, kjer so razlogi zanje isti kot v Srbiji. Toda načeloma nismo proti konfederaciji ali razpadu Jugoslavije. Enostavno, nihče nima pravice, da bi Slovencem ali Hrvatom vsiljeval federacijo ali preprečeval tem narodom oblikovanje lastnih suverenih držav.

TRIBUNA: V severozahodnem delu države, predvsem Sloveniji, so zahteve po odcepitvi vse glasnejše. Kakšno je vaše stališče do teh zahtev?

DRAŠKOVIĆ: Spoštujemo svobodno izraženo voljo slovenskega naroda, da živi v suvereni državi Sloveniji. Za razliko od srbskih komunistov je SGO takoj po uspešnem plebiscitu sprejelo ta rezultat kot realnost, proti kateri, pod določenimi pogoji, nimamo absolutno ničesar. Preden se bodo Slovenci odcepili od Jugoslavije, bodo morali prevzeti del skupnega dolga do tujine. Drugič: v času informbirojevske krize l. 1948 so iz Srbije v Slovenijo preselili tovarne. Pod geslom reševanja industrije pred nevarnostjo vzhoda. Vračilo teh objektov je danes neizvedljivo, toda Srbi imamo pravico do denarne odškodnine. Ali pa da se to kompenzira skozi kakšne druge oblike.

Že prej smo se strinjali z željo hrvaškega vodstva, da se ta republika izloči iz Jugoslavije. Želimo jim srečno pot v Evropo in vse najboljše, toda z opombo, da se ne morejo odcepiti z ozemlji, na katerih živijo Srbi. Hrvatom smo oprostili leta 1918 in 1945, poražence smo spremenili v zmagovalce. Hrvati želijo, da v primeru razpada Jugoslavije v sestavo njihove »neodvisne države« pridejo tudi ozemlja Herceg-Bosne, Bačke, Sandžaka in Boke. E, to ne bo šlo, gospoda s Kaptola. Razhod na takšen način ni možen z nikakršnimi papirji in deklaracijami ampak samo z orožjem.

TRIBUNA: Vse jugoslovanske republike se zavzemajo za lastne armade. Bo tudi Srbija imela svojo vojsko?

DRAŠKOVIĆ: Odvisno od tega, kaj bo z Jugoslavijo. Država ne more imeti dve vojski. Dokler obstaja jugoslovanska armada, srbske ne bo, toda lahko se jo v jugoslovanskem norenju tudi izmislijo. V vsakem primeru - če jo nekdo želi zase, jo želim tudi sam zase. Če bodo menili, da lahko obstaja Jugoslavija s slovensko, hrvaško in srbsko vojsko, v redu. Naredili jo bomo. To celo najbolj ustreza Srbiji. V hrvaški vojski bi imeli tretino svojih ljudi, v bosenskohercegovski 80 odstotkov, tudi v makedonski vojski bi imeli večino in tako bi praktično imeli kar nekaj srbskih vojska. Te bi se v določenem trenutku - ker to norišnica ne bi dolgo vzdržala - združile v enotno srbsko vojsko. Toda ne razumem, zakaj nas Hrvati in Slovenci silijo, da oblikujemo tako veliko srbsko vojsko.

TRIBUNA: Kakšne so lahko posledice zaustavitve perestrojke v Sovjetski zvezi za razvoj dogodkov v Jugoslaviji?

DRAŠKOVIĆ: Možnosti, da Ljigačov in konservativci v sovjetskem vrhu zrušijo Gorbačova, so velike, kar bi bila izjemna priložnost za vse boljševike Evrope, še posebno v Jugoslaviji. Ne bodite presenečeni, če naši boljševiki, zbrani v Socialistični stranki Srbije in oficirski stranki Zveze komunistov -

Gibanju za Jugoslavijo, z zanimanjem spremljajo dogodke v prestolnici svetovnega komunizma. Hobotnica, proti kateri se borimo, je vseeno zver, ki ima glavo v Moskvi, tu pa so samo lovke. Ne gre se tudi čuditi dejstvu, da je ZK GZJ vzpostavilo prve mednarodne stike prav s sovjetsko ambasado v Beogradu.

Menim, da mora Gorbačov stopati še hitreje. Kakšna perestrojka, kakšno popravljanje komunizma neki? Zdi se, da Gorbačov poleg nesporno dobrih potez skuša boljševizem popravljati.

TRIBUNA: Vaš boter in nekdanji strankarski soborec dr. Vojislav Šešelj vas te dni ostro napada in obtožuje, da ste največji krivec za neuspeh opozicije na volitvah...

DRAŠKOVIĆ: Šešlja sem podpiral, odkar sem ga spoznal, vedel pa sem tudi in je v sporu skoraj s celotnim intelektualnim Beogradom, da je sam sebi najvišji princip. Ko je prišel iz zeniškega zapora, ga je Beograd na določen način celo zavrnili. To je Šešlja zelo prizadelo. Takrat sem mu izjemno pomagal, kolikor sem pač mogel, in menil sem, da ga bodo strankarski in nacionalni posli na določen način tudi umirili. Zmotil sem se. Šešelj je skušal izpeljati puč v stranki in to v trenutku, ko je ona prepričljivo dobila primat na srbski politični sceni. Ne želim ocenjevati njegove razloge, niti ne bom o njem karkoli grdega rekel. Vojvoda je pred drugim krogom volitev dokončno odvrnil masko lažnega opozicionista in svojim četnikom poslal razglas, naj glasujejo za komuniste. Osebnost po Valjevu in Beogradu delil letake v imenu Ravne gore in pozival Srbe, naj glasujejo za rdeče in proti Srbskemu gibanju obnove.

Aleksandar Čotrić

SFERIČNO ZRCALO MARTINA ŠPEGLJA

Ce bi kdo še pred slabim letom napovedal, da bo dolgoletni tovariš in novokomponirani gospod Martin Špegelj postal tragična zvezda s šahovnico okinčanega radićevsko-tuđmanovskega hrvaštva, bi se mu poznavalci razmer v deželi, ki generalov vsaj v zadnjem času ne ceni preveč, verjetno smejali. Toda v državi, kjer so Orwellove ali Huxleyeve negativne utopije danes samo še obvezno domače branje optimistov, se je zgodilo ravno to. General brez svoje vojske, kot večkrat poudarja navkljub prepričevanju bivših vojaških kolegov o hrvaški nacionalni armadi, se je ojdipovsko brez krivde kriv (ali je res?) znašel v vlogi prvega hrvaškega brambovca in se tako postavil ob bok generalu Tuđmanu.

Kameleon brez barve

Martin Špegelj ni politični anonimnež, še manj feniks, ki se je dvignil iz pepela, pač pa brezbarvni kameleon, ki je žrtvoval svojo rdečo barvo (tako, da je »zamrznil« svojo članstvo v prenovljeni hrvaški komunistični stranki), da si je izposloval pomembno mesto na banovi desnici.

Že kot poveljnik zagrebškega armadnega območja se je izkazal kot tipičen »homo duplex« - na eni strani prikrit Hrvat, navzven pa vdan pravilom brezpogojnega vojaškega spoštovanja odločitev nadrejenih, tako da se je večkrat znašel v navzkrižnem ognju različnih interesov. Nevešč politične ekvilibristike je nihal med skrajnima točkama, tako da nekatere njegove izjave iz tega obdobja ne pomenijo samo črne pike pred današnjimi delodajalci (vsak vojak vedno potrebuje gospodarja), ampak z današnje perspektive kažejo Martina Špeglja kot tragikomičnega klovna z žalostnim obrazom.

Hrvaški generali korakajo

Že samo dejstvo, da sta na ključnih hrvaških političnih položajih dva bivša profesionalna vojaka (pa še koga bi našli) dokazuje, da je Jugoslavija - in Hrvaška pri tem očitno ni

Zahvaljujoč političnemu delu in naporom vseh armadnih subjektov se uspešno gradi in ohranja visoka moralno-politična enotnost oboroženih sil. Le-ta je omogočila oboroženim silam, in še posebej JLA, da uspešno opravljajo svojo družbeno vlogo in so zanesljiva opora naši družbi, našim narodom in narodnostim v branjenju pridobitev revolucije in nadaljnji izgradnji jugoslovanske družbe na Titovi poti in na temeljih socialističnega samoupravljanja. Prav zato sovražnik nikoli ni uspel organizirano delovati znotraj naših oboroženih sil. (Špegelj intervju Vjesniku 22.12.1985)

Komunisti v armadi so za demokracijo, vendar za tako, ki bo krepila jugoslovansko socialistično skupnost, ne pa nekaj drugega.

(Martin Špegelj v pogovoru z borci Zagreba junija 1988)

izjema - do skrajnosti militarizirana država. Vojska in demokracija pa kljub donečim besedam ne gresta skupaj, česar ne dokazujejo samo primeri iz Južne Amerike, ampak tudi iz bližnje okolice. Vojak pač ni samo poklic, ampak tudi način razmišljanja in življenja. In če vojaki v svojih zrelih ali celo upokojenskih letih poskušajo razmišljati drugače, kot so bili naučeni, često delujejo neprepričljivo. Špegeljeve besede, češ da ni vedel, da naša armada oziroma njena obveščevalna služba uporablja tudi tako umazane metode, kot se jih je poslužila ob pripravi zanj inkriminirajočega filma, so sprenevedavo infantilne in podobne besedam boksarskega šampiona, češ da nikoli (niti v klinču, skrit pred sodnikovimi očmi) ni udaril nasprotnika pod pasom ali v zatilje.

Hrvaštvo namesto jugoslovanstva

Sicer pa se Špeglju danes ni treba opravičevati pred hrvaškim narodom, kateremu je edino odgovoren. Dokazal je, da se je mogoče iz dobrega Jugoslavana takorekoč čez noč (po dilasovsko, pač) preleviti v poštenega Hrvata, zavreči rdečo peterokrako in jo nadomestiti s šahovnico, pozabiti himno »Hej, Slovani« ter se naučiti »Lijepo našo«. To pa je v teh nacional(istič)no naelektriziranih časih že dovolj za opranje krivde oziroma »krivde«. Bolj ko bodo »beograjski ječarji Hrvaške« Špeglja privili (v trenutku, ko to pišem, je še

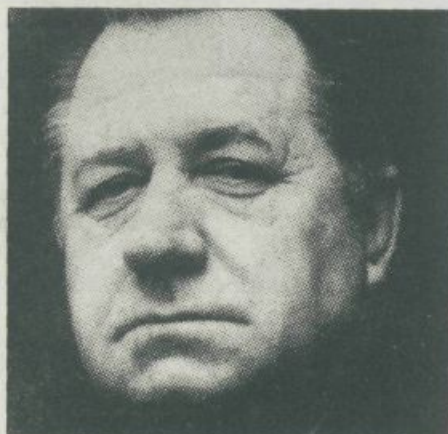
precej nejasnosti v zvezi z njegovim morebitnim priprtjem), večji hrvaški junak bo, zato bi kakršnekoli preuranjene poteze v tej smeri pomenile dodatno zaostrovanje. Morda pa si prav to nekateri želijo. Martin Špegelj ni svetnik, lahko pa to postane. Za svoje svetnike pa so ljudje pripravljeni žrtvovati celo življenja. »Heretiki« pa ne smejo pozabiti, da bi pri tem tekla tudi njihova kri.

Opozarjam, da so napadi na armadni proračun v neposredni funkciji rušenja Jugoslavije kot federativne države. Naša ocena je, da je moralno-politično stanje v JLA tudi v zapletenih razmerah dobro, saj se armada tudi danes potrjuje kot bistveni faktor stabilnosti družbe in nezamenljiva sila naše obrambe. JLA je temelj enakopravnosti vseh naših narodov in narodnosti v naši družbi. Skupaj in složni lahko naredimo mnogo, ločeni in sprti pa ne moremo ničesar, saj bi v tem primeru postali lahek plen vsakogar.

(Martin Špegelj borcem in rezervnim vojaškim starešinam v Zagrebu marca 1989)

Armada je podvržena javnemu nadzoru in sistematičnemu vpogledu v svoje delo. Iskanje skrivne vloge oboroženih sil oziroma JLA je nesmisel.

(Martin Špegelj v intervjuju Vjesniku 18.12.1988)

Armada je kovačnica bratstva in enotnosti ter jugoslovanskega socialističnega patriotizma. To pa mora tudi ostati.

(Martin Špegelj v intervjuju Vjesniku 18.12.1988)

Država je bila razbita že davno pred večstrankarskimi volitvami, pravzaprav se podira vse od leta 1965. Ustanavljanju republiških vojsk se lahko zoperstavijo samo tisti, ki imajo nečiste račune s tujim ozemljem.

(Martin Špegelj, minister za ljudsko obrambo republike Hrvaške, na tiskovni konferenci novembra 1990)

Jugoslavija ima vse možnosti, da sorazmerno hitro najde izhod iz krize in nadaljuje pot, ki jo je začrtal Tito. Vemo, da velikanska večina tako jugoslovanskih komunistov kot občanov, ni parcialno in lokalistično nastrojena, kot je, žal, nekaj ljudi v vodstvih. K sreči je tisto, kar je ustvarilo to državo, to pa so predvsem revolucija in njeni sadovi, poroštvo, ki ga nihče ne more zlahka zbrisati.

(Generalpolkovnik Martin Špegelj borcem in rezervnim vojaškim starešinam v Zagrebu marca 1989)

Simon Bizjak

PREPROSTO RADIO ŠTUDENT

89,3 in 104,3 MHz UKW stereo

NAPREJ ZASTAVA SLAVE!

Država brez zastave je kakor človek brez identitete. In Slovenija jo bo že četrthi v zgodovini zamenjala. Še naprej bodo ostale v zastavi narodne barve bela, modra in rdeča, vendar bodo postavljene navpično in ne več vodoravno. O tem predlogu so se zedinile vladajoče demokratske stranke in socialisti, medtem ko prenovitelji in liberalni demokrati temu predlogu nasprotujejo. Po ustaljeni praksi bodo tudi tokrat imeli glavno besedo eni in isti, predlog o novih slovenskih simbolih pa bodo uvrstili na glasovanje v parlamentu, kjer bo večina spremenila naše narodne simbole za nadaljnja stoletja.

Slovenske barve bela, modra in rdeča so prastare barve vojvodine in kasneje dežele Kranjske. Trobojnico prvič v zgodovini omenjajo listine cesarja Friderika III. iz leta 1463. Ker so Kranjci pomagali cesarju v boju zopernjegovega brata Alberta, jih je ta nagradil tako, da je biserno-belo barvo kranjskega deželnega grba pozlatil. S pozlatitvijo grba se je spremenila tudi kranjska deželna zastava in sicer tako, da je nekdanjo belo (biserno) barvo zamenjala rumena (zlata). Tako je bila rumeno-modro-rdeča trobojnica znamenje kranjske dežele vse do upravnopolitičnih sprememb v Avstrijskem cesarstvu leta 1836. Takrat so dunajske oblasti določile za deželo Kranjsko njene stare barve belo, modro in rdečo.

Narodni boj za belo barvo

Čeprav so deželni stanovi želeli ohraniti zlato-rumeno barvo, je temu nasprotovala večina kranjskega ljudstva, zlasti člani narodne garde in novoustanovljenega Slovenskega društva. Zaradi ljubelega miru sta ostali v veljavi obe zastavi: z rumenim in belim poljem. Kranjska belo-modro-rdeča trobojnica je kmalu postala narodna zastava, saj so jo poleg

Kranjcev vzeli za svojo tudi Slovenci v ostalih deželah. Belo-modro-rdeča zastava je postala simbol slovenskega boja zoper germanizacijo in za obstanek našega naroda pod Alpami. Z njo so se naši predniki borili za program Zedinjene Slovenije, izločili iz habsburške monarhije ter priključili k Jugoslaviji. V času kraljeve diktature je bila narodna zastava kot »plemenska zastava« celó prepovedana. Tudi partizani so v začetku vstaje proti okupatorjem uporabljali kot svoje znamenje slovensko narodno zastavo (takrat še brez zvezde). To zastavo so uporabljali tudi njihovi nasprotniki, domobranci, vendar so jo smeli razviti šele z okupatorjevim dovoljenjem za Hitlerjev rojstni dan leta 1944, seveda ob zastavi »velikega rajha«.

Zmagovalci spreminjajo simbole

Že kmalu po posvetu partizanskih vojaških vodstev v Stolicah (septembra 1941) so slovenski partizani belo-modro-rdečo zastavo dodali rdečo peterokrako zvezdo, ki je simbolično odražala politično razdeljevanje na Slovenskem. Tako se je partizanska vojaška zastava po končani osvobodilni in državljanski

vojni uveljavila kot slovensko narodno in državno znamenje. Staroslovenska trobojnica brez zvezde pa je dobila prizvok narodne izdaje, nosili so jo le še poraženi domobranci, ki jim je uspelo pobegniti v tujini. Tako so zmagovalci dali Sloveniji novo, socialistično identiteto.

Ob zlomu komunističnega režima se je poleg nove začela ponovno uveljavljati stara slovenska zastava brez zvezde. Kazalo je, da bo slednja naposled izrinila vsiljeno komunistično zastavo, pa ni tako. Očitno naši politiki niso zadovoljni niti z zastavo z zvezdo niti s tisto brez nje, ampak hočejo uveljaviti nove simbole. Skoraj vsaka stranka je predlagala svojo različico slovenske zastave: od črno-bele in s karantanskim panterjem (SDZ) pa do zastave z nordijskim križem (SZSD). Kot kompromisni predlog sta poslanca Gošnik (Zeleni) in Žagar (Liberalna stranka) predlagala navpično postavitev narodnih barv.

Država Slovenija se je tako znašla v krizi identitete, ko jo je nenadoma postalo sram starih simbolov (staro zastavo so nosili izdajalci, novo pa boljševiki). Pozabila pa je, da se osebnosti ne more zamenjati, potem ko so jo nekateri ponovno odkrili (vzhodna Evropa), drugi pa se ji kljub povezovanju še niso odrekli (zahodna Evropa).

Simbole je oblikovalo okolje

Skoraj vse sodobne evropske zastave so nastale že v srednjem veku. Niso jih oblikovali razni »gošniki in žagarji«, pač pa so nastali v skladu z etnološko in geografsko logiko. Pri analizi evropskih državnih zastav zasledimo tri skupine: severno ali nordijsko, romansko in kontinentalno ali srednjeevropsko. Prvo skupino sestavljajo zastave s križi (Islandija, Norveška, Švedska, Finska, Danska in morda še Velika Britanija ter Švica). Drugo skupino sestavljajo zastave z navpično postavljenimi barvnimi polji, ki so pretežno romanske (Irska, Francija, Belgija, Italija, Romunija, Portugalska). Tretjo skupino, v katero spada tudi Slovenija, pa sestavljajo zastave z vodoravno postavljenimi barvnimi polji. To pa so z izjemo Španije vse srednjeevropske države (Nizozemska, Nemčija, Poljska, ČSFR, Avstrija, Madžarska, Jugoslavija, Bolgarija ter pribaltske dežele).

Slovenija se bo tako uvrstila v skupino držav z romanskim tipom zastave. Je mar res nujno spremeniti narodne simbole, da bi nas opazil ostali svet? Pri tem pa so demokratski politiki pozabili na dejstvo, da ni nobena od pokomunističnih držav zamenjala narodnih simbolov, temveč so odstranili le ideološke oznake z zastav. Bodo slovenski politiki vprašali državljane Slovenije, kakšne simbole želijo imeti, ali pa je bil plebiscit enkratna priložnost za manipulacijo s slovenskim narodom!? Vsiliti identiteto celemu narodu je stvar preteklosti. Zato bi morali presojo o tisoč let starih simbolih prepustiti zgodovinarjem in ostalim strokovnjakom, ne pa ambicioznim in prepotentnim politikom.

Igor Kršinar

HERBIE

»All you need is love«

(John Lennon)

Vem, ljube bralke in dragi bralci, kaj danes pričakujete od mene. Najmanj dvoje: da bom po dolgem in počez osiral čez Sadama Huseina, klical nad njega hudiča in nevtronsko bombo in potem še najmanj čez našo JLA, po svojem ustroju in načinu delovanja kot jajce jajcu podobno tistemu Sadamu. Ne! Jih nekaj gleda.

Danes bom govoril o mnogo bolj ljubki stvarci: herbie-ju, legendarnemu hrošču, avtomobilu, ki je krožil svetovno zgodovino nič manj od Sadama. Njegov nastanek pred začetkom druge svetovne vojne je še danes reč, ki bi jo mnogi radi zamolčali. Njegov krstni boter Adolf Hitler namreč ni na najboljšem glasu. In vendar je on tisti, ki je krstil ta ljudski voz. Od samega krsta dalje je bila njegova pot strma vse do pred nekaj dnevi, ko so ga svetovni avtomobilski novinarji tudi uradno razglasili za avtomobil stoletja. Ali to res zasluži? Vsaj toliko kot zasluži Sadam Husein titulo goveda stoletja in komunizem za kozlarijo stoletja.

Res čudnega botra je imel ta prečudoviti avtomobil, zato pa toliko manj čudnih in bolj čudovitih občudovalcev. Skrival se je po garažah mnogih zgodovinosnih škratov od Beatlov do Brigitte Bardot, od Adolfa H., ki nikdar ni dočakal dne, da bi se prešerno popeljal z njim po Berlinu, vse do Leonida Brežnjeva, ki je zbiral avtomobile in je herbie-ja pozabil nekje na koncu garaže. Bil je filmska zvezda s številko 53 prisoten v sanjah vseh malčkov tega sveta, ko je kot za šalo preskakoval ovire in kot Kristus "hodil" po vodi. Bil je zvest sopotnik mnogih hollywoodskih zvezd in v obliki rožnatega kabrioleta glavno prevozno sredstvo Williama Hurta v filmu, kjer je igral »alternativnega« detektiva.

Doživel je sto inščit od navadne lovske zelene do superkabrioleta, kot vam ga še danes ponuja nek nemški bolj ročni kot ne izdelovalec avtomobilov z motorjem s 180 konjskimi močmi, notranjostjo, oblečeno v bivoljo kožo, porshejevimi zavorami in največjo hitrostjo - krepko čez 200 kilometrov na uro. Skratka tak, da ga ni Japonca, ki bi vas nesel v dirki od semaforja do semaforja. Izdelovali so ga vsi po spisku, od vzornih in zateglih švabov pa vse tja do Bosancev in tudi njih je herbie začuda preživel. V 60-ih letih je bil avtomobil ljubezni, često posut z naslikanimi rožami in na njegovih zadnjih sedežih se je pokadila marsikatera travca in spočel marsikakšen otrok cvetja.

Pri nas je v glavnem prevažal trgovske potnike vseh baž in lovce, ki so streljali vse počez. Ideološko je ostal čist, čeprav često prebarvan v rdeče in vendar se kakšni maršali z njim niso prevažali. Bil in ostal je številka 1, kot bo številka ena ostal marsikakšen tič, ki herbie-ju ne seže niti do kolen.

Toliko za danes, ljube bralke in dragi bralci. Prepustite se sanjam, v katerih se z belim herbie-jem kabriolet prevažate po Manhattnu in niti ne pomis-

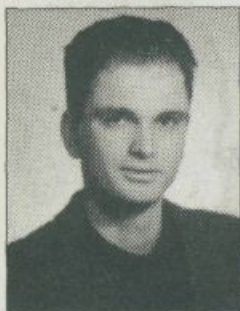
lite na kakšen CNN ali kaj podobno motečega. Prijetno vožnjo vam želi vaš

Hamfri Bogart

V Ljubljani, zadnjega januarja 1991

P.s. Če ste lastnik katerega od mnogih še živih herbie-jev, imate pravzaprav en sam večji problem: pri nas avtomobila ni mogoče zavarovati proti jedrski eksploziji. Cinično, zajebano in še marsikaj, kajne?

HUSEINOVA SAMOZAVEST

Keep smiling, Israel! Tako Newsweekov komentator v naslovu roti Izraelce, naj ne odgovorijo prenagljeno na brutalne iraške raketne napade. "Za iraške rakete v Tel Avivu ni več prostora. Premalo imamo parkirnih mest", se zaenkrat še šali telavivski župan Shlomo Lahat. Manj razpoložen je premier Šamir: potem, ko so kljub nevarnosti k pouku poslali telavivske srednješolce, je dejal, da se Izrael lahko veliko nauči od Angležev v času druge svetovne vojne - kako živeti z bombami. Izraelski voditelj kaže nenavadno potrpežljivost. Zavrnil je zahteve nekaterih svojih ministrov, predvsem Šarona, da Iraku zada povračilni udarec. Po vsakem raketnem napadu na Izrael v Šamirjevem kabinetu zvoní telefon: na drugi strani "žice" Bush kroji židovske bojne apetite. Prizadeva si tudi nemška diplomacija. Izraelsko razburjenje ob ugotovitvi, da so bili izstreljeni scudi izdelani v Nemčiji, je prišel v Jeruzalem miriti sam minister Censcher. Upoštevajoč znano židovsko geslo "zob za zob - oko za oko", pa na odgovor Izraela verjetno ne bo treba dolgo čakati. "Menu" maščevanja je pester: jeruzalemska vlada razmišlja o bombardiranju lokacij, kjer bi se trenutno utegnil nahajati diktator Husein. Uničenju Sadamovih bunkerjev so namenjene superprodorne bombe. Druga opcija so dosedaj še neuporabljene rakete Jericho, ki bi - tudi s kemičnimi ali jedrskimi konicami - dotokle Bagdad. Bombardiranje premičnih raketnih plovil v zahodnem Iraku, od koder Husein obstreljuje Izrael, bi bilo tehnično težavno: po dolgotrajnem obletavanju Sirije in Jordanije bi izraelskim avionom pričelo zmanjkovati goriva za učinkovite akcije. In četudi bodo izraelski bombniki "miroljubno" obleteli Jordanijo po saudskem teritoriju (kot so to storili leta 1981 ob uničenju iraških jedrskih reaktorjev), bo slednja prej ali slej poskrbela, da v vojno zaplete tudi Izrael ter tako poskusi redefinirati mejo na Jordanu in morebiti tudi svojo notranjo ureditev. Odstranitev hašemitskega vladarja in priključitev Zahodnega brega Jordana bi utegnili biti dobra osnova za bodočo palestinsko državo. Tudi Sirija kaže prve znake nerove: na Golanski planoti je že namestila svoje tanke in vojake, ki bi se primernih okoliščinah zapletli v spopad z Izraelom.

Od kod Huseinu tolikšna samozavest v Zalivski vojni? Ali gre preprosto za šopirjenje blazneža ali pa njegova odločnost temelji na dobro preračunanih dejstvih? Menim, da je v igri drugo: čeprav na zelo primitiven in brutalen način - z orožjem, ekološkim terorizmom, z grozovitim kršenjem človekovih pravic - je Husein storil prav tisto, kar si arabski svet bolj podzvestno že dolgo želi - Američanom je arogantno pokazal na vrata. Nafta je arabska in Arabci bodo z njo gospodarili po svoji volji. Morebitna Velika Arabija bi ob Ameriki in Združenji Evropi postala tretja velika svetovna sila. To pa je ideja, ki ji Arabci nikdar ne bodo nehali ploskati. Od tod vse večje simpatije z iraškim diktatorjem. Kaj bi veliki islamski imperij pomenil za civilizirani svet, je jasno: sosedstvo z režimom, ki bi ob vsakem manjšem zapletu rožljajal z atomskimi bombami, grozil s prenehanjem dobave nafte in ekološkim uničenjem planeta. Ker pa si tega ne želimo, držimo pesti, da bi Američani s samovoljnim diktatorjem čimprej opravili.

Matjaž Šuen

»TIMING«

Da je Jugoslaviji navček že odpel, je bilo tudi na tem mestu že večkrat ugotovljeno. Potem, ko je razglašeni orkester že odigral marcia funebre, pa se je zataknilo pri črni maši oziroma samem pokopu. Mrtveca še niso pokopali, zato vse bolj zaudarja. Pogreba ni, ker se dediči ne morejo dogovoriti, kdo bo plačal pogrebno. Problem je v tem, da mrtvec pač ni zapustil oporoke, zato je le od spretnosti dedičev odvisno, kakšen delež bo kdo plačal in kakšen kos pogače si bo pobasal v svojo malho. In prav zato bodo karmine še dolge in razburljive, še posebej, ker se vedno obstajajo tudi taki, ki verjamejo v metempsihozo in se farizejsko zavzemajo za reinkarnacijo mrtve Jugoslavije. V primeru, da jim to ne bi uspelo (in kot kaže je možnosti za njihov uspeh vse manj), imajo pripravljen rezervni scenarij, ki so ga že začeli uresničevati. Natančno srbsko-vojaško tempiranje domače inačice Watergatea seveda ni bilo naključno. Spraševanje, ali gre za avtentično razkrinkanje hrvaške zarote ali za kukavičje jajce, prepustimo strokovnjakom. V tem trenutku je pomembnejši »timing«, kot bi dejal mavrični gospod Slaven Letica. Srbija, ki je v začetku leta z vdorom v državni monetarni sistem vsem nam napravila nepopravljivo škodo, ki nas že tepe (in še bolj nas bo), je seveda morala odvrniti pozornost s skonstruiranjem ali, če hočete, obelodanjenjem škandala, ki naj prst krivde obrne v drugo smer. V dogovoru z vojaškim vrhom (konec koncev je predsedstvo SFRJ komandant oboroženih sil) se je najprej odločno zavzela za sprejetje ukaza o razorožitvi vseh paravojaških organizacij. Morda se je v tem trenutku komu, ki Beogradu še vedno preveč zaupa, zdelo, da gre predvsem za udarec kninskim hajdukom, toda pozornejšim opazovalcem je bilo že vnaprej jasno, da bodo vrnjene kninske flinte, ki ne pokajo dovolj močno za resno vojno, le izgovor za pritisk na hrvaški oboroženi rezervni sestav policije.

Drugi razlog za izbrani trenutek napada so vsekakor bili hrvaško-srbski pogovori o pokopu mrtveca. S to potezo si je srbsko-vojaška naveza poskušala zagotoviti boljšo startno pozicijo, pa čeprav za ceno izzivanja državljanske vojne. Sicer pa bi bili zanjo krivi Hrvati, mar ne? In čeprav ne gre povsem verjeti Milovanu Dilasu, ki si je okičen z obledelo avreolo dobičkonosnega disidentstva dovolil izjaviti, da je Jugoslavija izključno srbsko-hrvaški odnos, je po drugi strani res, da ima razmerje med njima še poseben pomen za ostale republike, in tudi Slovenija pri tem ni izvzeta.

Tretji razlog za srbo-slovanski bliskoviti protiudar pa bi bilo moč poiskati v prezaposlenosti svetovne javnosti z dogajanjem v Perzijskem zalivu in Priobaltiku. Pričakovanje, da bo svet sprejel enostransko razlago jugoslovanskih uradnih krogov, se je na srečo izjalovilo.

Madež, ki je prekril hrvaško vodstvo, bo vsekakor treba oprati. Lahko pa se zgodi, da se bo izkazalo, da so imeli umazane roke prav tisti, ki so zavrteli centrifugo pralnega stroja. Na potezi je hrvaško vrhovništvo. V tem trenutku še ni jasno, ali se bo Tuđman odločil za žrtvovanje kvalitete na rdeče-beli šahovnici. Toda šahovski strategji prav dobro vedo, da je mogoče premagati nasprotnika tudi brez trdnjave. Še posebej takrat, ko so lovci in skakači na pravih mestih. In konec koncev ne smemo pozabiti niti pionov, ki so prav v teh dneh še enkrat jasno izpričali, da ne bodo zapustili kraljeve oziroma banove vojske. Upajmo le, da bo zmagovalac (ali v tem brezumju sploh lahko kdo zmaga?) odločen za zeleno mizo, ne pa na bojnem polju.

Simon Bizjak

DNEVNIK

Torek, 29.1.16.09

Zanimivo, ko sem dopoldne iskal sveže nogavice, se nisem spraševal, kam sem vtaknil včerajšnje, ampak sem ves čas žvečil misel o smislu absurda. In ko sem jih končno zagledal, me ni spreletelo nič kaj vznemirljivo čudnega. Prav nasprotno. Počutil sem se kot profesionalni kurac socialdemokratske mladine. Seveda tega niti popoldne nisem doumel.

Torek, 16.28

Neverjetno, naftni madež, ki ga je zaenkrat opaziti le še na CNN- u, bo vsekakor vplival na turistično sezono v Zalivu. Slišal sem, da imajo tamkajšnji hotelirji že sedaj polne roke bomb, kaj bo potemtakem v špici sezone, takrat namreč, ko se predvideva bitka za ranjence in tiste, ki to šele nameravajo postati. Slišati je, da se v teh krajih trenutno gredo vojno baje že dva tedna. Češ da iraški turisti nočejo zapustiti postelj, ki so si jih (po posredovanju Varnostnega sveta) že jeseni rezervirali ameriški petičneži. Saj bi človek kar verjel v vse to, v nafto, isiam, vojno in nenazadnje celo v dober zajtrk v nezasedeni kuvajtski postelji. Ampak ne v nekem bungalovu, dvesto metrov pod morsko gladino.

Torek, 16.48

Potem pa pravijo, jebi ga. Kot da se ni nič zgodilo, kot da Turnerjev CNN še pred vojno ni sklenil posel stoletja. To je sedaj jasno, kajti v primeru, da bi se vsa stvar končala v dveh dneh, bi tako Turner kot njegove tri najlepše špikerce odslej letovali na Jadranu. Pa tudi minuta kopanja jih ne bi stala 200 dolarjev.

Torek, 16.55

Seveda je že skrajni čas, da gospod Živadinov kljub vsemu vendarle kaj poje. Minister Capuder si namreč ne zasluži, da bi kdo zaradi njega stradal. Sicer pa, ali je kdo povsem prepričan, da pri vsej zadevi ne gre za nov projekt Rdečega pilota in to s podnaslovom "Kako lahko tudi minister pade na finto".

Torek, 17.00

Na koncu se vedno najde nekdo, ki zatrjuje, da je vse to nekoč že videl. Ko sem namreč še prepeval v cerkvenem zboru, mi je organist prišepnil, da bi lahko ustanovila svoj band. Takrat mi je še mama prala nogavice, tedaj so bili mladi socialdemokrati še del neke dolgačasne slovenske risanke, pa tudi kuvajtski turizem je cvetel, sploh pa mi takrat še ni bilo jasno, zakaj so nekateri piloti rdeči, kulturni ministri pa nekulturni.

Torek, 17.09

Danes je drugače. Čeprav ideja o cerkvenem bendu ni bila nikoli realizirana, mi je kljub vsemu lepo pri srcu, ko se spomnim, da sem temu kolumnu podaril uro življenja. In nenazadnje, kaj je to v primerjavi z zobobolom, ki me živcira že od spomladanskih volitev naprej.

Sreda, 09.15

Majhno odkritje za človeštvo, veliko za človeka. Našel sem včerajšnje nogavice. Živeli mladi socialdemokrati! In potem sem bruhal.

Bojan Krajnc

VISOKE
ŠTEVILKE
ZALIVSKE
VOJNE

»Najrevnejši se v vojni borijo. Rad bi videl bogate, ki bodo zanj plačali.« (John Kenneth Gallbraith)

Vojna za Kuvajt se bo ob svojem koncu obračunavala z ogromnimi številkami, ALI da bo govora o človeških žrtvah, gospodarskih posledicah, ekoloških katastrofah ali tekočih vojaških stroških. Površni izračuni kažejo, da stane zaveznike vsak dan vojne proti Iraku približno pol milijarde dolarjev, ameriški tednik Time pa že sedaj napoveduje, da bodo stroški dosegli vsoto milijardo ameriških dolarjev na dan. Američani so se kmalu po začetnih varljivih uspehih na bojišču odrekli svetlim napovedim v zvezi z predvidevanji, da bi vojna ameriško gospodarstvo rešila recesije. Večje dobičke si obetajo le nekatere veje ameriške elektronske industrije, zlasti vojaške.

Že pred začetkom vojne so v Združenih državah izdelali študije, ki so predvidele posledice vojne Za ameriško gospodarstvo. Kratkotrajna vojna, ki so se je Američani sprva potihem nadejali, bi v ameriški ekonomiji pomenila marsikateri pozitiven kazalec, ki pa se bo ob časovnem zavlačevanju obrnil popolnoma v nasprotno smer. Pomembno vlogo v gospodarstvu bodo namreč igrale cene nafte, ki bi ob podaljšanji vojni poskočile tako visoko, da bi Združene države Amerike kot velika potrošnica tekočega zlata že v enem samem mesecu po dosedanjih izračunih izgubile 13 milijard dolarjev. V Evropski skupnosti strokovnjaki menijo, da se v časovnem raztegovanju Zalivskega spopada tudi za Evropo skriva nevarnost negativnih gospodarskih posledic. Če se bodo uresničila najbolj črna predvidevanja ekonomskih politikov, bo ena prvih znanilcev verjetno povečana inflacija kot posledica razširjene proizvodnje orožja in dobičkov, zlasti v državah, ki tvorijo aktivni del zavezniških sil, ki se na trgu ne bodo srečali s ponudbo blaga široke porabe. Poleg okrepljene inflacije pričakuje Evropa ob časovnem natezanju in pričakovanem naftnem šoku predvsem dvig vrednosti ameriškega dolarja, omejevanje investicij, brezposelnost in kot posledico vsega tega upadanje gospodarske rasti.

Kar pa se tiče neposrednih stroškov za oboroževanje, ni potrebno biti vojaški strokovnjak, da bi ugotovil, da vojna, ki te dni vznemirja svet črpa, iz rezerv vojaških arzenalov, kajti Kuvajt je prvi naravni poligon za preizkus orožja, ki je pravzaprav rezultat minulih desetih let ameriške vojaške politike in prizadevanj Reaganove administracije. V minulem desetletju so namreč Američani za oboroževanje porabili okroglih 2.500 milijard dolarjev in to še pred časom, ko je bilo na obzorju slutiti spopad v Zalivu. Poleg tega pa je Pentagon neposredno pred vojno za potrebe operacije Puščavskega ščita, ali Puščavskega viharja, kot se imenuje danes, namenil okoli 30 milijard dolarjev. Ob vseh navedenih številkah bi bili kakršnikoli sugestivni zaključki, ki bi navedli bralce, da bi pričel razmišljati o tem, kako bi omenjene vsote denarja lahko porabili v drugačne namene, dolgačasno in popolnoma brezpredmetno moraliziranje.

Erika Repovž

Na poti med Šubičevo 4 in Vrtno 22 v Ljubljani smo srečali Petra Reberca, poslanca v družbenopolitičnem zboru republiške skupščine in tajnika Slovenskih krščanskih demokratov. Razlogov za razgovor je bilo več, med drugimi tudi to, da so imeli krščanski demokrati pred tednom dni letno konferenco.

TRIBUNA: Kako ocenjujete politično pot krščanske demokracije od njenega nastanka do zadnje letne konference?

REBERC: Sam sem se pridružil že maja 1989, ko je bila stranka še gibanje. Takrat so se zadeve odvijale bolj počasi, če jih primerjamo z današnjim časom. Iskali smo svojo zasnovo, ljudi, ki bi bili pripravljeni aktivno sodelovati v stranki. Zdi se mi, da je bila borza relativno dobro postavljena, pač glede na to, da smo vsi bili politični amaterji. Zatem sem se angažiral pri ustanovitvi Mladih krščanskih demokratov, novembra 1989. Lanskega januarja pa sem že začel delati kot glavni tajnik stranke.

Pred samimi volitvami je bilo veliko aktivnega dela, zbiranja članov in volilcev. Dostop do ljudi je bil nekako lažji, lažje smo jih pridobili za delo... Po volitvah je prišlo do nekakšne utrujenosti, ljudje so iskali ravnotežje med strankarsko aktivnostjo in novimi funkcijami... Jeseni smo se kot stranka zbudili in delamo zelo intenzivno na njeni izgraditvi.

TRIBUNA: Koliko članov imate?

REBERC: Po naših evidencah jih imamo okrog 33 tisoč in pol.

TRIBUNA: Pogosto je ocena, da se stranke znotraj Demosa ne morejo profilirati in izkoristiti svoje pogajalske moči...

REBERC: Mislim, da se stranke znotraj Demosa ne utaplajo. Vsaka sicer ima neke svoje interese, politične cilje, toda nekaj jim je skupno: da je treba izgraditi nujne predpogoje za normalno funkcioniranje družbe, pravni sistem, sistemske zakone...

TRIBUNA: V parlamentu sediš v prvi vrsti. Je morda to kakšen privilegij?

REBERC: Ne. Na prvem zasedanju je samo še tam ostal prostor, vsi so rinili bolj zadaj. Zdaj pa sem se enostavno navadil in zasedel ta sedež.

TRIBUNA: Kakšen je videti parlament iz prve vrste po osmih mesecih delovanja?

REBERC: Vidi se, da je delo zelo zahtevno. Opozicija si želi, da bi parlament zasedel vsak teden in čim dlje, z namenom, da bi čim bolj odložili sprejem pomembnih zadev. S tem naj bi se izkazalo, po mnenju opozicije, da je Demos neučinkovit, nevešč politike... Zato je velikokrat težko zdržati poslušanje pridig, ki jih uprizarja opozicija z odra.

TRIBUNA: Na zadnjem zasedanju je bila v DPZ le tretjina vaših poslancev. Vas tolikšna abstinenca ne skrbi?

REBERC: Zadeva je jasna. Naši poslanci in tudi poslanci Demosa so ljudje, ki imajo svoje poklice, s katerimi so se ukvarjali, preden so vstopili v politiko. Tega dela normalno niso opustili. Zato je v takšnem tempu, zasedanja vsak teden, nemogoče pričakovati, da bodo na vsakem zasedan-

V DEMOSU SE NIHČE NE

Fotodokumentacija Dela

UTAPLJA

ju. Pri SKD imamo zelo obremenjene poslance, od predsednika vlade Lojzeta Peterleta in drugih...

TRIBUNA: Večina poslancev DPZ je dobila mandat na strankarskih listah, ne pa neposredno od volilcev. Ali so potem nedisciplinirani poslanci odgovorni stranki, če volilec niso?

REBERC: V stranki smo se dogovorili in natančno se ve, kdaj je treba biti v skupščini. In mislim, da je ni zadeve, ki bi padla zaradi odsotnosti Demosovih poslancev. Kar se volilcev tiče: stranka je njim odgovorna, njihove interese zastopamo in to učinkovito. Očitki o abstinenca so le dviganje nepotrebnega prahu, začetek nekega predvolilnega boja.

TRIBUNA: Človek, na katerega se je zadnje čase vsul pravi plaz kritik, dr. Andrej Capuder, je član vaše stranke. Ste v stranki morda kaj razpravljali o teh kritikah in njegovem delu nasploh?

REBERC: O tem smo razpravljali, ko je bil ta plaz že dodobra usut in te rjave gmote je bilo ogromno. Ampak nam je jasno, da dr. Andrej Capuder opravlja svoje delo v redu. Jasno, da so zahteve, ki jih je postavil NSK, nerealne. To je enostavno izsiljevanje, s katerim naj bi pokazali, da je ministrovo delo nezadovoljivo.

Branko Čakarmiš

25. ČLANICA SVETA EVROPE

Če je lanskoletno srečanje legendarnih Rolling Stonesov s Havlom prispevalo k temu, da je Češko-Slovaška postala članica Sveta Evrope, ne vemo. Dejstvo pa je, da jo je 24 držav članic Sveta sprejelo po hitrem postopku. Nova članica bo podpisala tudi evropsko konvencijo o človekovih pravicah vključno z dvema klavzulama. Prva dopušča možnost pritožbe državljana v postopku pred evropskim razsodiščem, druga pa določa jurisdikcijo evropskega razsodišča v zvezi z interpretacijo konvencije. Ta srednjeevropska država je za polnopravno članstvo v Svetu Evrope devet mesecev. Na listi čakajočih je med dvanajstimi tudi Jugoslavija, ki ima sedaj status gostje.

HUSEINOV HILTON

Po predvidevanjih nekaterih, predvsem ameriških novinarjev, bo Sadam Husein umrl bolj veličastno kot njegov veliki vzornik Hitler. Ta je konec vojne dočakal v povprečno opremljenem bunkerju, Husein pa naj bi jo v razkošni podzemni palači, ki obsega 12 soban. Leta 1981 je Husein plačal Düsseldorfskemu podjetniku 65 milijonov dolarjev za gradnjo zavetišča, varnega pred jedrskim udarom, neposredno pod predsedniško palačo v Bagdadu. Na glavnem vhodu so tritonska jeklena vrata, nepropustni zidovi pa so iz železobetona, debelega tri metre. V dnevni sobi Husein lahko na 24 zaslonih nemoteno spremlja vojno dogajanje, iz priročnega TV studia pa lahko pošilja ljudstvu bojne poslanice. Notranjo opremo družinskih prostorov je prispeval designer iz Münchna, opremil jo je s kristalnimi lestenci in plišastimi preprogami. »Leta 1981 se nam je zdel Husein relativno prijeten možakar,« je izjavil düsseldorfski podjetnik Niedermeier, »zato smo tudi gradili.«

ničarji ponudili »nadomestno pogodbo«, ki zavarovanje podaljšuje tudi, ko je atomska goba že na nebu. In cena? »Zelo visoka«, je izjavil eden izmed zavarovalniških agentov.

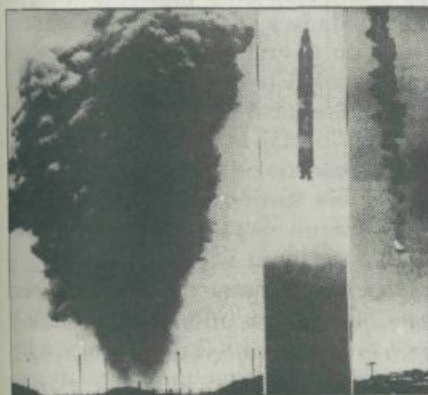
NEMŠKA ZVEZA

Medtem ko operacija Puščavski vihar ne poteka tako, kot so načrtovali v ameriškem štabu, že iščejo grešnega kozla. In izbrali so Nemčijo. Ravno v trenutku, ko ta nekoliko zadržano podpira zaveznike v Zalivu. Resnici na ljubo imajo svoj delež tudi druge države, članice protiraške koalicije. Pri izdelavi kemičnega in bojnega orožja so sodelovali Američani, Italijani in Nemci. Slednji so Iračanom dostavljali tudi določene dele za jedrsko orožje. Tudi Sovjetska zveza in nekdanje članice varšavskega bloka niso zaostajale - Iraku so prodali orožje in vojaško opremo v vrednosti 33 milijard dolarjev. ZDA so Bonnu poslale seznam 50-tih podjetij, ki so kršile ekonomski bojkot Iraka in ga oboroževale. Nemške oblasti so že sprožile preiskavo.

JEDRSKO ZAVAROVANJE

Londonska zavarovalnica Lloyd in druge velike zavarovalne hiše se skušajo po svoje prilagoditi razmeram na trgu po izbruhu zalivske vojne. Najnovejši in najzanimivejši je vsekakor posel, ki se imenuje »zavarovanje pred atomsko eksplozijo.« Zdi se, da so zavarovalniški brokerji ob pravem času zavohali pravi posel. Standardne zavarovalne police v času vojne so v primeru atomske eksplozije predvidevale prekinitev vsakršne pogodbe. Ta klavzula je veljala za letala, ladje, tovor, morske in kopne naftne napeljave. Takšna klavzula se je uveljavila v času hladne vojne, ko je

obstajala možnost neposrednega vojaškega spopada med Združenimi državami Amerike in Sovjetsko zvezo. Zavedajoč se, da bodo ostala številna podjetja nezavarovana v primeru nuklearne eksplozije v Zalivu, so zavaroval-

ZALIV PRI VAS DOMA

Vse, kar potrebujete, je vojna in satelitska TV

Za ameriško televizijsko generacijo se je vojna v Zalivu začela v najprimernejšem trenutku, v času, ko so na sporedu TV nadaljevanke. V zgodnjih večernih urah so se Američani s pločevinkami Coca-Cole in Budweiserja v rokah posedli pred televizorje in čakali, da se bo zgodilo. CNN je postala najboljši družinski prijatelj štiriindvajset ur na dan, vojna v Zalivu pa medijski dogodek stoletja.

Vojna iz 14. nadstropja

Od dneva D se bitka za osvoboditev Kuvajta dogaja v dnevni sobi Američanov, televizijska mreža CNN pa je izpodrinila vodilne ameriške TV postaje: ABC, NBC, CBS ter se vsedla v možgane in srca Američanov, kjer je nadomestila priljubljene soap opere. Naveličani štetja poljubov štejejo Američani sedaj iraške scude, ki letijo nad Izrael.

V minulih treh tednih so v Združenih državah prodali največ televizijskih sprejemnikov doslej. Prvih štiriindvajset ur zalivske vojne pa je videlo več kot tiste med severom in jugom v rekordnem Vrtincu. Vojna, ki jo spremlja Američan (ali pa Jugoslovan - oba v teh dneh družijo CNN) iz svojega najljubšega fotelja se odvija brez klasičnih vojnih prizorov v smislu poplave krvi, umirajočih vojakov, požrtvovalnih bolničark in lačnih, trpečih otrok. Sutjeska in Neretva nista več privlačni za gledalce. Ti imajo rajši spektakularne parade top-gunovskih mladeničev in brezosebno demonstracijo dosežkov sodobne vojaške tehnologije. Pojavila se je tudi nova ključna oseba, ki ji v dosedanjih vojnah še zdaleč niso posvečali tako velike pozornosti, kot se to dogaja v primeru Kuvajtskega zapleta. Hemingwayevskega vojaškega dopisnika s fronte je zamenjal nov tip novinarja, ki čemi v hotelu sredi Bagdada, posreduje novice, ki mu jih predela Iraška cenzura, poroča o vedno novih oblakih dima iz perspektive s 14. nadstropja in premišljuje o materialu za knjigo, ki bo brez dvoma uspešnica. Za gledalce so nepogrešljivi, drugače bi izgubili občutek avtentičnosti, verjetno niti ne opazijo, da se iz ure v uro, iz dneva v dan, ob vsakem poročilu ponavljajo, kajti pomembno je, da so na kraju dogodka, čeravno zabarikadirani v svoji hotelski sobi.

V službi ameriške administracije

Nedvomno najpopularnejša kratica zadnjih dni pomeni Cable News Network, ki je že dobila nadomestno ime Crisis News Network. Že dolgo je najuspešnejša pri lansiranju najbolj svežih novic s celega sveta. V tekmi s časom in drugimi ameriški TV-postajami je vedno najhitrejša v skladu s popularnim geslom: »V živo, kontinuirano dogajanje«. Zaliv je le ena od dolge vrste prizorišč in dogajanj: eksplozija Challengerja, zlom borze v New Yorku, pokol na Tiananmenu in končno tudi prvo Huseinovo srečanje z zahodnimi talci. Prednost CNN, iz katere delajo profit, je dogajanje v živo, za razliko od drugih TV postaj, ki svoj material najprej pošljejo v montažo in ga šele potem prodajo kot posebno oddajo. Gledalci pa bolj kot posebnosti ljubijo akcijo in CNN jim jo ponuja štiriindvajset ur na dan. In resnica? Komu je mar, dokler so posnetki bombnih napadov zanimivejši od športnih prenosov. Ene same resnice tako ni, v primeru vojne v Zalivu pa so relevantne vsaj tri: iraška, ameriška in medijska, ki je verjetno nekje med obema. Nekateri trdijo, da Bush sicer bolj verjame CNN kot pa informacijam CIA. V iraškem primeru to vsekakor ne drži, drugače bi bila vojna v Zalivu zanj vnaprej izgubljena. Brez dvoma pa je CNN v vojni prevzel zelo pomembno vlogo: dviguje moralo zavezniških sil, posreduje ameriška sporočila javnosti in kar je verjetno najpomembnejše, je filter informacij. Uspelo jim je ustvariti neverjeten paradoks: medtem ko ustvarjajo vtis, da javnost izčrpno iz večih virov in kraja dogodka nenehno obveščajo, jo v bistvu dezinformirajo. Zato lahko poleg političnih, ekonomskih in vojaških vidikov in posledicah zalivske vojne govorimo tokrat prvič tudi o novem medijskem, ki na tiste, ki niso neposredno vpleteni, tudi najbolj vpliva.

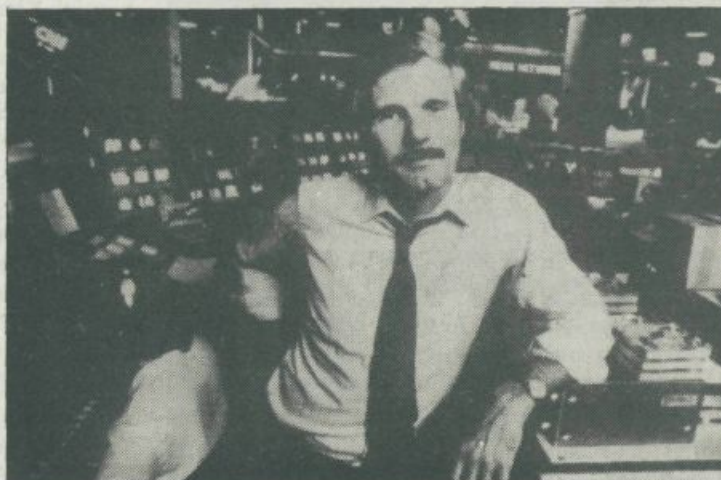
Fotodokumentacija Dela

Coca-Cola in CNN

»Pred desetimi leti, ko sem prvič javno sporočil, da ustanavljam program, ki bo predvajal samo novice, je bila moja ideja proglašena za popolno norost«, je pred časom na nekem slavu CNN povedal danes 55-letni ustanovitelj te TV-mreže Ted Turner. V tistem času so javnomnenjske ankete o gledanosti TV-programa kazale, da ljudje vse manj poslušajo poročila, najbolj gledane pa so zabavne oddaje in nadaljevanke tipa Dallas in Dinastija. Zato so najuspešnejše TV-mreže v boju za gledalca krajšale poročila ali pa jih dopolnjevale z zabavnimi vložki. Ta - sprva norost - je samo v lanskem letu Turnerju prinesla 134 milijonov dobička. Na njegovo TV-mrežo pa je priključenih 55 milijonov ameriških gospodinjstev.

Središče TV družbe CNN je v Atlanti. Prav tako Coca-Cola in če je le-ta simbol ameriškega industrijskega prodora, je CNN simbol njenega postindustrijskega establishmenta.

Začetki so bili skromni, le nekaj dopisništev po večjih ameriških mestih. Njena posebnost je, da se je uspela uveljaviti in obdržati brez velikih novinarskih zvezd, kot jih imajo konkurenčne mreže. »Na CNN zvezde niso novinarji ampak novice,« je zaščitni slogan podjetnikov, ki iz poročil delajo vrhunski program, iz tega programa vrhunske dobičke, vsemu skupaj pa se pravi vrhunski profesionalizem, tudi če gledalce po malem vrhunsko nategujejo.

Zloraba medijske moči

Moč globalne TV tipa CNN je seveda dvorezen meč. Ted Turner se mora ves čas zavedati, da se lahko obveščevalni mehanizem njegove TV, ki danes pravzaprav pomeni oči in ušesa svetovne javnosti, zlorabi v politične namene. Znana je zgodba CNN-ovega moskovskega dopisnika, ko je lanskega januarja napovedal odstop Mihaila Gorbačova z vodilnega položaja v partiji. Posledica je bila vsesplošni preplah: na borzah, v političnih krogih in sredstvih javnega obveščanja. Vsi so čakali, kdaj se bo zgodilo. Na koncu pa iz vsega skupaj ni bilo nič. Nedvomno kratek stik v informacijskem sistemu. Napaka novinarja, napaka CNN, ki informacije ni še enkrat preverila ali pa primer, kako zmanipulirati medij. Skratka, CNN je javno priznala svojo napako, v moskovskem dopisništvu pa je sledila zamenjava. Kajti CNN se ravna po zakonih profesionalizma. Ti pa napak ne odpuščajo.

Erika Repovž

S TRIBUNO LAHKO LETITE Z ODPRTIMI USTI!

Naročite jo:
Kersnikova 4
61000 LJUBLJANA

PRIBALTIK - ZAČETEK KONCA SOVJETSKE ZVEZE?

Moč kľofute, ki jo je Washington prizadejal Moskvi z odpovedjo vrhunskega srečanja med 11. in 13. februarjem, je razvodenela z naj-novejšo pobudo obeh zunanjih ministrov, Bakerja in Besmertnih, da ob morebitnem umiku Iraka iz Kuvajta zavezniki prenehajo z vojno in obe velesili odigrata odločilno vlogo pri oblikovanju novega političnega reda na Bližnjem vzhodu. Potem, ko so ga nekateri kongresniki že skoraj pripravili za ohladitev odnosov s Sovjetsko zvezo, je Bush znova popustil: Gorbačovovo zavezništvo mu je še naprej potrebno - po eni strani v Zališki vojni, po drugi strani pa se želi izogniti kaosu, ki bi nastal ob možnem razpadu velikega imperija. Tako imata sovjetska ministra Jazov in Pugo znova proste roke v formiranju vojaško-policijskih enot, ki se s 1. februarjem selijo na ulice večjih sovjetskih mest in pomenijo uverturo v izredno stanje.

Po krvavih dogodkih v Litvi in Latviji je mednarodna javnost ostro obsodila sovjetsko vodstvo. Evropska skupnost je izrazila "zaskrbljenost" in zagrozila, da bo Sovjetski zvezi odtegnila že obljubljeno pomoč. Nemčija, ki še vedno potrpežljivo čaka na trenutek, ko bo sovjetski parlament priznal njeno celovitost, se je odzvala nekoliko previdneje - kljub vsemu pa je kancler Kohl pod pritiskom domače javnosti protestiral in se pri tem skliceval na pariško konferenco KEVS-a "o mirnem sožitju narodov". Nekoliko odločneje je Genscher nastopil po masakru v Rigi. Skupaj s francoskim kolegom Dumasom sta sklenila, da bosta posredovala pri sovjetskih oblasteh glede baltičskih držav. Zahtevala sta, da se kaznuje krivce za uboje v Vilnusu in Rigi in poudarila, da vojaško in policijsko nasilje ne more biti odgovor na zakonite želje baltičskih narodov za ponovno doseganje suverenosti.

Britanski šef diplomacije Hurd meni, da je oblast v Sovjetski zvezi prešla v

nevarne roke in je represivna politika skrbno načrtovana iz centra. Po njegovem bi bilo treba ponovno oceniti upravičenost pomoči SZ, londonski Times pa kar direktno zahteva, naj se pomoč ustavi, celo tista v tranzitu. Danski zunanji minister Elleman-Jensen je bil konkretnější: Sovjetski zvezi bi naj še naprej pošiljali pomoč v hrani, odreči pa bi ji morali že načrtovano finančno pomoč v višini nekaj sto milijonov dolarjev.

Avstrijski kancler Vranitzky je med prvimi grajal represivne metode v Pribaltiku, prvi pa je tudi podvomil, da bi za vsem tem stal Gorbačov.

Različno so se na brutalnost sovjetskih oblasti v baltičskih državah odzvali na Daljnem vzhodu. Medtem ko je Japonska v sozvočju z zahodnoevropskimi državami obsodila nasilje, uradni Peking meni, da je sovjetska oblast imela zato upravičene razloge. V tem stališču je razvidna kitajska bojazen, da bi duh separatizma obsedel tudi njene južne, predvsem islamske province.

Skoraj tri tedne po masakru v Pribaltiku Sovjeti še vedno nimajo krivca, ki bi ga za storjene zločine bilo mogoče postaviti pred sodišče. Gorbačov še naprej neprepričljivo izjavlja, da je za dogodke izvedel šele potem, ko so se že zgodili, obrambni minister Jazov pa se za vojaški poseg v Litvi izgovarja na generala Ushobčika, komandanta garnizona v Vilnusu, ki pa je po njegovem mnenju ravnal v skladu z pravili vojaške službe. Manj zgovoren je bil notranji minister Pugo, ki za napad specialcev na notranje ministrstvo v Rigi ni našel nobenega z zakoni podprtega opravičila - poslancem ni znal povedati, na kakšni osnovi je represivni aparat dolžan poslušati ukaze promoskovskih Komitejev narodne rešitve v Litvi in Latviji. Situacija jasno kaže na Gorbačovovo nemoč: v vsaki normalni državi bi omenjena ministra morala spakirati svoje kovčke. Sovjetski predsednik si kaj takega očitno ne more privoščiti.

Odkrito in radikalno stališče je ob baltičskih dogodkih zavzel predsednik ruske federacije Boris Jelcin. Priznal je suverenost baltičskih republik, oficirje in vojake pa je pozval, naj ne poslušajo ukazov generalov, ki želijo nasilno ukrepati. Šel je še dlje: sekretarja Združenih narodov De Cuellarja je pozval, da skliče mednarodno konferenco o Pribaltiku in razburil javnost s predlogom, da bi se štiri sovjetske republike - Rusija, Ukrajina, Belorusija in Kazahstan - združile v unijo in tako preprečile koncentracijo oblasti v enih samih rokah. S tem je Jelcin seveda požel Gorbačovovo ogorčenje - ta je dejal, da predsednik ruske federacije vojake ščuva k upor. Povsem drugače pa se je odzvalo pol milijona demonstrantov, ki je na Maneževem trgu v Moskvi zahtevalo odstop Gorbačova in podprlo Jelcinova prizadevanja za suverenost baltičskih držav.

Trenutno se Gorbačov nahaja v sila delikatnem položaju. Po eni strani svetovna javnost od njega pričakuje, da bo spoštoval legitimno željo baltičskih držav po neodvisnosti, po drugi strani pa, da bo preprečil razpad Sovjetske zveze in strahovit kaos, ki bi temu sledil. Obe želji sta seveda, žal, nezdržljivi. Ob morebitnem odhodu baltičskih držav iz Zveze bi se podobnega kmalu domislile tudi Gruzija, Azerbejdžan, Kazahstan in še kdo. Svet bi tako pridobil kopico novih bojevitih držav, ki bi - in to je najbolj zastrašujoče - razpolagale z jedrskim orožjem. O novih zvezah, ki bi jih, denimo, Azerbejdžan formaliziral z Iranom, Kazahstan z južnokitajskimi provincami in še kaj podobnega, lahko samo strahoma spekuliramo. Da pa sploh ne govorimo o ekonomskih migracijah v Zahodno Evropo, ki bi tam sprožile usodne procese.

Pri ocenjevanju dogodkov v Pribaltiku, predvsem pa v obsodbah Gorbačova, bi morala svetovna javnost - kot je pred dnevi opozoril minister Besmertnih - reagirati "manj čustveno" in razumeti tragiko položaja, v katerem se je znašel veliki reformator.

Matjaž Šuen

D A T A L I F E

SOCIALISTIČNA IMPRESIJA

Prvo vprašanje, ki se postavi bralcu ob pregledu rezultatov raziskave britanske javnomnenjske agencije MAI, je, kako to, da Pepsi šiba Coca-colo. Pa vendar - Pepsi je v Sovjetsko zvezo že davno prodrla, namen raziskovalcev pa najbrž ni bil odkrivati stanje v kakšni drobni Sloveniji, kjer - sem prepričan - ljudje prav gotovo bolje poznajo Sony kot Johnny Walkera (ali pač??). No, ne glede na zelo verjetno nereprezentativnost vzorca oziroma njegovo premajhnost (v primerjavi s približno 400 milijoni prebivalcev, ki jih predstavlja - ki žive v različnih kulturah z različno razvitim komunikacijskim omrežjem in različno izpostavljenim informacijam oz. propagandi) pa vam ga vendarle posredujemo, saj se na takšne rezultate vsekakor zanaša del ameriške in evropske ekonomske elite (vsaj tisti, ki berejo Fortune). Anketirali so 600 Sovjetov, Čehov, Poljakov, Jugoslovancev, (ex) Vzhodnih Nemcev in Madžarov, da bi izvedeli, kako Vzhodna Evropa pozna zahodne produkte. Kakor pravi Laurie Kretchmar, so le štirje: trije Poljaki in Rus priznali, da še niso slišali za Pepsi;

preseneča tudi 9. mesto Guinnessove knjige rekordov in to, da med prvimi ni japonskih imen; šele od 14. in 17. mesta se razvrstijo Sony, Panasonic, Hitachi in Toshiba... Bo že pokazal trg!

1. Pepsi (ZDA)
2. Coca-cola (ZDA)
3. Nescafe (Švica)
4. Nivea krema (Nemčija)
5. Chanel parfumi (Francija)
6. Levi's jeans (ZDA)
7. Johnny Walker (ZDA)
8. Maggie/Knorr (Švi/ZDA)
9. Guinnessova knjiga rekordov (VB)
10. McDonald's (ZDA)
11. Philips (Nizozemska)
12. Gillette britvice (ZDA)

GRČIJA JE NA BALKANU 1

Kako minljiva je na Balkanu predsedniška slava, je po Titu, Ceausescuju in Živkovu občutil tudi prejšnji socialistični premier Andreas Papandreou, sicer znan po tem, da se je še za časa vladanja ločil in se nato poročil z neko »gerontofilko«. Papandreou je skupaj s štirimi člani svoje vlade iz obdobja 1981- 89 obtožen zapletenosti v bančno poneverbo 210 milijonov dolarjev. Bivši šef Aristotelovih in Platonovih

potomcev bi s tremi kolegi moral na sodišče 11. marca letos, vendar je že izjavil, da bo zavrnil udeležbo na tem korupcijskem sojenju in ne priznava njegove legitimnosti. Proces je, mimogrede, sprožil grški parlament, ki ga sedaj nekako obvladuje bolj desno usmerjena Nova demokracija. Petemu obtožencu bo sojeno kasneje. Sicer pa so doslej vsi zanikali obtožbe, ki bijim ob dokazanju krivde prinesle vsakemu najmanj petletni zapor. Obtožencem po grškem zakonu ni treba prisostvovati sojenjem. Držite jim pesti!

GRČIJA JE NA BALKANU 2

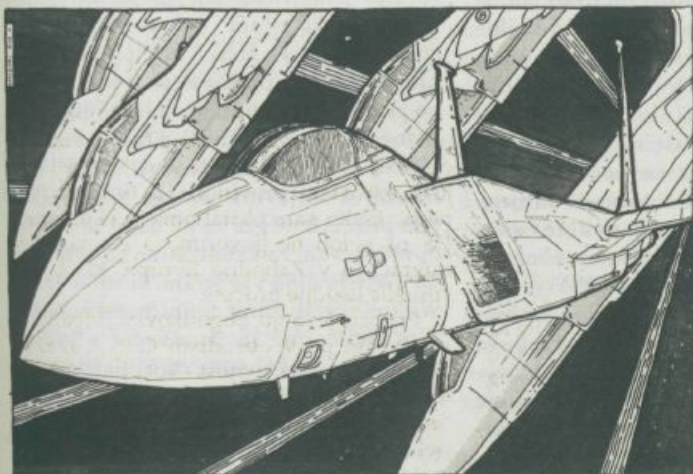
Kot pravi demokrati pa so se baje pokazali tudi mladi člani vladajoče Nove demokracije. V Parasu, mestu na severu Peloponeza, je podivjani podmladek napadel šolsko zgrabo, ki so jo zasedli dijaki v mesec dni trajajočem protestu proti vladinim načrtom za reformo vzgojnoizobraževalnega sistema in prestrogi finančni politiki predsednika vlade. Nekaj študentov je bilo ranjenih, prav tako štirje srednješolski učitelji, izmed katerih je eden hudim poškodbam podlegel. Zaradi uboja je tedaj (začetek januarja letos) odstopil minister za šolstvo Vasilis Kontoyannopoulos... Nekje se za to sploh ne bi zmenili. Nekje ministri pobijanje ljudi načrtujejo, nekje s pomočjo vojske, drugod s pomočjo teroristov... Umiranje je zajebana stvar, jebi ga.

KAPITALISTIČNA IMPRESIJA

Vojna v Mezopotamiji požira »Zaveznikom« milijarde dolarjev, kmalu pa jim bo šlo precej zelenih tudi za lesene zaboje 2 x 1 meter. Oglejmo si

cifre: v decembru (!), ko je bil Puščavski vihar samo še Puščavski ščit (in je v skladu s tem tudi neprimerno manj stal), je le ameriška armada, ki sicer tam doli šteje nekaj tisoč več ljudi kot Ljubljana, potrebovala 6 mrd \$. Busheva vlada je med drugim zahtevala 3,3 mio puščavskih maskirnih uniform, 3,5 mio kombinezonov proti kemičnim strupom, 796 tisoč škornjev puščavske barve, 474 tisoč steklenic s tabletami za prečiščevanje vode, 371 tisoč volnenih jopic, 261 tisoč parov varovalnih naočnikov ter 165 tisoč parov sončnih očal... Velike ameriške korporacije pa so se izkazale z darili: Philip Morris z dvemi milijoni cigaret, Avon Products s 500 tisoč stekleničk losiona za sončenje, Isaly Klondike z 226 tisoč »lučkami« sladoleda, Columbian Art Works z 200 tisoč žepnih koledarjev, Kodak z 10 tisoč fotoaparati, Diamond Comics z 10 tisoč stripi, Guardsman Products z 2 tisoč steklenicami olja za puške, Magnum Video s 450 glasbenimi trakovi, Wilson Sporting Goods s 100 »golf clubi« in 12 tisoč žogicami... Če ste za Huseina in bagdadske nesrečnike, potem lahko te znamke odslej bojkotirate, če pa podpirate Busha in njegove bogovi-sopadli-na-glavo leteče coca-cola bushmane, potem smo naredili za te firme majhno reklamo. Ni važno. Saudiji sicer dajejo popust za gorivo, ki ga vojska troši v Saudovi Arabiji, preskrbujejo pa jih tudi s svežim mesom, sadjem in zelenjavo. Radio K-107 iz Tulse (Oklahoma) pa je v akciji »Two-Ply« zbral 138 kg toaletnega papirja. Za 17 in pol ton uteži, fitness naprav in drugih »jock-and-jill« pripomočkov, ki jih je prispeval vzhodnorajhovski prebeg A. Schwarzenegger, pa ste najbrž že slišali. Blago iraškim civilom! Alah akbar!

M.D.

prof. dr. Maca Jogan

(redna profesorica za predmet Razvoj socioloških teorij na FSPN)

Sama sem napisala diskusijski prispevek »Sociologija v izobraževanju v zadnjem desetletju 20. stol. na Slovenskem«, ki so ga dobili udeleženci na posvetu in v katerem sem med drugim zapisala tole:

»Na Slovenskem je drugačnost v strukturi dokončno dobila svoj nedvoumni vnanji simbol. Znak nove kakovosti življenja bi lahko preprosto definirali kot »WW«, kar pa nikakor ne pomeni »Wirtschaft und Wissenschaft«, ali »Wirtschaft und Weltpolitik«, ali »Wissenschaft und Weltfreiheit«, ali »Wissenschaft und Weltpolitik«. WW = Walter Wolf.

Vnjanji prepoznavni znak prestrukturiranja slovenske globalne družbe je po (mojem videnju in interpretiraju na podlagi vrste indikatorjev) torej Walter Wolf, ali s kratico WW. Ta znak je vstopil končno v svoji personificirani podobi v praktično vse slovenske domove, prišel je domov v elitnem času prek najučinkovitejšega množičnega občila - televizije. Če je kdo prej še morebiti dvomil o smeri prestrukturiranja, po tem prihodu ne more več. Iz relativne neprosojnosti je simbol občosti postal docela viden in otipljiv. Z njim, rejenim gospodom srednjih let, ki reklamira - očitno izjemno pomembno in za preživljanje slovenske skupnosti primarno dobrino - tobak, je prišla v prvi plan ključna vrednota prestrukturiranja.

V znamenju WW že nakaj časa potekajo različni procesi »modernizacije«, zato bi lahko v naslovu napisala tudi »WW in sociologija v izobraževanju«. To bi lahko nadaljevala tako, da bi se vprašala, v

OD SREDE DO SREDE (iz dnevnika)

Sreda, 23. januar 1991

Kako so nekateri dnevi nepredvidljivi! Ko sem z avtobusom potovala v Maribor na posvet »Družboslovje v kontekstu šolske reforme«, ki sta ga pripravila Društvo sociologov in politologov Maribor in Univerza v Mariboru, niti slutila nisem, kako zanimive stvari se bodo dogajale. Bila sem radovedna, kako bo, ker ni bilo nikakršnih pisnih prispevkov, ki bi jih lahko prej prebrala in se pripravila na razpravo.

kakšnem odnosu je lahko sociologija do fenomena WW in kaj morebiti WW pričakuje od sociologije. WW namreč lahko kupi sociologijo kot podjetje, ki se ukvarja s produkcijo smiselnosti vsakdanjega življenja, lahko vloži svoj kapital v to obetavno firmo, ki more s svojimi proizvodi pomagati pri ustvarjanju ustreznega človeškega materiala in prek te (redke) dobrine prispevati k oplojevanju kapitala. WW to lahko stori, tako kot lahko iz ene minute svojo navzočnost raztegne na cel TV dnevnik, kajti WW razpolaga z ustreznimi sredstvi ali posredniki, da njegovega videnja vsakdanjika postane obče in edino veljavno, da njegova hierarhija potreb postane notranja hierarhija večine posameznikov.

Ob upoštevanju zgodovinske izkušnje sociologije kot znanosti lahko v sedanji situaciji kot sociologinja izbiram med različnimi možnostmi. Če se omejim na največkrat preizkušene in uporabljene ter svetovane modele delovanja, se lahko zatečem k receptu: ne sprašuj o obstoječem, sprejmi obstoječo strukturo, kot se kaže sama: distanciraj se do obstoječega, oblikuj pa znanja, ki bodo pomagala utrjevati obstoječe, kot je, kot se kaže.

In kako izobraževati? Preprosto: kar je vprašljivo glede na različne individualne izkušnje in preverljivo v vsakdanjiku praktičnih interakcijah (medsebojnih sodelovanjih in učinkovanjih ljudi) prevedi v jezik nevprašljivega in v rutini vsakdanjega življenja navzočega. Samo tako bo mogoče z izobraževanjem prispevati k nemotenemu delovanju celote, k pravilni in uravnoteženi individualni identiteti. Torej: WW je pač nekaj samo po sebi nujno in edino možno, izhaja iz sodobne stopnje diferenciacije in kompleksnosti družbe. Odkar obstaja moderna družba, pa je znano, da potrebuje zaradi kompleksnosti tudi ustrezno organizacijo, kontrolne mehanizme... Skratka, vse to, kar se kaže, je v bistvu nekaj

naturnega. Vprašanja o človeških tvorcih na strani konstituiranja družbene institucionalne urejenosti niso sestavina racionalnosti, ker pa je glavna vrednota racionalnost, se torej mora vedeti, kako pojasnjevati družbeno dogajanje.

Obstaja tudi drugačna možnost: vprašljivo ostaja lahko eminentna sestavina pojasnjevanja. To pa pomeni, da pluralizma rezultatov praktičnih izkušenj, preverjanj učinkov družbene institucionalne urejenosti ne brišemo, ne potiskamo na obrobje zanimanja, temveč, da ga postavimo v središče naše pozornosti in poskušamo pojasniti celotno verigo dejavnosti, ki definirajo (različno obvezne) vzorce obnašanja in delovanja za pripadnike družbene skupnosti v celoti vlog: od moralne do ekonomske sfere. Torej obstoječe urejenosti ne sprejemamo kot narurne, same po sebi delujoče, temveč kot organizirane dejavnosti množice ljudi na vseh ravneh - torej tudi v tisti sferi, ki si prek živih, delujočih posameznikov samoustvarja videz narurnosti. To pomeni, da postavimo v poljevidnosti vse ključne vrste interakcij in definiranj situacij delovanja in se ne usmerimo samo na eno stran. To pa je mogoče, če obča znanja časovno in prostorsko omejimo, jih gledamo skozi zgodovinska očala. Ali: razlaganje sub specie historiae terja vnos pluralizma v sam spoznavni postopek in v pojasnjevalno prakso, ker je pluralnost (diferenciranih položajev, vlog, definicij, situacij, vrednot, ciljev, sredstev za doseg ciljev, itd.) neločljiva sestavina samega dogajanja. V tem primeru ne gre za to, da bi se vnaprej opredeljevali, za katero stran smo, temveč da predstavimo vse strani, ki so »v igri« s svojimi specifičnimi definicijami vsakdanjega delovanja in predvsem s svojimi neenakimi možnostmi, da bi parcialne interpretacije in produkcije smisla postale obče veljavne. Torej ne gre za neko navidezno etično nevtralnost (stoletje preverjanja je pokazalo praktične prev-

ladujoče posledice delovanja takšnega principa), temveč pluralnost kot princip zajemanja med sabo neločljivo povezanih sestavin družbenega dogajanja. Seveda ta pluralnost ne more pomeniti, da je mogoče obseči prav vse (v imenu tega principa se namreč lahko svojevoljno opravlja selekcija »con relevantnosti«); zaobseči pa je treba konstitutivne sestavine na celi črti - od ustvarjanja samih temeljnih enot (človeških individuov) do njihovega nenehnega ustvarjanja različnih dobrin.

Druga možnost uporabe socioloških znanj v izobraževanju predpostavlja določeno stopnjo avtonomije in tolerantnosti različnosti. Samo spoznavanje različnih razlag in njihovo primerjalno vrednotenje glede na relevantne kriterije (to je npr. zlasti spoznavna usmerjenost, vključenost praktičnih potencialov z vidika realno obstoječe asimetrije položajev glede na pomembne determinante vsakdanjega obstajanja in delovanja posameznikov kot pripadnikov strukturirane celote) omogoča preseganje pojasnjevalnega dualizma, v katerem na eni strani stojijo »naivni« posamezniki, na drugi pa po sebi delujoča, nepersonificirana, neprosojna, »samodeterminirajoča« - in le v ozkih izsekih pregledna - celota. Dualistični model lahko nastopa v kakršnikoli izvedbi - bodisi pretežno nominalistični (npr. različice v okviru interpretativne paradigme - simbolični interakcionizem, etnometodologija), ali pa v sistemski (od klasičnega funkcionalizma do variant sodobne sistemske teorije), ključno je definiranje sodelujočih v interakcijah kot »igralcev vlog« in izključitev produkcije vlog iz celote interakcij. Svetovna sociološka produkcija je odprta, integralen model pojasnjevanja družbenega dogajanja kot možnost že ustvarila, vprašanje je, kaj in koliko bodo sami nosilci teh znanj na Slovenskem storili za to, da bo sprejet kot vodilo izobraževalne dejavnosti.

In če se vrnem k WW. V vsakem lek-sikonu si lahko preberete, katere so značilnosti družbene integracije tega tipa (npr. Abercrombie, 1988:24- »Capitalism«) in v mnogih analitično poglobljenih delih, kako je ta tip (v konkretnih zgodovinskih okoliščinah) evoluiral ter se diferenciral. Ta znanja nam omogočajo, da se - oprti na osebno videnje zdaj in tu - lahko pojasni tudi fenomen WW in se nakaže različnost perspektiv prihodnjega razvoja.

Pričakovanja, da se bomo različno usmerjeni družboslovci na podlagi preverjenih spoznanj o sedanjem stanju v izobraževanju lepo pogovarjali in drug

drugega dopolnjevali, so se pokazala kot delno iluzorna. Je že tako, da nekateri radi poskrbijo za spremembe, ki »razveseljujejo človeka«. Med njimi je tudi predsednik Slovenskega sociološkega društva dr. F. Adam, ki je v oceni sedanjega stanja navedel nekaj takšnih trditev, ob katerih nisem mogla molčati. To pa predvsem zaradi tega, ker bi zaradi svojevoljnosti in neutemeljenosti bolj sodile h kavarniškemu omizju kot na resen posvet. Seveda sem jih že večkrat slišala in tudi večkrat sem že nasprotovala takšnemu načinu komuniciranja, vendar je vzorec posebne kulture očitno dokaj trden in samoumeven.

Vsaj četrtič sem že javno slišala, da je praktično vse, kar je na področju družbenega izobraževanja zanič in sicer zaradi tega, ker ni bilo prevodov tujih avtorjev, ker je izobraževanje profesorjev »insuficientno«, predvsem pa, ker so učbeniki za pouk »čisto ideološki«, prežeti z »marksizmom in samoupravno ideologijo«, temu pa je »treba narediti konec«.

Ko so že nekateri drugi opozorili, da je takšen način izničitve vsega obstoječega vprašljiv, sem tudi sama opozorila na kakovost dialoga in na to, da bi bilo koristno, če bi že enkrat prekinili kavarniški način razpravljanja (oziroma bolj točno - opravljanja). V razpravi sem omenila, da sta bila učbenika za sociologijo v srednjih šolah pripravljena kot eksperimentalna v začetku osemdesetih let, kasneje pa sploh ni bilo nobene pobude ustrezne odgovorne ustanove (Zavoda za šolstvo), da sta bila učbenika recenzirana in bi rada zvedela, kaj konkretno je npr. ideologija pri obravnavi družbene vloge, ali institucije - to je del tega, kar sem sama napisala. Povedala sem tudi, da se sociologija na Slovenskem vendarle ni začela konec osemdesetih let, temveč ima že dolgotrajno - skoraj stoletno - tradicijo in da so bili tudi že prej prevedeni kakšni teksti tujih sociologov, da so mnogi študentje uporabljali tudi neposredno tujo literaturo (o čemer pričajo diplomski dela na FSPN, potem moj eksperiment iz začetka sedemdesetih let, ko sem s študenti obdelovala sociološke tekste iz okoli 20 tujih revij), da je potekalo dopolnilno izobraževanje - zlasti na FSPN, da to teče in da so učenci morali opravljati tudi strokovne izpite. Seveda to ne pomeni popolne brezhibnosti, vendar pa tudi ni podlage za obče zavračanje.

Ker takšen način presojanja ni ugajal članu PA mag. Borštnerju iz Maribora (prej ga nisem poznala ne osebno, ne po

delih), me je v nadaljevanju preprosto obdolžil, da sem jaz »sokreatorka politike, da knjig ni bilo«. Vseh sort obtožb sem že vajena, takšnih laži pa vendarle niti v sanjah ne bi pričakovala. Le kje se bo ustavila praksa, ki jo tako skrbno in usklajeno gojijo nekateri kolegi družboslovci na Slovenskem?

Razumljivo, da sem temu »blagemu in poštenemu« razsodniku takoj povedala, kar mu gre in hkrati navedla konkretne izkušnje, ki v celoti zanikajo njegovo obtožbo. Tako sem npr. v začetku leta 1985 pripravila načrt za zbornik socioloških tekstov ključnih sociologov »Od Comteado Gouldnerja« (v obsegu okoli 30 avtorskih pol), za katerega nisem dobila finančnih sredstev (kljub vsem mogočim prošnjam in že skrajno ponižujočemu beračenju) niti na takratni RSS, niti na FSPN. Pač nisem razpolagala z ustreznimi sredstvi moči in nisem bila (ne tedaj, ne prej in ne sedaj) v nobenem neformiranem krogu, s pomočjo katerega bi lahko moja zamisel »meso postala«. Dajala sem tudi predloge za prevode tujih avtorjev (npr. A. Giddensa) že prej, vendar, kot rečeno...

Na posvetu, katerega prispevke bosta organizatorja izdala v posebnem zborniku (upam, da ga bomo videli še v letu 1991!), je bilo sicer tudi mnogo drugih idej, o katerih je vredno razpravljati (npr. vprašanje utilitarnosti družboslovja, vsebnost vzgojnega naboja v izobraževalnih vsebinah itd.), vendar bodi dovolj o tem. Zanimivo je bilo stransko spoznanje, do katerega sem prišla ob in na posvetu, to je, kako trdovratno se lahko širijo lažne in/ali enostranske informacije. Tokrat sem sproti zavračala obtožbe. Vendar so bolj vznemirljivi tisti primeri, ko preprosto ne morem nič, ko se svojevoljna informacija pojavi v pisni obliki, jaz pa nimam možnosti, da bi na enak način sporočila svojo »definicijo situacije«.

Ta hip se mi v spominu kaže cela veriga takšnih primerov (ki sem jih doživela samo v zadnjih nekaj letih), ki končno po svoje ilustrirajo tudi kakovost odnosov v sociološki skupnosti na Slovenskem.

Tako sem 3. junija 1990 poslala na uredništvo Družboslovnih razprav »Odmev na recenzijo M. Černič Istenič« in po pol leta dobila kratek in jedernat odgovor, da se je uredniški odbor odločil, da ne bo objavljala replik na recenzije. Poštenost non plus ultra! Nekdo te lahko opljuva, lahko te zasmehuje, ti pa nimaš več niti pravice, niti možnosti, da bi javnosti sporočil to »veselo oznanilo«!

Bodo dovolj za en dan!

Psihologi so Adolfu Hitlerju namerili na podlagi njegovih potez (trideset let potem) IQ 160. Slovenskemu ministru za finance pa na podlagi njegovega zakona o davkih kljub Peterletovemu posredovanju komaj 62. Zakon je pač zakon, četudi je blesav.

TRIBUNIN OTOLABOR

Iz dobro obveščenih virov smo izvedeli, da je najnovejša oseba v nemilosti pri Meti Rudolf-Rupel sam Zoran Thaler, ki ga Dimitrije Ruplovič ni pustil niti na poročno potovanje. Čas lova na čarovnice že prihaja.

Če v Vaši bližini neznosno zahrumi, Vas skoraj povozi in je to sto let star golf bele barve (umazan kot prašič) z registrsko številko LJ 281-294, potem je za to kriv nihče drug kot Sonja Lokar-Solza. Je že tako, da so tudi solze lahko nevarne.

Kdaj bo Anteja Markovića minilo do smeha, še ni povsem jasno. Morda v vojaškem zaporu, kjer bo z malo resnejšo faco razlagal, da on še zmeraj ne vidi problema. Kdor se zadnji smeje, je Marković. Smeje se vsak, ki ima nov Audi in jahto.

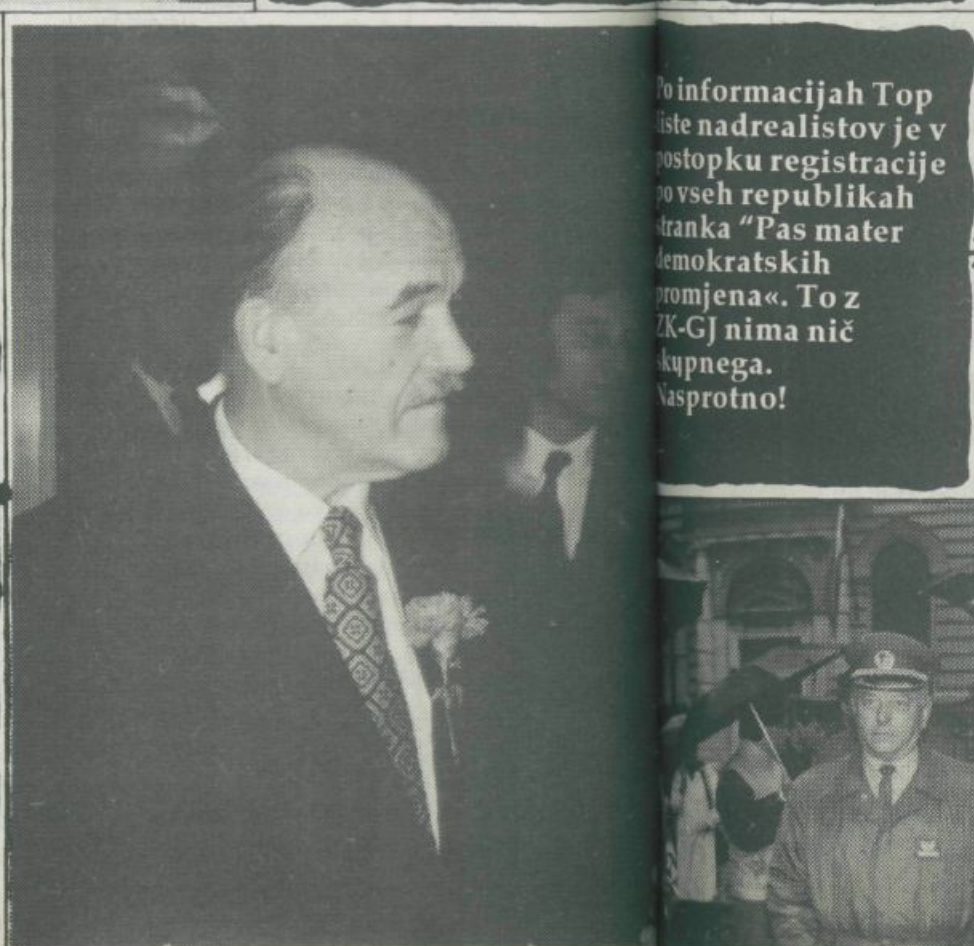

Naš stalni gost v rubriki je tudi Manko, kar se bo kmalu nehalo, ker slabo vpliva na uredni sodelavce TRIBUNE. Ta teden sta se ga nažrla že dva in danam piše grozilna pisma, ker blatimo njegove stalne strani lokrat samo dve kratki: Tanko je zamenjal že tretjo sobo v entnem domu FSPN, med znanim takoimenovanini »pijan dnevnikom pa se je celo zgrudil s stola. K sreči med prispevkega sodelavca.

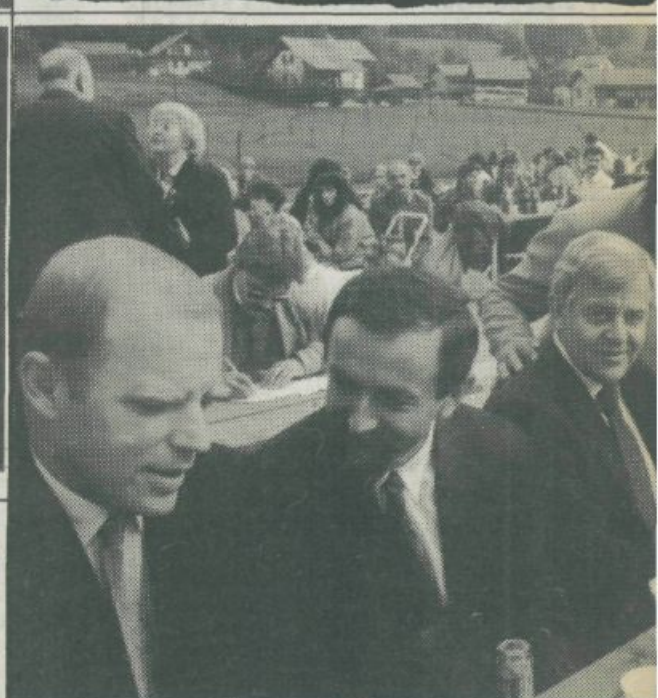

Njegova milost dr. Otto von Habsburg je doživel v Sloveniji več presenečenj, enega zanimivejših pa mu je vsekakor pripravil dr. Marek Lenardič, ki je od njega zahteval zaščito zaradi nepravilnosti pri izvedbi plebiscita. Po »Sadamu« je to eden boljših štosov. Med drugim smo od njega izvedeli, da se tudi on še ni srečal s srbsko-jugoslovanskim prestolonaslednikom H.R.H. Aleksandrom Karadorđevićem.

Kdor verjame v resnični propad DEMOKRACIJE, se iz dosedanje zgodovine ni ničesar naučil. Bistvo štosu je v tem, da DEMOS pripravlja četrti slovenski dnevnik (bojda skupaj z graškim Kleine Zeitung). Ne samo revolucija, tudi »demokracija« žre svoje otroke. Korsika je še eno izigrano... Kdor verjame njim, to slejkoprej drago plača...

Po informacijah Top liste nadrealistov je v postopku registracije po vseh republikah stranka "Pas mater demokratskih promjena". To z ZK-GJ nima nič skupnega. Nasprotno!

Tominc je lažnivec!

Z odstopom Hermana Rigelnika s položaja »generalnega« Gorenja je bilo teoretično vse kul in po vladnih zagotovilih »nič zadaja«. V resnici pa je šlo za navadno in tipično Demosovo »mucko« rezanja direktorja lojalnega SDP. Njegovo mesto bi naj zasedel Maks Bastl, nespodoben minister za trg in cene, ki bo (po Zaganju) pač nekam moral - seveda ne na slabše. Lojzek pa je molil in prosil (Rigelnika), naj drži jezik. Toda tudi stene imajo lahko ušesa... Rigelnik pa gre za direktorja ene od Siemensovih tovarn. Not bad!

Dogodke v zvezi z Jasmin Držanić smo tiho napovedali že nekaj Tribun nazaj. Če tudi Vi potrebujete stanovanje in ste blizu vladnim krogom, se še danes javite gospe Držanić. Ko jo bodo odžagali, obsti v njeni privatni agenciji za promet z nepremičninami OMNIA za stanovanje odšteli mastne pare.

HOPLA

KO SMO ŽE PRI ROJSTVIH, NAJ OMENIM PROPAGANDNO GRADIVO SLOVENSКИH KRŠČANSКИH DEMOKRATOV V ZVEZI S PREDLOGOM NOVE USTAVE, GRADIVO, KI SO GA POŠILJALI NA DOM NAROČNIKOM VERSКИH ČASOPISOV.

Na dveh listih lahko najdete argumente, zakaj je taka nova ustava, kakršna je, potrebna, prav tako pa najdete argumente ZA svetost življenja in, seveda, PROTI splavu. In kako utemeljujejo prepoved splava? Pravijo, da je bilo prej, ko splav še ni bil dovoljen (namerno ne pišem "ni bilo splava", saj je ta vedno obstajal in se ga je vedno izvajalo, pri tem pa so zopet nasankali revni, ker so otroka raje spravili na svet, kot pa dali ogromno denarja za splav), v družinah več otrok. Vsi ti otroci prav gotovo niso mogli preživeti, saj so bili pogoji za življenje nemožni. Tako so umrli samo tisti, ki so bili šibki, kar je seveda prispevalo k trdnosti in "boljši kvaliteti" rase. Darwin bi temu rekel naravni izbor, vendar Darwin v cerkvi ni počenega groša vreden, zato ga ne omenjajo. Proti splavu so torej zato, ker splav umetno preprečuje naravni izbor. Verjetno mene ne bi bilo več na tem svetu, če bi prišlo v družini do naravnega izbora, saj sem preveč bolehn sorte (če me še vojska ni hotela imeti, zanj pa vemo, da ti ni treba biti preveč zdrav). Kakorkoli že, namesto da bi kampanjo proti splavu vodili v smeri zagotavljanja boljših razmer za življenje malih Slovenčkov, govorijo o nekakšnem narav-

nem izboru. To me spominja na nacistične ideje o trdni in zdravi rasi, čista pa slovenska rasa tako ne bo nikoli, saj jo je južna kri že preveč onesnažila.

POČITNICE SO SE ZAČELE IN ZA VEČINO ŠTUDENTOV SE ZAČENJA NAPORNO POLEŽAVANJE.

Tako je bilo pred nekaj leti, danes pa si to lahko privoščijo samo premožni študentje ali pa tisti, ki se ukvarjajo z dobičkonosnimi posli. In kateri so dobičkonosni posli za študente, se sprašujete? Prostitucija, na primer. Že dolgo je znano, da se študentje in študentke v mnogih primerih ukvarjajo s tem. Gre seveda za prostitucijo v višjih krogih. Pred leti je študentka etnologije na Filozofski fakulteti naredila raziskavo in prišla do naslednjih podatkov:

- največ se in najbolj voljne so se prodajati študentke Medicinske fakultete (to spada že v stroko, masaža, raziskovanje telesa...),
- takoj za njimi so študentke Filozofske fakultete, ki pa svoja brhka telesa največ prodajajo po Italiji in to za tako banalne stvari, kot so krilca, hlače, bluzice, krzno...
- ostale študentke pa svoja telesa dajejo v zameno za stanovanje, bogato plačano honorarno delo in konec študija seveda tudi za službo.

Koligice so mi povedale tudi to, da se jim je že velikokrat zgodilo, da hoče stanodajalec poleg rednega plačila v markah tudi plačilo v postelji. Nekaterim pri tako bornih štipendijah in zaslužkih ne preostane nič drugega, kot da na to pristanejo, seveda pa je to tudi "najlažje": parkrat se uležeš, pa imaš rešen stanovanjski problem. Seveda pa se s prostitucijo ne ukvarjajo samo študentke - študenti tukaj niso izjema. Plačila so višja (sploh če gre za homoseksualne odnose), starejše gospe pa tudi dovolj plačajo. Fantje imamo to srečo, da lahko najdemo tako dobre gospe, ki jih zadovolji že klepet, ali pa božanje,... in dinarčki so tu. Sploh smo na tem področju fantje v prednosti. Ni treba, da smo ravno vitki in simpatični, dovolj je že to, da smo moški. Bog pa s to srečo obdari vse, ki niso ženskega spola, že ob rojstvu.

HOPLA

IN KO SMO ŽE PRI KRVİ, TE DANES PREVEČ TEČE NA NEPLODNA TLA, NA PUŠČAVSKA NAMREČ...

Sadamiti in Bušmani namreč bijejo krvavi boj, medtem ko celi svet zadevo gleda kot "fuzbalsko" tekmo. Nogomet je sicer lepa stvar, vendar naj ostane v okviru nogometnih igrišč, ne pa da se ga igra v puščavi. Kje so časi nogometnih vojn, se vsi nostalgčno sprašujemo, ko gledamo bedo v Zalivu. Nekateri pa ob tem pišejo pesmi, saj le tako lahko izrazijo grozo, ki jo čutijo ob takih človeških neumnostih, kot je vojna. Tukaj je ena.

Kako pa vi, gospod,
gospa,
kako pa vi takrat,
ko vaš otrok zajoka?
Kaj storite vi,
vojaki,
ko vaša puška poka,
kaj?
Kaj mislite takrat,
ko tam otrok,
ko puška počī,
joka?

bizeljski

Nimam kaj dodati. Ostaja mi le upanje, da bo s pomladjo v to deželo prišlo več veselja in bodo prve trobentice naznanile konec vojne. Mali zvonček pa se je že zbudil, kar pojdite ga pogledat!

Še več sonca in zvončkov vam želi
prisrčno vaš

Zoltan

Š O L T

Druga plat

Predstavitev ŠOLT-a v zadnji številki, pod katero se je podpisal Tomi Drozg, je bila na prvi pogled povsem objektivna slika te organizacije: pridni študentje, ki to organizacijo kljub "pizdam" iz bivše UK ZSMS, sedanje ŠOU in nepravilni upravi ŠC, brez profita, seveda pa s pomočjo "dobrega" Mladinskega sveta, vozijo skozi ta mračni čas. V bistvu se vse to sliši kot pravljica. Na eni strani dobri, na drugi zli, ŠOLT pa kot Pepelka čaka, da mu bo usoda naklonjena (citiram: "živijo namreč v strahu", "še zmeraj upajo" ...).

vabila na drugi občni zbor moral narediti tudi to. Tako bi bil obveščen, da se formira nova študentska organizacija, ki bo delovala (oziroma ki deluje) na drugačnih temeljih. ŠOLT po izstopu (če ga seveda štejejo kot veljavnega) tudi ni uredil lastninskih razmerij s ŠOU, tako da ga vse to še čaka.

Andrej Mayer, predsednik ŠOLT-a mi je, ko sem ga obiskala, tudi pojasnil, zakaj je prišlo do nastanka članka, ki ste si ga lahko prebrali v zadnji številki Tribune. Pred novim letom so namreč od prisilne uprave ŠC dobili obvestilo o povišanju najemnine, prav tako pa jim ŠC ni hotel dati na razpolago enega prostora za Bežigradom, kjer bi lahko študenti, ki tam stanujejo, imeli tečaje. Tako so morali najeti učilnico na Pedagoški akademiji, ki pa je izredno draga, to pa seveda zviša stroške tečaja. Najemnino so jim bojda povišali zato, ker se govori, da so "privatna firma", o tem, da je to tudi študentska organizacija, pa baje uprava ŠC ni hotela slišati. Tako so se odločili, da je treba zadevo dati v časopis. Vse skupaj pa se je na papirju izrodilo. Prišlo je do čudnih trditvev, da ŠOU (dedič UK ZSMS) skuša ŠOLTu prilepiti, da le-ta ni več študentska organizacija, o čemer na ŠOU ne vedo ničesar, saj jih s ŠOLT-a ni nihče ne poklical, z njimi tudi niso imeli razgovorov, zato morda te trditve izhajajo iz, citiram, nepooblaščenega zastopanja Toneta Bricmana. Na ŠOLT-u bi lahko vedeli, da ŠOU predstavlja študentska vlada in je treba vsako "nepooblaščenega zastopanje" razčistiti z vlado, saj ta odgovarja za svoje dobro ime. Vsako tako pisanje pa študentom kot celoti prinaša več škode kot koristi, zato bi bilo dobro, če bi te stvari v bodoče obravnavali iz oči v oči, ne pa po nepotrebnem s čudnimi informacijami razburjali študentsko srenjo.

Ob tem, da so bile najemnine bojda jedro spora, mi ni preostalo nič drugega, kot da pokličem direktorico ŠC in jo vprašam, ali je res prišlo do 2000% povišanja. Stara, simbolična najemnina je znašala 569,50 din mesečno za 159 kvadratnih metrov, kar je približno toliko, kolikor plača študent za 8 kvadratov apartmaja. Poleg tega so

plačevali najemnino za štiri garaže, t.j. 490 za eno, 1960 za štiri, tako da je znašala skupna najemnina 2529,00 din. Malenkost, če poleg štejemo še brezplačno uporabo sejne sobe 60 ur tedensko. Nova najemnina je pred objavo članka vsebovala tudi najemnino sejne sobe, po objavi pa so se dogovorili za brezplačen najem, vsaj tako pravijo ŠOLT-ovci in to utemeljujejo z dokumenti. Celotna nova najemnina danes znaša 11.710,00 din, to pa vključuje najem 162,65 kv.metrov prostorov, dveh garaž, stroške hladne vode in elektrike in 60 ur tedenskega najema sejne sobe. Preprost sklepni račun pove, da se je najemnina povišala za natanko 462,9% in ne za 2000% (tudi če prištejemo najemnino za sejno sobo, to ne znese toliko). O tem, da bi marsikateri študent z veseljem plačal 8 DEM dinarske protivrednosti za kv.meter delovnega prostora, ne bi izgubljala besed, sploh pa, če je ogrevanje brezplačno, lokacija blizu centra...

ŠOLT je trenutno organiziran kot društvo, tako da za svoje početje ne odgovarja nikomur. Verjamem, da novi ljudje, ki sedaj tam delajo, želijo bolje in učinkoviteje delati, vendar bodo morali sami najprej razčistiti zadeve s ŠOU (predvsem lastninske), pregledati poslovanje v preteklosti (saj me prav zanima, kam so izginili računalniki last računalniške sekcije, ki je naenkrat ni na spisku dejavnosti, pa aparature radioamaterske sekcije..., kaj je z govoricami, da so si v preteklosti nekateri iz sredstev ŠOLT-a kupili stanovanje...) in nenazadnje razmišljati o tem, kako spore reševati, ne pa jih še bolj zaostrovati. Morda bi tisti, ki je bivšemu odgovornemu uredniku Tribune pomagal pisati članek, lahko kaj ukrenil v tej smeri, sploh pa bi naslednjič avtor članka moral biti bolj natančen. Če nekdo v podnaslovu omenja poslovanje na osnovi neke poslovne logike, potem si na koncu ne more privoščiti tamnja nad poslovno logiko ŠC in upati, da bo ŠOLT izjema pri njenem uresničevanju. To preprosto ne gre skupaj.

Natalija Gorščak

Glede na to, da sem sama pred leti učila na ŠOLT-u, vem, da za delo v tej organizaciji človek ni najbolje plačan, pa čeprav, ko vse izračuna (prispevek tečajnikov, stroški za uporabo prostorov, administracija...), ugotovi, da so ga "nafarbali". Zdajšnje urne postavke so višje, ob obisku ŠOLT-a sem celo ugotovila, da se bolj splača učiti pri njih kot pa pisati za Tribuno. Vseeno pa ne gre pozabiti, da je bila situacija pred dobrim letom povsem drugačna, ravno tedaj pa se je tudi ustanavljala avtošola. Zaradi tedanje situacije (ŠOLT je bil tedaj bolj ali manj privatna "firma" nekaterih, ki so, hvalabogu, že odšli) in iz strahu, da se s to novonastalo avtošolo ŠOLT ne bi zgodilo isto, kot se je s "staro" (t.j. današnjo avtošolo Zvezda, ki je zapustila matični ŠOLT, takoj ko si je nabrala zadosti denarcev), je bivši UK odobril finančna sredstva za nakup avtomobila, obenem pa zahteval, naj se poslovanje ŠOLT-a budno spremlja. To je seveda razburilo vodstvo ŠOLT-a (verjetno je obstajala bojazen, da bi tedanje manipulacije prišle na dan), menili so, da se v njihovo poslovanje ne sme nihče vtikati. Po prvem razburjenju so se duhovi pomirili, nato pa je na bivši UK ZSMS prišel dopis, na katerem je pisalo, da ŠOLT izstopa iz UK ZSMS (dopis priložen). Poleg dopisa ni bilo zapisnika občnega zbora, na katerem so to sklenili. Tudi kasneje zapisnika ni bilo od nikoder, čeprav se ga je večkrat zahtevalo, saj je obstajal sum, da o tem niso glasovali, da na občni zbor niso bili vabljeni vsi člani in da gre nasploh za neveljaven dokument ŠOLT-ovci so mi, ko sem jih obiskala v zvezi s tem člankom, zapisnik dali, prav tako pa so mi tudi povedali, da so na naslednji občni zbor, na katerem so zopet glasovali o izstopu iz UK ZSMS (zapisnik tega občnega zbora je prav tako neveljaven), vabili predstavnike UK ZSMS, vendar ni bilo nobenega. 24.4.1990 je bil UK v razsulu in v teku so bile volitve za poslance na fakultetah, tako da ni čudno, da na sejo ni nihče prišel. V vsakem primeru se o izstopu ali vstopu v organizacijo pogovarja tudi z dotično organizacijo, tako da bi ŠOLT poleg

NOVI INDEKSI

Kot nam je povedal dr. Peter Novak, predsednik Univerzitetnega sveta, bodo bruci v šolskem letu 1991/92 dobili nove indekse s spremenjeno podobo. V veljavi pa je še sklep, po katerem lahko Univerza in njene članice do maja 1991 uporabljajo papirje s starim imenom Univerze. Po tem roku bodo morali uporabljati ime - Univerza v Ljubljani. Tisti pa, ki študiramo z rdečimi indeksi, bomo z njimi tudi diplomirali.

PROTEST ZDS

Zveza prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) je oktobra lani v Skupščini RS organizirala prvi otroški parlament, ki naj bi (na osnovi sklepa, ki ga je v imenu skupščine ter nekaj prisotnih poslancev sprejel kar sam predsednik g. Bučar) postal tradicionalno srečanje. In še več. V Skupščino naj bi pripeljali tudi srednješolce in pričakujemo lahko, da se bodo kaj kmalu v tej instituciji začeli srečevati tudi študentje, upokojenci, morda celo vrtci.

Prejeli smo poziv vsej slovenski javnosti, skupščini in vladi RS, v kateri nas ZPMS na osnovi konvencije o otrokovih pravicah opozarja na sklepe t.i. otroškega parlamenta. Jasno je, da otroci v teh letih nimajo svojih objektivnih mnenj, še manj pa stališč, zato so tudi zahteve in zaključki tega parlamenta čisti konstrukt in režija odraslih.

Izhajajoč iz določil te konvencije, ki jo najbolj opeva ravno ZPMS in je dobesedno citirana že v skoraj vseh dokumentih te organizacije, zahtevamo, da Skupščina Republike Slovenije stori vse, da do takih in drugačnih srečanj (igric) ne pride več in prepove vsakršno manipuliranje z otroki in

uporabo le-teh v politične namene. Vlada naj vodi normalno politiko in zagotovi »otrokom zdravo in varno okolje« brez »protestov otrok«, je zapisala predsednica Zveze dijakov Slovenije Alenka Kunaver.

OBVESTILO - da se bo vedelo: sprejemne pisarne v Rožni dolini, na Gerbičevi ter za Bežigradom bodo imele od ponedeljka, 4. februarja 1991 nove uradne ure: VSAK DAN OD 11^h DO 15^h, sporoča direktorica Ksenja Preželj.

SEJA UNIVERZITETNEGA SVETA

- Dne 30. 1. 1991 je bila 11. seja Univerzitetnega sveta Univerze v Ljubljani, ki so se je poleg delegacij delavcev, študentov in zunanjih članov udeležili tudi člani Študentske vlade Študentske organizacije Univerze v Ljubljani. Sejo je vodil predsednik US prof. dr. Peter Novak, namesto rektorja pa je prisostvoval prorektor B. M. Zupančič.

Po običajnem sprejetju zapisnika iz prejšnje seje je VS sprejel še predlog komisije za kadrovska vprašanja in sklenil podeliti častni doktorat profesorju akademiku dr. Francetu Bezlaju, zaslužnemu profesorju Filozofske fakultete. (Prof. dr. Franceta Bezlaja uvrščamo med velike slaviste, kot so Miklošič, Jagič, Skok, Nahtigal in Ramovš. Njegovo delo, spoznanja in za razvoj stroke odločilni delež osebnostnih lastnosti velikega znanstvenika upravičuje sklep, da se mu podeli častni doktorat Univerze v Ljubljani). Razprava se je nadaljevala z obravnavo nesprejetja statutarnega sklepa glede oblikovanja drugačnega sodelovanja študentov v okviru Univerze in sicer v obliki študentskega sveta. 3 članice od 22 članic sklepa niso sprejele, zaradi nesoglasja z obrobim sodelovanjem študentov v ZPS (potrebno je soglasje vseh članic). Statutarna komisija je namreč predlagala formiranje posebnega sveta študentov, ki naj bi sklepal le o vprašanjih, ki neposredno zadevajo študente. V primeru neusklajenosti med ZPS-jem in študentskim svetom bi odločala usklajevalna komisija, sestavljena iz 3 članov iz obeh svetov in rektorja. Odločali bi z večino glasov, v primeru nesoglasja pa bi odločil rektorjev glas. Že prvi razpravljalec g. Krajnc je predlog zavrnil, češ da ni v skladu z zakonom o usmerjenem izobraževanju,

kjer piše, da študentje sodelujejo pri delu organov Univerze.

Razpravo so nadaljevali predsednik statutarne komisije, predsednik VS ter

predsednik Študentske vlade Marko Kušar. Po presoji zakonitosti so poudarili, da gre v bistvu za kompromis, ki je rezultat sodelovanja med študentsko vlado in rektoratom, ter da so zadržki na 3 fakultetah plat nepoučenosti, ki ga bo razrešilo na koncu razprave sprejeto tolmačenje statutarne komisije.

Sledil je sklep o-vključitvi v Univerzo. S sprejetjem zakona o zavodih bo Študentski center zavod, ki opravlja dejavnost posebnega družbenega pomena: nastanitev študentov ljubljanske Univerze. Sedanjima soustanoviteljema ŠO in Univerzi se bo pridružila še država, tako da bo to zavod s tremi soustanovitelji, ki bodo medsebojne pravice in obveznosti uskladili s pogodbo. Govora je bilo še o sodelovanju z Univerzo v Barceloni, kjer bo poleg izmenjave profesorjev in publikacij verjetno prišlo tudi do izmenjave študentov.

Pereče vprašanje je več kot leto neizpolnjen sklep US, ki naj bi preselil komisijo za sprejem v študentske domove iz Študentskega centra na Univerzo. Slišati je bilo obljubo glavnetajnice Univerze, da bo problem rešen najkasneje do marca.

SMUČANJE

Na KOBLI lahko smučate z 20% popustom in ne s 27%, kot je bilo objavljeno v zadnji številki. Študentski minister za šport se še vedno trudi, da bi bili popusti za študente na vseh smučiščih. O njegovih uspehih pa več prihodnjic.

POROČILO O DELU ŠTUDENTSKE VLADE

27.11.1990 je bila ustoličena prva študentska vlada, ki ob pomembnih stvareh, ki so se zgodile v mesecih od ustoličenja, svoje poročilo podaja za prvo dvomesečje in ne trimesečje, kot je v navadi.

Prvi mesec je študentska vlada na pogajanjih z republiško vlado dosegla 15% povišanje štipendij, tik pred novim letom pa oprostitvev plačila davka za študente, ki delajo preko Študentskega servisa. Seveda so zadnje dosegli v skupščini, ki pa jih zaradi omejenosti na Univerzo v Ljubljani še ni pustila na govorniški oder. Tako sta z namenom, da bodo predstavniki študentov v bodoče lahko sami predstavljali svoje predloge, predsednika mariborske in ljubljanske študentske vlade podpisala pogodbo o sodelovanju.

Odnos Univerze v Ljubljani do študentov je bil nekaj časa na t.i. mrtvi točki, zato si nova študentska vlada prizadeva, da bi ŠOU v Ljubljani Univerza priznala kot enakovrednega partnerja. Tako se je že nekajkrat sestala z rektorjem, verjetno pa se bodo odločilne stvari spreminjale na sejah Univerzitetnega sveta. Prva je bila v sredo, 31.1.1991. (Poročilo je objavljeno v tej številki.)

Kar zadeva odnose z raziskovalnimi strukturami na Univerzi, je treba omeniti sodelovanje s strokovnjaki v okviru projekta Dolgoročni razvoj visokega šolstva (DRVŠ). Ti so štud.vlado prosili za sodelovanje, saj jih je zanimalo tudi študentsko videnje razvoja Univerze. Na skupni okrogli mizi so še enkrat premleli teze DRVŠ, ki naj bi Univerzi služile kot pomoč pri pisanju Zakona o Univerzi. Tesneje pa nova vlada sodeluje tudi s CRU.

Znotraj organizacije so člani vlade poskrbeli za izdelavo izkaznic za člane vlade in parlamenta, to pa naj bi bil tudi prvi korak k projektu vseštudentskih izkaznic.

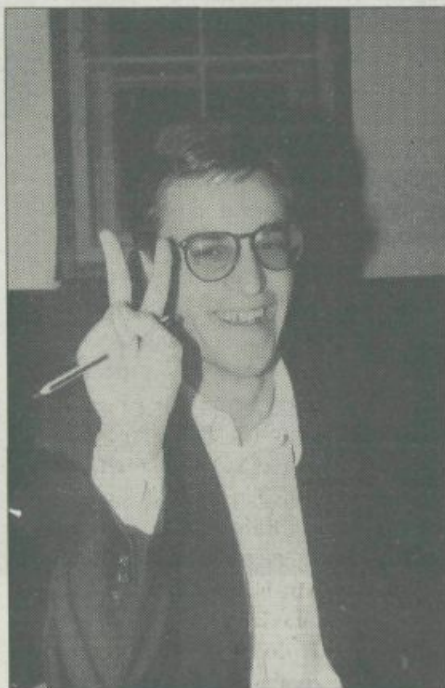
Pripravljajo tipski statut ŠO po fakultetah, študentsko ustavo pa so dali v oceno pravnikom, ki delajo na pravni pomoči. Študentske organizacije po fakultetah so nekeje že ustanovljene, tam, kjer niso, pa

namesto ŠO v sporih z vodstvi fakultet posreduje ŠOU.

Na področju interesnih dejavnosti študentov želi ŠOU združiti interesne dejavnosti v lastni hiši s tistimi iz Študentskega centra, ki bodo tako na enem mestu in dostopne vsem študentom.

Spodbuja se tudi oblikovanje univerzitetnih športnih ekip, ki nas bodo lahko zastopale v tujini, saj se je to dejavnost zadnja leta preveč zanemarjalo.

V Študentskem centru je vlada organizirala tri okrogle mize, o razvoju

Univerze, stanovanjski problematiki in AIDS-u. V naslednjih mesecih namerava nadaljevati tudi s to dejavnostjo, saj bo

tako popestrila dogajanje v ŠC, prav tako pa bo nekaj okroglih miz pripravljenih v sodelovanju z drugimi organizacijami (sodelovali so že z Demokratičnim forumom Slovenije, načrtujejo pa sodelovanje z MLINom).

Na področju mednarodne dejavnosti sta se po dva člana udeležila kongresov v Lundu na Švedskem (o študentski demokraciji) in v Andorri (o socialnem položaju študentov v družbi). Vlada spremlja tudi dejavnost na področju izmenjave študentskih praks, V ta namen je bila izdelana študija o problemih nastanitve tujih praktikantov. Vlada prav tako spremlja zaplete, ki se pojavljajo pri strokovnih organizacijah v odcepljanju od jugoslovanske, v ta namen je podprla odhod predsednice AISEC Jugoslavije (ki je do konca marca še iz Slovenije) v Bruselj, da uredi zadeve z oblikovanjem slovenskega AISEC.

Vlada spremlja tudi dogajanja v skupščini, predvsem sprejemanje novih zakonov o vojaški obveznosti in zaposlovanju. Na skupščino je poslala pripombe na oba zakona. V obeh primerih gre za amandmaje, ki naj ščitijo študente.

Študentska vlada je nazadnje zaprosila gospoda Bučarja, naj predstavnike študentov vključi v skupščinske aktivnosti na podoben način kot sindikate.

Vlada še enkrat poziva tudi vse študente z voljo do dela, idejami in težavami, naj se obrnejo na predsednika ali pristojne ministre. Govorilne ure članov vlade pa so :

PONEDELJEK:	11.30-12.00	Romana NAGLIČ	tajnica ŠV
TOREK:	15.30-17.00	Jože MOŽINA	kultura
	16.45-17.45	Marko KUŠAR	predsednik ŠV
SREDA:	12.00-14.00	Marko KUŠAR	predsednik ŠV
ČETRTEK:	11.00-13.00	Miran GOMBAČ	proračun
	12.00-14.00	Gorazd JANČAR	mednarodne z.
		Simon KREK	informiranje
	13.00-14.00	Marko KUŠAR	predsednik ŠV
	13.00-15.00	Petra GLOBOČNIK	socialne z.
	13.30-15.00	Romana NAGLIČ	tajnica ŠV
PETEK:	10.00-12.00	Andrej KOBE	šport
		Matjaž TAVČAR	izobraževanje

Šport je element kvalitete življenja

Le površno razmišljujočemu se lahko zdi športna vzgoja na visokošolskih institucijah nekaj, kar z učinkovitostjo dela in osebnostjo vrhunsko šolanega intelektualca nima nikakršne ali pa le posredno zvezo. Raziskave v svetu in doma to odločno zavračajo. Med mnogimi obstajata dva kronski argumenta za športno udejstvovanje, pa tudi telesno vzgojo na visokošolskih institucijah:

- sodobne tehnološke revolucije in civilizacija, ki jih spremlja, razbijata osnovno zahtevo, ki je generično dana človeku, to je ravnotežje duha in telesa;

- šport kot element kulture se ne razodeva samo, kot mislijo nekateri, v urjenju telesa, pač pa postaja pomemben element kvalitete življenja.

Kvalitetnejšega, bogatejšega in s tem tudi bolj ustvarjalnega umskega dela si ni mogoče zamisliti brez športne vzgoje - kulture.

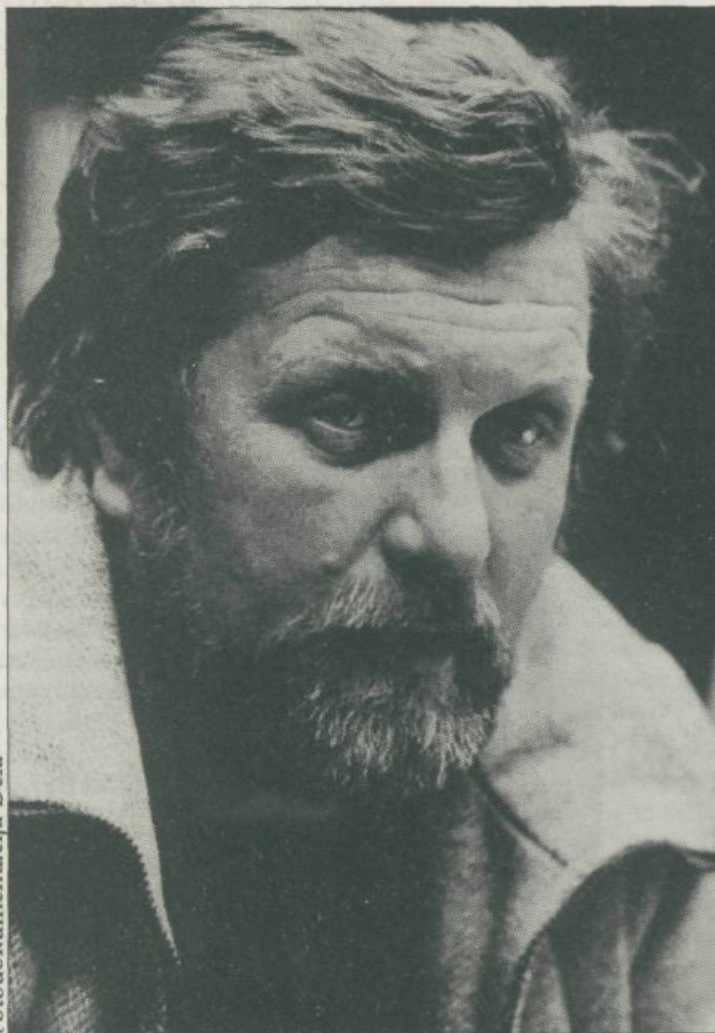
Šport ima tako svoje mesto: kot kulturno izobraževalni in osebnostno razvojni proces, ki naj bi ga bil deležen vsak izobraženec.

Prekinjena kontinuiteta športne vzgoje

Dejstvo, da imamo športno vzgojo praviloma le v drugem in tretjem letniku, je popolni anahronizem.

Zelo sporna je odločitev, da študenti prvih letnikov ponavadi nimajo obveznega športnega programa, v naslednjih letih študija pa so dolžni prisostvovati dvema blok urama športne vzgoje tedensko (tendenco razvitega sveta je zagotavljanje dvanajst ur tedenske športne dejavnosti za to populacijo). To pomeni pretrganje kontinuitete že tako skromne športne vzgoje, ki je je

deležen dijak v srednji šoli, saj je tudi možnost, da bi se študentje športno udeleževali izven univerze, majhna. Glede na starostno skupino, kateri pripadajo, se v glavnem ne morejo več vključevati v redno vadbo v športnih društvih, vključevanje v redno rekreativno vadbo odraslih pa je za študentski žep često nedosegljivo (npr. smučanje, tenis).

Fotodokumentacija Dela

DOSLEDNA NEDOSLEDNOST

Tako kot v zgodovini slovenstva so tudi v sedanjem obdobju slovenskega osamosvajanja visokošolsko izobraženi strokovnjaki nepogrešljivi. So v parafrazi - sol naroda.

Eden pomembnih razlogov za tako nestrokovno odločitev je praviloma argument o pomanjkljivi infrastrukturi ali preprosteje o tem, da nimamo na razpolago dovolj telovadnic. Pa vendar smo v zadnjih desetletjih zgradili zlasti pri osnovnih šolah veliko športnih objektov. Žal je upravljalcem le-teh osnovni cilj dvigovanje njihovih osebnih dohodkov z oddajanjem prostorov najbogatejšim ponudnikom. Že samo rešitev tega problema bi sprostila tako za ljubljansko kot mariborsko univerzo prepotrebne kapacitete, da o drugih možnih rešitvah niti ne pišem. To seveda ne pomeni zahtevo po odvzemanju možnosti za športno rekreacijo članom raznih delovnih kolektivov, pač pa za smiselno prioriteto oddajanja objektov.

Sicer pa se dosledna nedoslednost na področju športne vzgoje vleče za sedanjo mladino že od najzgodnejše mladosti. Slika je, da se nekoliko drastično izrazim, podoba balkanske fenomenologije duha.

Negativne posledice pomanjkljive telesne vzgoje

Športna vzgoja otrok, ki bi jo po vseh znanstvenih spoznanjih najbolj rabili, saj ta po raziskavah psihologov, kineziologov in sociologov, usodno vpliva na njihov telesni in duševni razvoj, je najklavnejši dokaz raz-

koraka naše doktrine in realizacije športne vzgoje v praksi. To velja tja do petega razreda osnovne šole, ko se otroci prvič srečajo s strokovnjakom za športno vzgojo. V tem času pa je po mnenju stroke izgubljenega veliko tistega, kar ne vpliva samo na zdravje in telesni razvoj, pač pa v veliki meri na kognitivne sposobnosti, konativne lastnosti in socialne obrazce vedenja otrok. Če lahko v nadaljevanju tega balkanskega sindroma ugotovimo, da

je športna vzgoja v osnovni šoli zadovoljiva, potem to ne velja več za mladino na srednješolski stopnji izobraževanja. Primerjalni podatki o sposobnosti naših otrok z otroki iz drugih, razvitejših držav, kažejo ne samo na zdravstvene hibe in motorično deficitarnost, pač pa tudi na vse bolj povečano socialno deviantnost.

Na primer, sposobnost enaindvajsetletnih študentov je na nivoju dvanajsetletnih učencev. Dvajsetletne študentke pa so po funkcionalni zmogljivosti na ravni devetletnih deklic.

Socialno patološki pojavi, kot so potepuštvo, alkoholizem, prostitucija in naravnost zastrašujoči pojav narkomanije med mladimi, kažejo, da vstopamo v proces trženja, kjer je nenazadnje tudi človek blago. Za socialno hendikepirane so povsod po svetu že zdavnaj ugotovili, da je šport, ki ga imajo mladi radi, šport kot izraz gibalne ustvarjalnosti, šport kot sestavni del načina življenja in nenazadnje kakovosti le-tega najboljše znano sredstvo za kompenzacijo negativnih učinkov sodobne skomercializirane civilizacije.

Zato je nezadostna, predvsem pa nepravilna ureditev športa, ki se še vedno po realsocialističnem modelu preteklosti nagiba k trošenju velikih sredstev za čisto moralno in drugače dvomljivo vrhunstvo, paradoks družbe, ki poudarja načela humanosti, demokratičnosti in človekovih pravic in ki se hoče temeljiti predvsem na globokem spoštovanju dostojanstva in integritete človeka kot posameznika.

Potrebna je reorganizacija v praksi

Ko tako razmišljam o športni vzgoji pri nas nasploh, in posebej na področju visokega šolstva, se mi zdi, da gre za ravnanje, ko levica podira tisto, kar gradi (ali želi graditi) desnica.

Vse navedeno seveda ne pomeni, da mora biti športna vzgoja zgolj stvar institucij, nesporno je, da mora k njej prispevati svoj materialni in duhovni delež vsak posameznik. Gre pa seveda za pravilno ovrednotenje možnosti in dolžnosti družbe in posameznika.

Reorganizacija športa vidim kot element oblikovanja osebnosti mladega človeka, kjer ne bosta dominirala zgolj tekmovalnost in športni dosežki pač pa spontanost

izražanja, pestrost oblik, doživljajska vrednost, skratka vsi tisti elementi igre in igrivosti, ki so podstat človekove ustvarjalnosti na kateremkoli področju kulture.

Športna vzgoja je v tem trenutku na vseh stopnjah izobraževanja kilavo dete, mešanica spoznanj o nuji in hkrati odpora zoper njo, razumevanja zahtev časa in hkrati površnost udejanjanja spoznanj. Klavrna podoba poskusa prevrednotiti moralne kategorije, ki so doslej utesnjevale človeka v nekaj, kar naj bi bilo odselej drugačno, predvsem bolj človeško.

Dokler bo tako, bodo že prej znane velike besede o človeku ostale revialni in programski traktati, besedne puhlice, vsebinske premike pa bo možno še naprej označevati kot NIČ, kar bodo kot doslej do nadaljnjega slovenski športni antiprogram.

Univerza je zadnja možnost

Univerza je v razvitem delu sveta že središče intenzivne tekmovalne in rekreativne dejavnosti študentov. Pri nas pa je žal zadnja možnost za intelektualce, ki naj bi razumeli, da je športna aktivnost bogastvo in s tem del bogastva življenja.

Krešimir Petrovič

The image shows the logo for Radio Glas Ljubljana. The letters 'RGL' are rendered in a large, bold, black, sans-serif font. Behind this large text is a repeating pattern of the same 'RGL' letters in a smaller, lighter grey font, creating a textured background. Below the 'RGL' logo, the text 'RADIO GLAS LJUBLJANA' is written in a smaller, black, sans-serif font. Directly beneath that, the frequency '100,2 / 102,4 MHz' is displayed in a black, sans-serif font. The entire graphic is set against a plain white background.

LJUBLJANA

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

predstavljajo
**EPSKO PRIPOVED O BOJIH ANGLEŠKEGA KRALJA HENRIKA V.
ZA FRANCOSKI PRESTOL,
PO DRAMI WILLIAMA SHAKESPEARA**

HENRIK V.

Nagrade:

- Oscar '90 za kostumografijo (Phyllis Dalton) in še dve nominaciji za Oscarja: 1. režija (Kenneth Branagh), 2. glavna moška vloga (K. Branagh).
- Nagrada BAFTA '90 za najboljšo režijo; 5 nominacij BAFTA:
- 1. glavna moška vloga (K. Branagh), 2. kamera (Kenneth MacMillan), 3. production design (Tim Harvey), 4. kostumografija, 5. zvok (Campbell Askew, David Crozier, Robin O'Donoghue).
- »National Board of Review« '89: nagrada D.W.Griffitha za najboljšo režijo.
- Evropske nagrade 1990: 1. Felix K. Branaghu za perspektivnega mladega avtorja, 2. Felix za režijo.

PRIHAJA NA SPORED V KINO KOMUNA!

Med tiskovno konferenco na festivalu v Cannesu leta 1988 je Luc Besson po predstavitvi svoje **VELIKE MODRINE** izjavil, da bo njegov naslednji film »urban« in bo obravnaval »morske pse« (za razliko od »delfinov« v **VELIKI MODRINI**). Vse do premiere **NIKITE** v francoskih kinematografih je bilo to - razen »castinga« - več ali manj vse, kar se je vedelo o Bessonovem najnovejšem celovečercu. Zdaj, ko si film lahko ogledamo tudi pri nas, moramo pritrditi ocenam po premieri v Franciji: **NIKITA** je definitivno »thriller noir« in težko bi bil bolj »noir« kot je, med kritiki pa si je prislužil vzdevek »The Big Black« (kot nasprotje predhodnemu filmu - **The Big Blue**).

Uvodni kadri nas takoj pritegnejo s svojo učinkovitostjo. Glasba Erica Serraja preplavi dvorano; na ekranu ni najprej ničesar razen črnine asfalta, nato pa se kamera dvigne in nam od zadaj pokaže štiri osebe, ki korakajo skozi noč. Gre za tolpo mladostniških nasilnežev, eden od njih za seboj vleče truplo. Vdrejo v lekarno v Saint-Dénisu, kije last očeta enega izmed njih. Lekarnar se jim zoperstavi, vendar ga umorijo, nato pa sledi krvav obračun s policijo, v katerem padeta dva policista in trije člani tolpe. Mladega policista, ki odkrije edino preživelo članico tolpe, dvajsetletno Nikito (Anne Parillaud), pa le-ta hladnokrvno ustrelji, ko je že vsega konec. Podivjanemu dekletu na sodišču naprtijo smrt vseh treh policistov in jo obsodijo na dosmrtno ječo. Tam ji po naročilu tajne policije vbrizgajo lažno »smrtonosno« injekcijo in ko Nikita pride spet k zavesti, ugotovi, da je prišla v roke državne varnostne službe. Agent Bob (Tcheky Karyo) je njen mentor, ki ji pojasni, da je sedaj uradno mrtva in kot taka svojim novim gospodarjem prepuščena na milost in nemilost. Njena naloga je, da se izuči za profesionalnega morilca, ki dela po

NIKITA

Francija/Italija, 1990. Gaumont (Paris)/Cecchi Gori Group - Tiger Cinematografica (Roma).

Režija: Luc Besson.

Scenarij: Luc Besson.

Fotografija: Thierry Arbogast.

Glasba: Eric Serra.

Igrajo: Anne Parillaud, Jean-Hugues Anglade, Tcheky Karyo, Jeanne Moreau, Jean Reno, Roland Blanche, Marc Duret.

Preden je Luc Besson nastopil kot samostojen avtor, je bil asistent anarho-ekscentričnemu režiserju Claudeu Faraldu (ki je posnel filme kot **Bof!** (1971), **Themroc** (1972) itd.). Prvi celovečerec, ki ga je Besson sam režiral, je bil **Le Dernier Combat** (1983; v naših kinematografih ga nismo videli), post holokavstni spin-off **PONORELEGA MAKSA**, posnet v črno-beli tehniki. Njegov naslednji film, **PODZEMLJE** (Subway, 1985), je bil že predvajan tudi pri nas (distr. KINEMA) in je takoj pritegnil pozornost naših gledalcev (7.512 gledalcev v kinu Vič) po zaslugi značilnega, sovjetskega režiserjevega sloga. Lani smo videli tudi njegovo razvpito **VELIKO MODRINO** (Le Grand Bleu/The Big Blue, 1988; dostr. YUGOPOOL/Kinematografi Zagreb), ki predstavlja koprodukcijo z ZDA (20th Century-Fox). **NIKITA** (distr. M Export-Import/Beograd film) je Bessonov četrti celovečerec.

naročilu svojih nadrejenih, v zameno pa ji bo dovoljeno, da ostane živa, dobila pa bo tudi novo identiteto. Nikita se ukloni, uspešno prestane preizkušnjo in pustijo jo na svobodo, kjer si na novo uredi življenje. Pod skrivnim imenom »Josephine« pa ostaja na razpolago svojim nalogodajalcem...

NIKITA s svojim mračnim pristopom vzbuja reminiscence na Bessonov prvenec **Le Dernier Combat**, le da gre za precej bolj oster in brezkompromisen film; niti sledu ni več o lahкотnosti **PODZEMLJA** ali o sanjah, ki so prevevale **VELIKO MODRINO** - namesto tega imamo brezup in grafično, skoraj sadistično prikazano nasilje, ščepec psihopatsko-perverznega črnega humora je čutiti edinole v nekaterih kadrih iz »splat-ter« pokončevalske misije Victorja »čistilca« (Jean Reno). Tako kot vse Bessonove filme tudi **NIKITA** označuje izrazita vizualna atraktivnost; pri svojih prvih treh celovečercih je v tem pogledu sodeloval z direktorjem fotografije Carlom Varinijem, pri **NIKITA** pa je kamero mojstrsko usmerjal Thierry Arbogast. Enako pomembna kot vizualna plat je v njegovih filmih glasbena spremljava, katere avtor je izvrstni Eric Serra, Bessonov sodelavec v vseh njegovih filmih doslej.

Slabost filmov predstavljajo scenariji, ki imajo tolikšne luknje, da so nje-govi liki in »plot« zreducirani na abstraktni simbolizem, nastopajoči so »prazni« in učinkujejo kot del dekorja, kljub burnemu dogajanju na platnu pa smo priča čustveni odmaknjenosti in hladnosti. Nobe-nega dvoma pa ni, da ta še ne 32-letni režiser zna delati filme, ki so tehnično na vrhunski ravni in Besson je v tem smislu gotovo eden najbolj svetovljanskih fran-coskih in nasploh evropskih avtorjev.

Igor Kernel

SPORED LJUBLJANSKE KINOTEKE

Ponedeljek, 04.02.91

DISKRETNÍ ŠARM BURŽOAZIJE (LE CHARME DISCRÉT DE LA BOURGEOISIE), Francija, 1972. Režija: Luis Buñuel. Glav. vl.: Fernando Rey, Delphine Seyrig, Stéphane Audran, Jean-Pierre Cassel, Paul Frankeur, Michel Piccoli (v barvah).

Torek, 05.02.91

ZADNJA KINO PREDSTAVA (THE LAST PICTURE SHOW), ZDA, 1971. Režija: Peter Bogdanovich. Glav. vl.: Timothy Bottoms, Jeff Bridges, Ben Johnson, Cybill Shepherd, Cloris Leachman, Ellen Burstyn.

Sreda, 06.02.91

JETNIŠKI BLUES (OUTLAW BLUES), ZDA, 1977. Režija: Richard T. Heffron. Glav. vl.: Peter Fonda, Susan Saint James, John Crawford, James Callahan, Michael Lerner (v barvah). **VAMPIR** (VAMPIRE), Nemčija-Francija, 1931. Režija: Carl Theodor Dreyer. Glav. vl.: Julian West, Sybille Schmitz, Maurice Schutz, Jan Hieronimko.

Četrtek, 07.02.91

POLJUB SMRTI (KISS ME DEADLY), ZDA, 1955. Režija: Robert Aldrich. Glav. vl.: Ralph Meeker, Albert Dekker, Cloris Leachman, Paul Stewart, Juano Fernandez.

Petek, 08.02.91

NOSFERATU, FANTOM NOČI (NOSFERATU: PHANTOM DER NACHT), ZR Nemčija-Francija, 1979. Režija: Werner Herzog. Glav. vl.: Klaus Kinski, Bruno Ganz, Isabelle Adjani, Roland Topor, Jan Groth (v barvah).

Sobota, 09.02.91

HUDIČEVO OKO (DJÄVULENS ÖGA), Švedska, 1960. Režija: Ingmar Bergman. Glav. vl.: Jarl Kulle, Gunnar Björnstrand, Sture Lagerwall, Georg Fundquist, Gunnar Sjöberg.

Nedelja, 10.02.91

ZAPRTO

Ponedeljek, 11.01.91

DVAJSETO STOLETJE (NOVECENTO), Italija, 1976. Režija: Bernardo Bertolucci. Glav. vl.: Burt Lancaster, Robert De Niro, Gérard Depardieu, Dominique Sanda, Donald Sutherland,

Biseri za ogrlico

NOSTALGIJA IN SMEH

Torek, 05.02.91

ZADNJA KINO PREDSTAVA

(The Last Picture Show, 1971)

Četrtek, 14.02.91

KAJ TE OČKA PUŠČA SAMO? (What's Up, Doc?, 1972)

Torek, 19.02.91

PAPIRNATI MESEC (Paper Moon, 1973)

Februarja bo v Kinoteki v Ljubljani moč videti kar tri filme Petra Bogdanovicha. V naših kinodvoranah smo imeli priložnost videti skoraj celoten opus tega režiserja, predvajani pa niso bili *Targets* (1967), *At Long Last Love* (1975) in lani posneti *Texasville*. Bogdanovich se je loteval raznolikih zvrsti: *Targets* je srhljivka, »čisti« komediji sta *KAJ TE OČKA PUŠČA SAMO?* in *DAN, KO SO SE VSI SMEJALI* (They All Laughed, 1981), tipična »nostalgika« sta *ZADNJA KINO PREDSTAVA* in *Texasville*, »nostalgične komedije« so *PAPIRNATI MESEC* (At Long Last Love) in *KINO ZA GROŠ* (Nickelodeon, 1976), *VELIKI JACK* (Saint Jack, 1979) je »socialno-politična« drama, *DAISY MILLER* (1974) in *MASKA* (Mask, 1985) pa sta melodrami. Ker je *Texasville* »sequel« *ZADNJE KINO PREDSTAVE*, je tudi kompletna igralska zasedba ista, vendar Bogdanovich tudi sicer uporablja preizkušeno ekipo: Cybill Sheperd, ki je od vseh seveda najbolj »preizkušena«, je zato tudi zaigrala v največjem številu njegovih filmov, po večkrat pa so nastopili tudi Burt Reynolds, Ryan O'Neal, Tatum O'Neal, Madeline Kahn, Cloris Leachman, Ben Gazzara, Randy Quaid, Eileen Brennan, Duilio Del Prete, Mildred Natwick, če navedem le bolj znane med njimi.

Z vlogama v *KAJ TE OČKA PUŠČA SAMO?* in *PAPIRNATEM MESECU* se je Ryan O'Neil izkazal z izjemnim smislom za filmsko komedijo (s Tatum O'Neal sta skupaj igrala še v *KINU ZA GROŠ*), že omenjena nostalgika komponenta v *PAPIRNATEM MESECU* in še zlasti uporabi črno bele snemalne tehnike. Če ne štejemo Bogdanovichovega prvenca *Targets*, so prav ti trije filmi, ki jih bomo gledali februarja, verjetno njegovi najboljši izdelki. Bogdanovichovi filmi so bili nagrajeni s skupaj štirimi oscarji, poleg tega pa so bili deležni še 10 nominacij za oscarja, od tega sta *ZADNJA KINO PREDSTAVA* in *PAPIRNATI MESEC* odnesla 3 Oscarje in dodatnih 9 nominacij. Vsi trije filmi so seveda vredni ogleda, še najbolj pa morda *ZADNJA KINO PREDSTAVA*, ki jo velja videti tudi zato, da se primerno pripravimo na *Texasville*, ko ta pride v naše kinematografe.

Cybill Shepherd v *ZADNJI KINO PREDSTAVI*.

Stefania Sandrelli, Sterling Hayden (v barvah).

Torek, 12.02.91

POT DO SLAVE (BOUND FOR GLORY), ZDA, 1976. Režija: Hal Ashby. Glav. vl.: David Carradine, Ronny Cox, Molinda Dillon, Gail Strickland, John Lehne (v barvah).

Sreda, 13.02.91

DRUGI DIH (LE DEUXIÈME SOUFFLE), Francija, 1966. Režija: Jean-Pierre Melville. Glav. vl.: Lino Ventura, Paul Meurisse, Raymond Pellegrin, Christine Fabrega, Michel Constantin, Paul Frankeur, Marcel Bozzuffi.

Večer kratkih filmov Davida Warka Griffitha:

NEWYORŠKI KLOBUK (THE NEW YORK HAT), ZDA, 1912. Režija: D.W. Griffith. Glav. vl.: Mary Pickford, Lionel Barrymore, Lillian Gish, Dorothy Gish, Robert Harron, Mac Sennett, Mae Marsh.

TELEGRAFIŠKA IZ **LONEDALEA** (THE LONEDALE OPERATOR), ZDA, 1911. Režija: D.W. Griffith. Glav. vl.: Blanche Sweet, Wilfred Lucas, Frank Grandin, Edward Dillon, Joseph Graybill, Dell Henderson, Charles West.

OSAMLJENA VILA (THE LONELY VILA), ZDA, 1909. Režija: D.W. Griffith. Glav. vl.: Marion Leonard, Maru Pickford, Adèle de Garde, Charles Mailles, James Kirkwood, Mack Sennett.

Četrtek, 14.02.91

KAJ TE OČKA PUŠČA SAMO? (WHAT'S UP, DOC?), ZDA, 1972. Režija: Peter Bogdanovich. Glav. vl.: Barbara Streisand, Ryan O'Neal, Kenneth Mars, Madeline Kahn, Austin Pedleton, Mabel Albertson, Sorrell Broke (v barvah).

Petek, 15.02.91

DEVIŠKI VRELEC (JUNG FRUKÄLLAN), Švedska, 1960. Režija: Ingmar Bergman. Glav. vl.: Max Von Sydow, Birgitta Valberg, Gunnar Lindblom, Birgitta Petersson, Axel Düberg, Tor Isedal, Allan Edwall, Ove Porath.

Sobota, 16.02.91

VSI DRUGI SE IMENUJEJO ALI (ANGST ESSEN SEELE AUF), ZR Nemčija, 1973. Režija: Rainer Werner Fassbinder. Glav. vl.: Brigitte Mira, El Hedi Ben Salem, Barbara Valentin, Irm Hermann, R.W. Fassbinder (v barvah).

Nedelja, 17.02.91

ZAPRTO

Prosimo občinstvo, da ne zamuja predstav. Kinoteka si pridruže pravico do spremembe programa.

pripris k fotografiji:

Tam, kjer je srce Johna Boormana, distribucija VESNA film.

FESTivalije

Od 1. do 10. februarja bo v Beogradu spet FEST, enaindvajseti po vrsti. Filmi bodo prikazani v več sklopih: Festov zabavnik, Ameriški neodvisni film, Italijanski film danes, Panorama svetovnega filma, Festival festivalov, Odštekana polnoč in Hiti. Skupaj s FESTom bo potekal še BESEF, Beograjski srednjeevropski festival. Poleg filmov bodo prikazana tudi dela za TV v sklopu Film in TV. Namen tega teksta je predstaviti program v Beogradu in filme, ki jih bo moč videti tudi v Ljubljani. Nekaj filmov je bilo v Ljubljani že moč videti na Film art festu (Na smrt obsojeni Janosa Szombolyajja) in Tednu sovjetskega filma (Taxi blues Pavla Longuina in Mati Gleba Panfilova). Precej filmov je odkupljenih, izbor neodkupljenih pa bo mogoče videti v Cankarjevem domu v okviru Festa post festum.

Po številu filmov na FEST-u dominirata dva avtorja: Pedro Almodovar in Aki Kaurismäki. Prvi ima retrospektivo starejših filmov, zadnja dva, Zveži me in Ženske na robu živčnega zloma (ki je tudi odkupljen za redno distribucijo) pa bosta prikazana v polnočnem terminu. Aki Kaurismäki ima na sporedu tri filme: Najel sem plačanega morilca, Leningrajski kavboji gredo v Ameriko in Dekle iz tovarne vžigalic. Tudi njegov brat Mika je na FEST-u s filmom Lutka z naslovne strani. Prva dva je skupaj s hongkonškim Terra-Cotta bojevnikom Ching Tung Yes (prikazan v Odštekani polnoči) odkupila filmska sekcija ŠKUC za redno distribucijo. Poleg tega pa ŠKUC skupaj s CD načrtuje retrospektivo Akijevih filmov, ki

je predvidena za konec marca. CD poskuša dobiti s FEST-a tudi Almodovarjeve filme, vendar pa je stvar še precej v zraku.

Filme s Festivala festivalov bo mogoče videti skoraj v celoti: Bertoluccijev Čaj v Sahari, Weirov Zelena karta in (verjetno) Lynchev Divji v srcu so odkupljeni, Cyrano de Bergerac Jean-Paul Rappena pa bo prikazovan v CD. Slabo kaže edino za Millerjevo razpotje (Miller's Crossing) in Rozenkranc in Gildenstern sta mrtva Toma Stopparda. Cohena se gotovo spominjate po kult-kriminaliki Krvavo preprosto, Stoppard pa je za svoj film lani v Benetkah dobil zlatega leva. Odštekana polnoč bo v Ljubljani malo manj odštekana: Brata Kray Petra Medaka bosta v CD, nič pa ne

bo s Prizori iz razredne borbe z Beverly Hillsa z Jacqueline Bisset in Sveto krvjo Alejandra Jodrowskega. S Panorame svetovnega filma bosta v Ljubljani prikazana Tristo milj do neba Macieja Dejcera in Hazerder Dominika Grafa, avstralski Angel za mojo mizo Jane Campion pa je celo odkupljen. Sicer pa je v Panorami (med drugim) še canneski zmagovalec Vbod smrti Kohei Ogune.

Italijanska nacionalna kinematografija ima na FEST-u največ filmov. Najbolj znan je gotovo Felix '90, film Odprta vrata (mogoče bo odkupljen). Od bolj znanih režiserskih imen so tu Bernardov brat Guiseppe Bertolucci (Dekliške ljubezni), Mario Monicelli (Prikrita bolečina) in Monica Vitti, ki v Tajnem škandalu igra skupaj z Elliottom Gouldom. Del programa bo tudi v CD: Nočno sonce Paola in Vittoria Taviani, Divji fantje Marca Risija in Pummara Michella Placida. Tudi ameriška neodvisna kinematografija je neke vrste nacionalna, saj je v Hollywoodu itak več tujcev kot domačinov. Za Dolgoletno prijateljstvo ste reklamo v Revolverju že videli, Drugstore Cowboy pa se ukvarja z drugo vrsto marginalcev - narkomani. Poleg teh dveh bo najbrž odkupljeno še Razgreto jeklo (Blue Steel) Kathryn Bigelow. The Hot Spot Dennisa Hopperja bo sicer ostal v Beogradu, v Ljubljani pa bo moč videti Zaroto proti Harryju Michaela Roemerja. Ni mi jasno, kaj v tem sklopu dela Tavernierov film Očka nostalgija z Dirkom Bogardom in Jane Birkin.

Tudi zabave bo dovolj. V Festovem zabavniku sta dve risanki, Pepelka in Račje pripovedke, za Boormanov film Tam, kjer je srce pa ste gotovo že videli predfilm. Videti bo moč tudi Rock'n'roll detektiva Rennyja Harlina, še enega Finca, ki pa je pobegnil v Hollywood. Sklop hitov pa prinaša najnovejšo hollywoodsko produkcijo, med njimi Ognjemet nečimrnosti (The Bonfire of the Vanities) Briana de Palme, Policaj iz vrtca z Arnoldom Schwarzeneggerjem in Tri moške in malo damo. Prikazana bo tudi Ruska hiša Freda Schepisija s Seanom Conneryjem in Michelle Pfeifer, vendar pa se še ne ve, ali bo film tudi odkupljen. FEST skuša tudi slediti lynchomaniji, ki se je začela na lanskem Cannesu. V Filmih in TV bo prikazana serija Twin Peaks, poleg tega pe še video dela Zbiga Rybczynskega, nekaj dokumentarcev (o snemanju Bertoluccijevega Čaja v Sahari, portreti Davida Leana, Vivien Leigh, Davida Lyncha,...) in izbor nagrajenih reklam iz Cannesa.

To bi bilo tudi vse. Za tiste, ki boste šli v Beograd, samo še to: Filmi bodo predvajani v veliki dvorani Sava centra in kinematografih Sava in Kozara, cene vstopnic pa so od 50 do 100 din.

Uroš Prestor

CENIK EKONOMSKO PROPAGANDNIH STORITEV

VREDNOST STORITEV V OBRAČUNSKIH TOČKAH

Obračunska točka je enaka srednji vrednosti DEM na dan izstavitve računa !

KADARKOLI NAROČNIK PRED NAROČILOM NE SKLENE DRUGAČNE POGODBE VELJA, DA SE STRINJA, DA JE NAČIN PLAČILA Z VIRMANSKIM NALOGOM V ROKU 8 DNI OD IZDAJE RAČUNA!

A REDNE EPP ODDAJE	6.00-8.00	8.00-14.00	14.00-17.00	17.00-20.00
A/1 Režirana reklama do 20"	35,00	38,00	54,00	62,00
vsakih naslednjih 5"	10,00	12,00	17,00	20,00
A/2 Režirano obvestilo nad 20 besed	35,00	38,00	54,00	62,00
vsaka nadaljna beseda	1,00	3,00	4,00	5,00
A/3 Obvestilo do 20 besed		30,00	30,00	30,00
vsaka nadaljna beseda		2,00	2,00	2,00
A/4 Oddaja "Spoznamo se"		400,00		
dolžina cca 7 min.				
A/5 Nagradna uganka (nagrado prispeva naročnik)				
eno vprašanje	140,00	140,00	140,00	140,00
dve vprašanji	220,00	220,00	220,00	220,00
tri vprašanja	290,00	290,00	290,00	290,00

B POSEBNE EPP STORITVE

B/1 gost programa do 30 minut v enem dnevu	
cena za eno minuto programa	110,00
stroški (kilometrine, dnevnice itd) zaračunamo posebaj	
B/2 sponzoriranje govorne oddaje	250,00
B/3 sponzoriranje glasbene oddaje	350,00
B/4 sponzoriranje kontaktnega programa	400,00
B/5 minuta izven rednih EPP terminov	150,00

C PRODUKCIJA

C/1 izdelava režirane reklame	od 250,00 do 400,00
C/2 izdelava režiranega obvestila	150,00
C/3 sinhronizacija režirane reklame	od 150,00 do 200,00
C/4 kopija posnetka 30 sek	30,00
vsakih nadaljnjih 30 sek	10,00

STORITVE PRODUKCIJE BODO OPRAVLJENE V TREH DNEH OD SPREJEMA NAROČILA.

V KOLILOR ŽELI NAROČNIK KRAJŠI ROK BODO CENE PRODUKCIJE VIŠJE ZA 50% !

Uredništvo EPP programe RGL si pridržuje pravico, da v primeru zasedenosti terminov sporočilo predvaja v drugačnem terminu, kot je bilo naročeno, obračuna pa ga po ceni, ki je za naročnika najugodnejša!

ZARADI HITREJŠE OBDELAVE VAŠEGA CENJENEGA NAROČILA VAS PROSIMO, DA SVOJE ŽELJE SPOROČITE KOMERCIALISTU - PRODUCENTU, KI VAM JE POSREDOVAL PODATKE O PROGRAMU, MOŽNOSTI SPOROČILA NA RGL-u IN CENIK.

Skozi nastežaj odprta zelenordeča vrata vstopajo študentke in študenti v notranji svet poganske romantike kluba K-16. Noben predklon kot izraz spoštovanja ni potreben. Samo odločnost njihovega koraka in študentova realnost se prepojita s sanjami od nekoč.

Njihovo čutljivost organizma pričnejo oblikovati raznoteri znaki, pomešani medseboj v nova razmerja.

Kovinski stoli, premazani z belo barvo dajejo čutiti čistočo prostora. Iz gosto pletene kovinske površine teh udobnih naslonjal ne veje noben mrzel hlad. Prevleka vijoličastočrne barve se v pravi meri poda prijetnim mizicam, na katere se postavljajo reči - kupljene pri obližnjem pultu. Nekoliko vstran stoji v kotu ogromen, vedno zapolnjen 320 literski freezer. Pobarvan od tal do vrha v barvi ki še bolj izpostavi impozantnost hladilne omare. Da se ve. Kaj vse je lahko notri. Šolska tabla je tu po pomoti, radiatorji poskakujejo v zeleni. Ni pa videti ventilatorjev, ki bi sem ter tja morali s svojimi mahalkami odpahljati včasih od premočnega cigaretne dima nasičen zrak. manjkajo tudi vitki obešalniki, na katere se ponavadi obešajo tu v klubu odvečne, a za zimsko ulico potrebne cunje. Je pa tu veliko živih ljudi. Govorica razpostavljenih teles po prostoru daje videz življenjske živosti. Pretakajoči govor le njih preglasijo ubrano izbrani zvoki iz visoko postavljenih zvočnikov. Cigaretne bledoplavosivi dim dimeče poplesava okoli vseh robov kluba v kleti Filozofske fakultete.

Tukaj je čas odmerjen za skrivnosti pogovorov, prostor, namenjen srečevanju, spoznavanju že spoznanega. Prav tu lahko vsak za trenutek razpoloženja pozabi nase ob gledanju video filmov ali ogledovanju najnovejših modnih domislekov vseh prisotnih. Tukaj ni potrebna igrana budnost je zaželena je vedra sproščenost sna.

Na notranje stene kluba nanešena nenavadna lepota teme je tu prepojena z raznobarvnimi deseni, ustvarjenimi samo zato, da gledajo vsakodnevne obiskovalce podzemne lepote kluba in oni njih. So kot zrcala. Vendar v teh zrcalih oni ne ugledajo sladke laži in se tudi v njih ganjeno ne prepoznajo. Tako lahko prihajajo nazaj vsaki novi dan.

Klub K-16 na Filozofski fakulteti diha drugačen, samosvoj zrak. Ni se ujel v klasičen vzorec golega dobičkarstva in vase usmerjene - občudujoče samozagledanosti. Uspelo mu je, edinemu med klubi na ljubljanskih fakultetah, da je skozi čas ohranil že na začetku določeno pot lastnega progressa in samosvojega duhovnega vzdušja. K privlačnosti kluba in močno izraženi identiteti je gotovo pripomogla tudi specifična usmerjenost študentski populaciji.

Zgodovinski pogled seže v študijsko leto 1985/86, ko klub dobi svojo dušo. Prve korake v življenju bi kmalu zamajal nesporazum s strani uprave fakultete, ki je hotela klub nekoliko pozneje ukiniti. Vendar temu ni bilo tako. Okoli 2000 študentskih podpisov je bilo PROTI. Tako upravi fakultete ni preostalo drugega, kot da je privolila v nadaljne bivanje kluba. V njem se je na začetku dihale le v popoldanskih urah. Danes K-16 neprekinjeno obratuje vsak dan od devete ure navsezgodaj zjutraj pa tja do devetnajste ure zvečer. Izjema je le petek, ko se klubska vrata zaprejo malo bolj zgodaj. Kar pa je razumljivo, saj večina študentskega življa za čas vikenda pobege iz Ljubljane.

Drobne zanimivosti. V klubu imajo lastno zbirko CD plošč in ogromno posnetega glasbenega materiala na klasičnih kasetah. Tako, da lahko še tisti tanajbolj zoprni pridejo na

NOTRANJI SVET POGANSKE ROMANTIKE KLUBA K16

vrsto. Prvi, drugi in tretji dan v tednu vrtijo videofilme. Prva projekcija je ob štirinajsti uri, druga pa tri ure pozneje. Ob ponedeljkih in torkih so na sporedu kriminalke in horror filmi, ob sredah pa komedije in filmi z vohunsko tematiko.

After hours program pripravijo le ob določenih posebnih priložnostih: za spoznavne večere študentov in študentk Filozofske fakultete, fancy tematske žure ter tudi dobro uglasena godenja raznoraznih muzikantov.

Zanimivo je, da obiskovalci od vseh dosegljivih pijač v klubu (Ice tea, Smirn off, Ostali visoki duhovi, mleki, coke, coller, šveks, sok, mezetluk, čaj, kavica, kava & čaj z mlekom) najraje konzumirajo čaj in kakav. Cene so primerne za vsak žep. Študentska organizacija FF pa kot upravitelj kluba s pomočjo akumuliranega denarja subvencionira skozi tekoče študijsko leto različne obštudijske dejavnosti na fakulteti.

Pogled naprej. Neskromen, vseh vrst domislekov in samosvojih muh poln je ta klub K-16. Samo potruditi se je potrebno in že vas skrivnostna sila želje vrže v brezmejno vsakodnevno enomernost v izbrani svet domiselnega druženja. Tam v tistem svetu pravijo, da pridite - kdaj kaj naokoli.

Klemen Zorman

Foto: Milan Mrčun

KONCERTIZMI

KILLING JOKE (16.1.91, HALA TIVOLI)

Pretekli:

Skoraj pozabljeni Killing Joke so v Ljubljani nastopili v okviru turnee, na kateri so promovirali novo ploščo *Extremities, Dirt And Various Repressed Emotions*. Na ta način je izzvenel približno uro dolg koncert, na katerem so predstavili večino materiala z nove plošče, starih hitov pa so se le dotaknili ter na ta način verjetno razočarali marsikateriga, kronologije in zgodovine željnega fana. Killing Joke so se namreč že tako ali tako vrnili na začetek, kar potrjuje omenjena nova plošča. Neverjetno glasno ozvočenje očitno ni motilo približno osemsto (mogoče celo tisoč) zbranih obiskovalcev, katerim Killing Joke niso prizanašali - poleg glasnosti - niti z ostrino, ki je prav presentljiva dimenzija nastopa skupine. Zbrani so skoraj vsi: nepogrešljivi Jaz Coleman, basist Paul Raven, kitarist Geordie in nova moč - bobnar prve zasedbe PIL Martin Atkins, ki je pravzaprav neuničljiv vir energije novih Killing Joke. Koncert je bil izveden popolnoma profesionalno in kompaktno, KJ pa so dokazali, da so v tem trenutku ena od skupin iz lige najmočnejših. Spričo navedenih dejstev je bila predstava odlična in kar nekako prekratka, kar je na nek način presenetilo prisotne. In če je bil

to namen, je zadeva več kot uspela. Sicer precej glasno, pa vendarle.

KBO (25.1.91, K4)

Kragujevska post punk atrakcija je privabila v klub K4 kakih 150 poslušalcev, ki so dokaj statično spremljali dobro uro dolg nastop klasičnega tria (bobni, bas, kitara). Ta ni pokazal posebne glasbene inventivnosti, k temu je svoje dodal še pevec, ki je brez potrebe razvlekel koncert z napovedovanjem posameznih skladb... Nič presentljivo novega, pravzaprav ravno obratno v času ko Juga tone.

MAJKE (29.1.91, K4)

Presenečenje, ki so ga pripravili vinkovski rokenji v polnem K4, je bilo nadvse prijetno. Za razliko od plošče (v sosednji rubriki) so se predstavili z nenavadno dobrim zvokom in standardnim repertoarjem, ki ga dokaj prepoznavno bogatijo pod vplivi Jimmyja Hendrixa, ZZ Top-a (Zet Zet Top?) in še pri kom iz te lige. Vendar Majke kljub temu ne izzvenijo izrabljeno, prej nasprotno - delujejo sveže in mladostno, kljub strosti obrazcev, ki jih preigravajo. Majke so torej dozoreli

(vsekakor najboljši koncert, kar sem jih videl do sedaj) in po neštetihih gostovanjih sedaj že obrabljenih Partibrejkersov je danes povsem jasno, da so Majke naš prvi R'n'R bend.

Prihodnji:

26.2.91 JUDAS PRIEST + ANIHILATOR (Hala Tivoli)

4(?) 3.91 LUNACHICKS (????)

11.3.91 SISTERS OF MERCY (Hala Tivoli)

26.3.91 JANE'S ADDICTION (Bravo Vidmar! Hala Tivoli)

26.3.91 MILES DAVIS (Dom Sportova, ZG)

14.5.91 PET SHOP BOYS (Dom Sportova, ZG)

Igor R.S.Š.T. Ivanič

Foto: Žiga Koritnik

S PTIČJE PERSPEKTIVE

1. KROKAR (Corvus Corax) je približno 70 cm velik ptič s kovinsko črnim perjem. Je dober letalec (njegov let je podoben letu ujed), ki pa je, jasno, zaščiten.

2. KROKAR je najnovejša predstava (premiera je bila v torek, 22. januarja) SMG, predstava, ki bi morala biti odigrana že v decembru, kar pa se, razumljivo za tistega, ki je predstavo videl, ni zgodilo. Vzrok je pravzaprav en sam in dovolj zgovoren: zahtevnost projekta. Režiser Janez Pipan mu je bil kos, pa če si to priznamo ali pa tudi ne. Seveda pa mu to nikakor ne bi uspelo, če ne bi imel ob sebi sodelavcev: prevajalcev Poejevih pesmi (Krokar je pesem E.A. Poeja, ki je izšla 29. januarja 1845 v New York Mirrorju): Jože Udovič, Andrej Blatnik, Andrej Arko, Tomaž Toporišič, ki v predstavi »nastopa še kot lektor; dramaturgijo je podpisal Ivo Svetina; scenografija je delo kiparja Borisa Benčuča in arhitekta Dušana Milavca (plus Aljoša Kolenc) - scena je odlična, dobesedno, še več, funkcionalna in razkošna, toda še vedno v mejah »normalnega«, torej ne kičastega (še najmanj!); kostumi so delo Doris Kristić, glasba Gregorja Strniše in koreografija Matjaža Fariča (najbrž se bo z mano marsikdo strinjal, da Farič nalogi enostavno ni bil kos). Teatra pa si ne moremo predstavljati brez igralcev: Robert Prebil (William Wilson), Željko Hrs (Roderick Usher), Ivan Rupnik (Landor), Damjana Černe, mimogrede, fantastična (Maska rdeče smrti, William Wilson II., Agathos, Raven), Gojmir Lešnjak (Oče - Othello, Hop - Frog, Montresor, Kralj Kuga I., Angel čudakov), Miloš Battelino (Mr. Willson, Fortunato, Kostjak), Mina Jeraj (Muddie), Majolka Šuklje (Sfinga), Nataša Barbara Gračner (Eleonora, Tripetta), Tanja Ribič (Madeline Usher, Lenore), Draga Potočnjak (Mati, Desdemonna, Ligeia),

Jadranka Tomažič (Mrs. Wilson, Morella) ter Zvezde, Angeli, Pijanci, Odsevi in Svatje.

3. Osemdeseta prinesejo v teater obdobje informatike-aspektov tega obdobja: ekologija, človekove pravice, demokratizacija... In ravno to obdobje (prelomno obdobje?) prezentira v teatru pop dramaturgijo. Pride do stripovsko strukturirane fabule, do novega tretiranja dramskih prizorov, ki to skorajda niso več... skratka, iluzija fikcije in realnosti je relevantna šele v osemdesetih, kar v enaki meri velja še za puzzle tehniko in produciranje predstave sploh.

4. SMG nas je dejansko razvadel. In s tem ne mislim na nič drugega kot na preprosto dejstvo, da od »njega« vedno nekaj pričakujemo. Nekaj več, bi se temu dalo lepše reči, saj, končno, od teatra, pa katerikoli teater je že to, pravzaprav vedno nekaj pričakujemo. Od SMG terjamo dejansko preveč. Ali drugače, tisto kar je še pred nedavnim počel SMG, danes počno že marsikje drugje v Sloveniji.

Marta P. Zahojnik

Foto: Žiga Koritnik

PLOŠČIZMI

HAPPY MONDAYS - PILLS 'N' THRILLS & BEL- LYACHES (FACTORY)

Psihedelične sixties kitare, funk in disco sedemdesetih in seveda klubska plesni ritmi tega trenutka, ki niso nič drugega kot house. Vse to odlikuje tretji lp največje manchesterske zasedbe, ki se po sceni mota skorajda celo desetletje. Pills 'n' thrills... je vsekakor krona približno dveletnega dogajanja na angleški indie-pop-plesni sceni, katere gibanja v zadnjem času zelo vplivno odrejajo nekateri bitanski deejaji. Eden od teh je tudi Paul Oakenfold, producent najbolj hype plošče in hype skupine tega trenutka. Happy Mondays so presegli angleški trip in melanholijo ter se odločili, da bodo veliki. Kar sploh ni slabo. Pravzaprav je odlično. Poslušajte.

NEW FAST AUTOMATIC DAFFODILS - PIGEON- HOLE (PIAS)

Še ena lanskoletnih otoških (časopisnih)

atrakcij, ki pa se zvočno umešča nekje med trdi PIAS sound in mehki angleški indie-pop. Glede na trenutno britansko produkcijo zadeve sploh ne gre označiti kot slabe, prej bi lahko rekel, da gre v omenjenem primeru za povsem spodoben poskus preseganja popa, ki mu na trenutke poleg angleškega pop koketizma zmanjka za ščepec jajc. Solidno, vendar ne ravno ob vsaki priložnosti.

THE LA'S - THE LA'S (GO! DISCS)

Prvenec približno štiri leta starega kvarteta je bil v angleškem časopisju deležen nasprotujočih si kritik; gre za izredno kratko ploščo, na kateri je dvanajst pesmic narejenih v pravi maniri Mersy-sounda. Produkcija seveda odlična, kajti svoje je opravil Steve Lillywhite, drugače pa je z vsebino. Ob silnem črpanju iz pop zgodovine namreč nič kaj originalna zadeva, ki pa je uporabna za zvočno kuliso ob kavici s prijatelji; seveda če vam tovrstne

pesmice niso zoprne. No, ja.

MAJKE - RAZUM I BEZUMLJE (SEARCH & ENJOY)

Prvi vinil Vinkovškega kvinteta je rokenrol. V katerem so očitne R&B korenine štedesetih in sedemdesetih, rokerski nastavki iz istega časa in neizogibna punk zapuščina. Na plošči Razum i bezumlje smo tako priča rokenrolu, ki je nastal od 84. do 89. in je pravzaprav v konkretnih formah znan ljubljanski publiki že od njihovega Novorokerskega nastopa izpred dveh let in dveh nastopov v klubu K4. Več o zadnjem lahko preberete v sosednji rubriki, o plošči le toliko, da z njo Majke predstavljajo vedno bolj izumirajočo vrsto yu-rokenrolerjev. Šepajoča produkcija ne moti toliko, da ne bi Razum i Bezumlje pomenil trde rokenrol petarde v tem kriznem času.

Igor Ivanič

Igralke:

- Stanislava Bonisegna (Markiza de Sade),
- Minu Kjuder (grofica de Saintlond),
- Anica Veble (gospa de Montreuil),
- Irena Vanga (Anne Prospère),
- Irena Mihelič (baronica de Simiane),
- Nataša Sirk (Charlotte).

Režiser: Mateja Koležnik,

Dramaturg: Ira Ratej,

Lektor: Emica Antončič,

Scenografi: Aljoša Kolenc, Mirjana Koren,

Kostumograf: Diana Mihelič,

Koreograf: Minka Veselič,

Avtor glasbe: Aldo Kumar.

SNG v Mariboru MISHIMA

Igra žensk o moškem, »ki ga ni«.

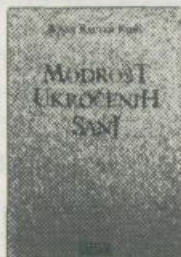
V mariborskem anatomskem gledališču so uprizorili delo Jukia Mishime, Madame de Sade in ga poimenovali kar Mishima. Iz zelo neznanega razloga, bi dodali.

Skozi tri dejanja postopoma zvemo, da se vse dogajanje vrsti okrog neprisotnega Markiza de Sada, ki je vse prej kot povprečnež. Če si pri tem predstavljamo famozni francoski dvor 17.-18. stol. v vsej njegovi razkošnosti, svetohlinstvu, prevarah in spletkah, je Markiz de Sade popoln tujec. Njegova glavna značilnost je seks, sadomazohizem z vsemi pripravi in ženskami, seveda. Ker je njegovo početje preveč javno, ga skuša njegova tašča, gospa de Montreuil, onemogočiti. Pri tem ne skriva »dobrega namena«, da bi zaščitila svojo hčero - njegovo ženo Rene de Sade. Uspeji z visoko ceno, Rene pa de Sada po prestanih letih v ječi, ko se vme na prostost, noče sprejeti. Pri tem ne smemo pozabiti na spletke in laži, prijateljska posredovanja...

Dramaturško sicer dobro zasnovana uprizoritev (očitno je bila tudi literarna podlaga dobra) ima vrsto pomanjkljivosti. Kot da režiserka Mateja Koležnik ni vedela, kaj sploh hoče. Zaplet, vrh in razplet so brez prave dinamike, humor na trenutke uspeva, potem spet ne, preveč je govoričenja in za izbrano sceno nič dogajanja. Same scenske spremembe še ne prinašajo dinamike. Celo nekaj mističnih trenutkov si je privoščila Koležnikova. Celotno težo so nosili igralci oz. igralki, ki so presenetljivo dobro odigrale svoje posrečene vloge in samo njim in domiselnim scenam gre zahvala za uspešno uprizoritev. Drugega namreč ni. Projekt, vreden vsake graje. Čenavadno doživimo prejslavo igrin in dobro režijo, je tokrat situacija popolnoma obrnjena. Uprizoritev, ki ni prinesla ničesar razen zunanega »blišča« in dokaj dobre igre, je izzvenela v prazno. Razen seveda trenutne zadovoljitve, ki so jo doživeli gledalci - smeha.

Nives Klinc

O SANJAH DRUGAČE

Bojan Rauter Kosič: Modrost ukročenih sanj, samozaložba »Unipar«, Koper 1990.

Devetdeset let po tem, ko je dunajski psihiater Sigmund Freud, poleg Kopernika in Newtona eden od treh velikih žalivcev človeštva, izdal svojo znamenito knjigo »Die Traumdeutung« (Razlaga sanj), je tudi osveščenemu delu slovenske inteligence postalo jasno, da starim sanjskim bukvam niti babice in otroci ne verjamejo več.

Bojan Rauter Kosič je napisal berlivo knjigo, poljudno- znanstveno delo o tretjini človekovega življenja, ki ga ponavadi štejemo za izgubljenega. Kosič dokazuje nasprotno in nas prepričuje, da imajo sanje ne samo »razvedrilno« ampak tudi spoznavno funkcijo. Gre za poskus zblížanja sanjskega in realnega sveta ter racionalno poglobitev v območje nezavednega ali polzavednega. Avtor gradi knjigo na osnovi lastnega izkustva, zato je mogoče delo brati tudi kot samoterapevtski pripomoček. Knjiga je lahko kažipot, ki nam odpira doslej neslutene možnosti za osebnostni razvoj. Kosič najprej piše o sanjsko-dnevnih paralelah in vezeh, nadaljuje s kontroliranimi budnimi sanjami in nas na koncu popelje k ukročenim sanjam v službi samorazvoja.

»Odkar sem stanju lucidnih sanj priključil še voljo, sem zadovoljeval vse nujne pogoje 'prave' magije. Zavestno formirane sanjske, ki so bile zelo obstojne, stabilne, intenzivne in nabite z emocionalno energijo, sem lahko voljno korigiral, jih zadrževal in ponavljal ter jih 'pošiljal' v željeno, vnaprej določeno smer. Na dovolj visoki stopnji razvoja sanjske kontrole sem torej lahko pričel izvajati prve voljne magijske posege v realnost,« piše Rauter Kosič v epilogu svoje knjige. Z avtorjevo izvirno metodo postopnega in celostnega bivanjskega razvoja je pisec po lastnem zagotovitvi dosegel pravo in zdravo sanjsko budnost, hkrati z njo pa sposobnost za naravno in spontano udejanjanje sanjske volje.

Če je to uspelo avtorju te drugačne in zato privlačne knjige, bo morda tudi nam. Seveda, če bomo pripravljeni vložiti dovolj truda in volje v zadevo, ki se zdi v današnjem skomercializiranem svetu anahronizem. Pa četudi se ne bomo odločili, da stopimo na to strmo in s pastmi preprejeno pot, je knjigo vredno prebrati. Že zato, da vzemo nekaj o stvarih, o katerih se večini niti ne sanja.

Simon N. Bizjak

CANKARJEV DOM

Yugo fotke

Čprav CD nima posebnega razstavnega prostora za fotografije, se vendar trudijo na tem področju. V sodelovanju s Pilonovo galerijo iz Ajdovščine so predstavili 6. Triennale jugoslovanske fotografije z naslovom Profili. Uvodno besedo na otvoritvi je imel g. Stane Bernik. Celotna, sicer dobro pripravljena razstava, ni prinesla nič novega. Pravzaprav je to še en dokaz, da medij fotografije spi zimsko spanje, iz katerega se kar noče prebuditi. Morda je za to krivo razmišljanje, da česa novega tako ni več mogoče doseči. Kdo bi vedel? Morda pa je krivo tudi to, da pri nas ni pravega študija fotografije.

MESTNA GALERIJA

«Te igre bo konec, te igre...»

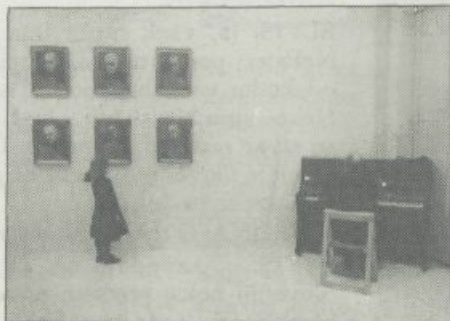
Kvazi razstava kvazi umetnikov. Kakšna žalitev! Toda prav te misli nas prešinejo, ko si ogledamo razstavo. »Kaj pa sploh je to?« Nekoč, nekje so se zbrali umetniki, ki so naslikali portret neznanca s knjigo Maljeviča v roki. Vsi portreti so se razlikovali, saj so jih slikale »različne roke«. Poimenovali so jih Moskovski portreti. Dokaz, da tudi isti človek ni videti isti v očeh različnih ljudi in da vsak ustvarjalec »vloži samega sebe« v svoje delo. To, kar je sedaj v Mestni galeriji, pa nič drugega kot konceptualno zastavljena repriza z »anonimnimi« avtorji (Irwini, Veš slikar svoj dolg ...), na drugačnem nivoju, seveda.

Tribunino oko: Nives Klinc

GALERIJA ŠKUC

Med resničnostjo in nami

Tokrat spet slikarska razstava mladih umetnikov Dušana Fišerja in Plotajsa-Sica. Slike naj bi nastale v času njunega "izopolnjevanja" na Nizozemskem. ALU in akademija v Groningenu vsako leto izmenjujeta študente, da le-ti spoznajo delo in življenje drugih akademij. Glavna značilnost razstavljenih del je ukvarjanje s prostorom oz. odnosom slika - prostor, kar avtorja dosegata tudi z oblikami platen, barvami, gestami. V ospredju pa je predvsem njuno razmišljanje o zastavljenem slikarskem problemu. Likovna izrazna sredstva so temu tudi »podrejena«.

AKADEMIJA ZA LIKOVNO UMETNOST

Moje pesmi, moje sanje

Presenečenje! Tokrat predstavljamo ALU in njihovo razstavo, ki jo priredijo zmeraj ob koncu semestra in konec šolskega leta. Ni seveda namenjena javnosti, pomeni pa pregled dela vseh študentov, ki je nato ovrednoteno z ocenami. Ne bomo razglabljali o posameznih slikah, skulpturah, risbah. Pomembno je vloženo delo, upi, strah, razmišljanje o sebi, umetnosti, umetniku; zamišljeni študenti ob posameznih svojih in drugih delih, ki iščejo sebe, svoj izraz in se na tihih sprašujejo "Ali sem to jaz? Umetnik?" Prav ti isti ljudje bodo čez nekaj let verjetno razstavljali v naših galerijah. Zaželimo jim srečo.

Foto: Ziga Koritnik

Dnevi plesa '91

Najprej je treba povedati, da so le-ti letos že devetih po vrsti prispevali svoj delež slovenski kulturni delavnici in s seboj prinesli tudi novost, to je na posebnem video-programu prikazan pregled nagradjenih del s festivala Grand-Prix Video Danse, 1988, 89, 90 v Franciji. Prisoten je bil sam Jacques Menet, predstavnik Video Danse iz Pariza, ki ni skopalil z informacijami in je med drugim povedal, da obstajajo od l. 1988, sodelujejo z Mednarodnim svetom za ples pri UNESCO, ki ga vodi Milorad Mišković in drugimi mednarodnimi organizacijami, da je na začetku sodelovalo 25 dežel, zdaj že 31, skupaj zastopajo 5 celin in imajo posnetih 188 plesnih produkcij. Njihov cilj je narediti komplet arhiv o razvoju plesa na svetu. Računajo, da bo čez 10 let zajetih že 5-6000 plesnih predstav. Pravi, da je zanj video nekaj izjemnega, kako da se lahko tehnična sredstva prilagajajo temu mediju, saj jim končno omogoča spremljati razvoj koreografije... Leta 1990 so veliki nagradi Grand-Prix dodali še **nagrado tiska**, l. 1992 pa nameravajo ustanoviti še **spomin na ples** (ali dediščino plesa), ki bo vključena v UNESCO-vo svetovno desetletje. Da so nekaj izjemnega tudi na videu prikazane svetovne plesne predstave, ni treba poudarjati. Končno, pri nas se ples tudi razvija... To so neke dokazale letošnje nastopajoče slovenske plesne skupine iz Velenja (Media), Novega mesta (Terpsihora), Ptuja (Studio T4), Rijeke (Labis) in Ljubljane (Studio Intakt), ki se polne energije kosajo z zahtevnostmi plesne discipline in oblikovanja. Pozornost sta pritegnili Faričevi skupini Gib in Media iz Velenja, ki sta nastopili v eksperimentalni predstavi Jogger Shoper, polni črnega humorja, osvobojeni plesne napetosti in prav takšni se v adidaskah s trgovinskimi vozički podijo po odru, na katerega padajo odpadki shoppingov: umazane vrečke pralnih praškov, čokolad, bonbonov... Ljubljanska Koreodrama je pripravila gibno-plesno predstavo **Praprotni prah** (Gordana Schmidt-Miškov za koreografijo in Vlasta Skvarča za plesno izvedbo sta prejeli Zlati znak Mete Vidmar za izredne posamezne dosežke), ki je osebna stvaritev intimne drame, monolog povezan z gibom in ritmom v prostoru. Je raziskovalna in iskatejska avantura ter sodi pri nas med tiste, ki nakazujejo novo alternativo dosedanemu plesnemu iskanju. Če pustim ob strani sodobno plesno skupino **Gestures** iz Manchesterja, ki je bila s predstavo *Breaking New Ground* dejansko osvežujoča in provokativna - gre za umetnice, ki vedo za pravo funkcijo plesa; in natanko mesec dni po premieri v Bruslju prikazano predstavo **Apollon. Noč**, izjemnega plesnega ustvarjalca Josėja Besprosvanyja, ki sicer ni bila eksplozija, pač pa nenehno iskanje združljivosti med idealom, ki je v klasični utopiji in realnostjo, ki nas obdaja; je še enkrat nastopil Plesni teater Ljubljana s *passé* predstavo **Razpoka v času** s sicer prefinjenim, specifičnim stilom vizije telesa, ki pleše. In nazadnje, še v živo videna predstava Matjaža Fariča **Emotional** o ljubezenskem »triku«, ko si trije z emocijami ogradijo prostor v katerem se gibajo. Razplet zgodbe je sicer enostaven, a vendar Faričev smeh publiki na koncu izrodi bolečino izpod praga zavesti, kjer sta prisotni ženski in strah njega, ki želi vedno več. Kako se konča prenehanje? S porazom moškega, ki ohranja svojo skrivnost, »preživelim« pa pripada en trenutek - poleg njegovega dokončnega »sesutja« je tu še navdušenje publike.

Petra Radovič

Plesni teater Ljubljana na vaji.

RAP

KOT NAČIN ŽIVLJENJA

Foto: Žiga Koritnik

Nizozemska je resnično vrnila udarec, bi se dalo na hitro reči za prireditev, ki se je včeraj končala v Ljubljani. Za kaj gre? Pred časom je na Nizozemskem gostovala skupina oziroma odprava slovenskih subkulturnikov (glasba, video, gledališče, film, slikarstvo...), ki so s svojo aktivnostjo seznanili nizozemske somišljenike. Tokrat so jim Nizozemci obisk vrnil v obliki dvodnevnega koncerta in številnih performanceov ter video projektov. V ospredju je bila seveda glasba. Predvsem drugi dan je minil v zanimivem in za Slovence novem ozračju, saj je nastopila rapskupina **Dope Sindycate**. Skupina dveh plesalcev, ki sta začudeno ljubljansko občinstvo dodobra katapultirala, mister DJ, ki je slovenskim kolegom demonstriral hitrost in spretnost, ter pevec, ki je z nenehnimi nagovori občinstvu uspel dvigniti vsesplošno navdušenje še na višjo raven. Skratka, po tem koncertu, ki je Slovence preresetal z rap ritmi, smo se pogovarjali s pevcem skupine Dope Sindycate - Elvisom.

TRIBUNA: Za začetek, kako se počutiš v Sloveniji?

ELVIS: Odlično, odlično, samo mraz je. Nenehno me zebe, ampak to zdravim z dobrim pivom. Tudi Slovenke so lepe. Najlepše.

TRIBUNA: Praviš, dobro pivo. Si že poskusil »laškega«?

ELVIS: Pa saj je vsako pivo dobro.

TRIBUNA: Poleg piva in Slovenk, kaj bi še vedel povedati o Sloveniji?

ELVIS: Le to, da je prekleta vzhodnoevropska dežela.

TRIBUNA: Tudi benda nobenega ne poznaš? Borghesia, Laibach, Strelnikoff...

ELVIS: Oja. Lolito poznam. Oni zdaj igrajo. Dober bend z neizgrajenim imidžem. Drugače pa še kar v redu. Toda mi smo še boljši.

TRIBUNA: Igrate rap, ki je, vsaj večidel, socialno pogojen. Preveva ga neka socialna nota. Je glasbena zvrst malih ljudi, recimo.

ELVIS: Mi razširjamo svojo idejo. Rap idejo, bi se dalo reči, kajti rap je neke vrste sporočilo, ki ga prinašamo med ljudi. Konkretno smo z našimi idejami sedaj seznanili slovensko publiko.

TRIBUNA: In v čem je bistvo te ideje?

ELVIS: Tega ti ne bi znal najbolj natančno razložiti. Veš, rap je način življenja. Mi ga živimo štiriindvajset ur na dan, sedem dni na teden, tristošestdeset dni na leto...

TRIBUNA: Na vsaka štiri leta celo tristošestdeset...

ELVIS: Ja, vsak raper ima svoj stil. Nekateri pojejo o sebi, drugi o Afriki, od koder vsi izhajamo, saj smo črnici. Nekoč smo bili sužnji... Naši problemi so stvar rapa, ki jih rešuje. Če bi npr. živeli v Sloveniji, potem bi govorili o tem, kaj se tu dogaja.

TRIBUNA: O tem močno dvomi, kajti...

ELVIS: ... zavedam se, da je rap v Sloveniji nekaj povsem novega, da je samo moda, toda za nas to ni. Mi smo rap. Tega vi ne razumete, ker niste črnici in živite v drugačnih razmerah kot mi na Nizozemskem. Vem, da poznate Public Enemy, Run DMC, N.W.A., toda to je nekaj povsem drugega. Mislim, da se bo čez nekaj časa, čez kakšno leto, rap ustalil tudi v Sloveniji kot del kulture, kot nek način življenja...

TRIBUNA: Tudi o tem dvomim. Sicer pa, publika je norela, ogreli ste jo; če se ne motim, ste edini bend danes, ki je uspel kolikor toliko »zažgati«.

ELVIS: V prvi vrsti je naš namen seznanjati ljudi po vsem svetu z rap glasbo. Ljudje imajo o njem slabo mnenje, saj menijo, da pokvarja mladino. In, če

tega ne mislijo, potem vedno, ko slišijo rap, mislijo na M.C. Hammerja, ki sploh ni raper. On je zabavljaj, klovn. Mi smo rap.

TRIBUNA: Iz imena skupine je razvidno, da ste neke vrste združenje. Toda kakšno združenje? Dope kot droga, dope kot nekaj dobrega, morda celo transcendentalnega...

ELVIS: Dope pomeni nekaj dobrega, sprošče-nega, nam gre za žur, ne za intelektualnost našega nastopa. Syndicate pa pomeni združenje, kot si rekel. V tem združenju smo vsi štirje člani benda in vsi smo rap. Dope (najbrž gre za dub, kar je ena vrsta rapa oziroma vrtenja plošč na koncertih) je ena linija hip hopa. Rap uporablja v svojem jeziku veliko žargonskih in slengovskih besed. Teži za tem, da bi bilo vse dobro. Isto dope. Dope je dobro in tudi bad je dobro.

TRIBUNA: Nisem te najbolje razumel...

ELVIS: Poglej, v angleščini pomeni dope drogo, torej

mamilo, ki ga mi ne uporabljamo -razen marihuane in hašiša, seveda. Konec koncev smo iz Nizozemske. Naša droga, dope, je slaba. Tudi glasba je droga...

TRIBUNA: Ampak, če je vaša droga slaba, torej dope, potem to nikakor ne more pomeniti nekaj dobrega. Najprej praviš dobro, zdaj pa slabo. Ne razumem.

ELVIS: Če mi je neka slika všeč, je v redu, sicer pa ne. Če mi ni všeč, ni dobra. Isto je z glasbo. Glasba, ki mi je všeč, je dobra. Glasba je droga, kot je droga slikarstvo. Tudi rap je droga. Ob poslušanju rapa in hip hopa sem kot v transu. Ne dobesedno, ampak vendar. Gre za občutek, ki je fantastičen.

TRIBUNA: Misliš, da lahko belci delajo dober rap? Ali ga lahko živijo, saj je izrazito črno obarvan.

ELVIS: Seveda, samo črncem je toliko bližji, ker vsa glasba izvira iz Afrike. Jazz, blues, soul, tudi rock and roll. Beatli so bili

dobri, čeprav so igrali rock and roll, ki ima korenine v Afriki. Glavno je, da se ljudje začno zavedati, da smo mi glasbeniki, ki nikomur ničesar nečemo. Smo kot punk nekoč. Razlika med punkom in rapom je samo v tem, da je punk propadel, rap pa traja že skoraj dvajset let. Če sem bolj natančen, točno šestnajst let. Od leta 1974.

TRIBUNA: Za konec še to: ali boste še prišli v Slovenijo na kak koncert, saj publika, ki je bila danes prisotna na vašem koncertu, ni bila prava. Hardcorovci in darkerji pač niso rap.

ELVIS: Zagotovo pridemo. Samo pogoji igranja in življenja morajo biti boljši. Tam, kjer smo danes igrali, ne želimo nikoli več. Tudi ostalim tega prostora več ne priporočamo (misli na klub B-51, op. avtor). Brez ogrevanja, slaba svetloba, smrad... sicer pa, Slovenija je lepa in ljudem, ki živijo v tako lepi deželi, je treba ponuditi pravo in dobro glasbo. Rap.

Marta P. Zahojnik

VIDEOTEKA

★ ★ ★ ★ ★
GALERIJA ŠKUC Štari trg 21 Ljubljana
pon - pet 16 - 21 tel: 216 540

HEAVEN'S GATE (Nebeška vrata)

Režija: Michael Cimino.

Gl. vl.: Kris Kristofferson, Christopher Walken, Isabelle Huppert, John Hurt, Jeff Bridges, Joseph Cotten, Sam Waterston...

V ZDA morate vedeti ali delate movie ali film. Cimino si je privoščil narediti film in propadel. Še več - propadla je cenjena hiša United Artist, ki je film financirala in zato je izdelek zgodovinski v več pogledih. Najbolj seveda zato, ker velja za največjega zgubaša v zgodovini. Kar ne uspe v ZDA, tudi v naša kina ne pride in zato hvala bogu, da imamo TV in sedaj video, da lahko vidimo:

To veličasno epopejo o "osvajanju Zahoda" - tokrat malo drugače, kot je to počel John Wayne s kolegi - , družbeno kroniko in tragedijo ljudi (osvajalcev in "osvojenih") in konec koncev western, ki pa je to le pogojno. Čas kaže, da gre za zelo dober film, najbrž najboljši tega režiserja (Lovec na jelene, Zmajovo leto, Sicilijanec). Gore povedanega o tem "fjasku" ne pomagajo, treba ga je gledati. "Naša" verzija traja 149 minut, izvira pa baje 219! Če je to dobro ali ne, ne vemo. Za ljubitelje FILM, ne movieja!

FRANCES

Režija: Graeme Clifford.

Gl. vl.: Jessica Lange, Sam Shepard, Kim Stanley, Alan Rich, Lane Smith...

Biografski film o usodi pozabljene ameriške igralkice Frances Farmer, njenem dobesednem boju za preživetje - ne zaradi lakote, temveč zaradi ljudi, ki so jo obkrožali in ji, vsaj nekateri, želeli vse najslabše. Mučna tema je mučno tudi prikazana, zato gledanje v tem smislu ne more biti užitek. Kot pri podobnih biografskih filmih tudi tu vse sloni na igralcih in ti so dobri, še posebej Langeova, ki se je načrtno prelevila iz "lepe" starlete (King Kong) v "igralko" - grdo, pretepano, duševno mučeno. Biografije težkih usod neznan - znanih žensk so jo očitno pritegnile, saj smo jo takoj za tem filmom videli še v Sladkih sanjah (Sweet Dreams; režija Karel Reisz), kjer je upodobila country pevko Patsy Cline, ki ji tudi ni bilo z rožicami poslano. Vredno ogleda.

CAT BALLOU

Režija: Elliot Silverstein.

Glav. vl.: Jane Fonda, Lee Marvin, Michael Callan, Nat King Cole, Dwayne Hickman...

Še ena klasična, kar bi po naše pomenilo "film za vse čase". Gre za western, ki je zabaven in smešen, torej je komičen western, ker pa nam "pripovedovalca" zgodbe le to ves čas prepevata, bi lahko bil tudi glasbeni. Pa tudi neprikritega norčevanja iz žanra mu ne moremo odrekati. Western ali parodija nanj - kakor vam drago, odlična zabava za gledalce od 7 do 77. Lee Marvin je enkratno dvakraten, za odlično odigrano dvojno vlogo je namreč dobil oskarja. Škoda, da kaj podobnega ni dobil njegov konj, saj je prizor, ko oba pijana (ni jasno, kdo je bolj pijan) čakata v zasedi, tema vsakega pogovora o tem filmu, ovekovčen pa je tudi v vsaki ilustrirani enciklopediji, ki da kaj nase. Silverstein njega dni ni bil od muh, saj je drugi podobi westerna (torej s Cat Ballou) dodal še tretjo, tokrat grozovitejšo, z odločnim Clovekom, imenovanim Konj (Konj pa je bil - in to kar v treh filmih - Richard Harris). Priporočamo!

M.K.

SVETLE NOČI LAS VEGASA

Karikirano povedano, Las Vegas je en sam svetleči napis. Po tej plati občutno prekaša tudi newyorški Manhattan. Fluorescentni napisi vseh mogočih barv z utripanjem in podobnimi učinki obiskovalce vabijo na različne showe: komedije, kabareje, plese s slatipuncami in - of course - v ogralnice. Veliko ljudi pa večji del noči ostane kar na cesti, kjer imajo kaj videti: marmorne stavbe, tropsko rastlinje, razne zvezdnike, ki tu in tam stopijo med »navadne ljudi« na hamburger, njihove rolls royce... Občinstvu na prostem so namenjeni številni performanci, ki - nekateri med njimi - fascinirajo še tako »ničemurseničuditi« tipe.

Eno izmed takšnih predstav si je mogoče vsak dan ogledati pred osrednjo lasvegaško igralnico - hotelom Mirage. Ob vznožju steklenomarmornate stavbe stoji na hribu obširen palmov gaj, od koder padajo proti tlom spektakularni slapovi. Že samo to na človeka naredi močan vtis - predstava pa se razvije do vrhunca, ko s pomočjo močnih plinskih injekcij zagori voda nad slapovi. Plameni švigajo tudi do deset metrov visoko in kmalu zajamejo tudi same slapove in celotno reko oz. Bazen ob vznožju igralnice. Peklenki prizor - goreča voda in vihrajoče palme na razžarjenem obzorju. »Apocalypse now!« Temeljni elementi - voda, ogenj, zrak in zemlja - se istočasno manifestirajo v vsem

Luministični pedspektakel sem doživel, ko sem po peturni vožnji skozi puščavo z vrha hriba zagledal v večernem soncu kopajoči se Las Vegas. Ob kontrastu barv, ki so se odpirale pred menoj, se mi je porodila asociacija na Miròjeve slike: rumenorjava puščavska je brez prehoda prehajala v ostromodro barvo neba, med njima, nekje na sredini, pa se je nahajal izvor silovite slepeče svetlobe - sončnih žarkov, ki so se odbijali od kovinsko-steklenih nebotičnikov prestolnice hazarderjev. Sceno so dopolnjevala nenhno vzletajoča in pristajajoča letala, ki v Las Vegas dovažajo debeložepe turiste, praznožepe pa odvažajo po nov denar. Pravi svetlobni spektakel sem doživel, ko sem - že v mraku - svojo limuzino usmeril na Las Vegas Boulevard, več kilometrov dolgo osrednjo ulico, ob kateri stoji večina velikih igralnic.

razmahu in živahnosti. In vse to se zgodi na hotelskem dvorišču.

Hazarderstvo

Mnenje, da v Las Vegasu hazardirajo le bogataši, je zmotno. Prav nasprotno - dejali bi lahko, da mesto igralnic bogati predvsem na račun srednjega, v Ameriki prevladujočega sloja. Vsako noč se v Las Vegas zgrne množica do 200.000 ljudi in od njih jih le majhen odstotek igra za velike denarje (denimo nad 1.000 dolarjev na igro). Velika večina jih igra na avtomatih za quaterje (25 centov). Celo noč potrpežljivo mečejo malovredne kovance v avtomat, da bi se jim neke proti jutru iz njega usula vsota stotih kovancev in jim pokrila skozi vso noč priigrano izgubo. Kljub vsemu pa le malokdo odhaja iz igralnice na »ničli«. Večina jih požene ves prinese denar. To dejstvo

premožnih Kalifornijcev sicer (ti so v večini) ne vznemirja: v Las Vegas niso prišli, da bi kaj zaslužili, temveč da bi si dali duška v zapravljanju in veseljačenju. Velik del Kalifornijcev se v Las Vegas odpravlja enkrat do dvakrat na leto, hazardiranju pa namenijo v povprečju 1.500 dolarjev. Če to vsoto pomnožimo s številom obiskovalcev, dobimo vrtoglave vsote, ki jih v svoje žepe pospravljajo lastniki igralnic.

Za dobro počutje hazarderjev je imenitno poskrbljeno. V recepciji igralnice hotela Mirage je steklena kletka, po kateri v prirejenih zimskih razmerah čofotata dva ogromna polarna medveda (zunaj je temperatura nad 40°C). Nato se obiskovalec sprehodi skozi visoki tropski gozd (vse je v notranjosti hotela) in odpre se mu pogled na igralnico: tako velika je, da ji ne vidiš konca. V eni etaži obsega površino večjo od nogometnega igrišča. To je prostor za »middle class«, kjer lahko igra vsak, četudi samo z 10 dolarji v žepu. Za velike denarje igrajo v posebnih sobah, kamor za »navadne« ljudi ni vstopa.

Med gosti se suče cela armada hostes, oblečenih v tako kratka krila, da se v večini primerov vidi še kaj več kot samo noge. Te morajo biti - poleg vsega drugega - da bi bile sprejete v službo, dokaj dobro izdelane.

Dobil sem vtis, da nekateri gostje pri avtomatih vztrajajo predvsem po zaslugi hostes. V eni od najbolj ekskluzivnih igralnic sredi Las Vegasa sem si privoščil tudi najcenejši škampov cocktail v življenju. Stal je - verjeli ali ne - en dolar. Temu ustrezno je poceni tudi pijača. Nizke cene so le eden izmed trikov, s katerimi lastniki igralnic v mesto privabljajo turiste. Na ta račun je Las Vegas - pa naj se še tako čudno sliši - eno od najcenejših mest na svetu.

Tijuana

Kalifornijsko-mehiško mejo smo, po nasvetu ameriških kolegov, prestopili peš. Avto smo pustili na ameriški strani, kajti Mehikanci, nejevoljni zaradi ameriškega finančnega imperializma, bi nam ga gotovo razbili, ko bi videli belo kalifornijsko tablico. »Na živce« jim gre, da si premožni Amerikanec z nekaj dolarji lahko kupi ne le obilo hrane in zabave, temveč tudi - kar je najhuje - njihove ženske. V svojem srdcu pa Mehikanci ne skoparijo s povračilnimi prijemi: luknjajo gume avtomobilov, navdušeno pretepajo razposajene »gringote«, kar na ulicah jim spretno praznijo žepa. Najslabše, kar lahko doleti Američana na obisku v Mehiki, pa je aretacija. Baje te policija aretira »kar tako«, iz čistega miru, in te potem, po številnih nevšečnostih, tudi »kar tako« izpusti. Če bi vse tovrstne zgodbe, ki so mi jih pripovedovali že malce pomehkuženi in prestrašeni kolegi iz San Diega, delil z dva, bi verjetno dobil stanje, ustrezajoče resnici.

Takoj za mejo so nas čakali napol raztreščeni rumeni Chevroleti z napisom »Taxi«. Do prvega mehiškega mesta Tijuane je bilo okoli deset kilometrov in taxi je bil edino primerno prevozno sredstvo. Kupčija je stekla po balkansko: »Ten Bucks!«, se mi je režal skrbasti Mehikanec. »Two Bucks«, sem ga zabil. »Okay, senjor, let's go for Four Bucks«, je na normalno ceno spustil taxist in nekaj trenutkov zatem smo v limuzini brez šip in s stolčenimi blatniki drveli proti Tijuani.

Prva stvar, ki sem jo opazil ob prihodu v Mehiko, je bila strašanska revščina. Tipična slika: napol dograjene pločevinaste bajte, bolj podobne garažam ali skladiščem kot prebivališčem, kupi »svinjarije« in nevoznih avtomobilov pred njimi, umazani otroci,

mrkogledi tipi... Le dvajset kilometrov vstran pa bogati, postmoderni San Diego. Predmestja Tijuane so me še najbolj spominjala na palestinska begunska taborišča, ki sem jih pred leti videl v Jordaniji. In temu velja dodati, da je področje Tijuane eno izmed najbolj Ameriki podobnih mehiških krajev.

Vse življenje se v Tijuani odvija praktično na eni sami ulici. Dolga je kakšna dva kilometra, na njej pa najdeš vse, kar si prišel tja iskat: restavracije, bare, zabavišča, kurbišča, trgovine, drogo... Gneča je takšna, da se neprestano s kom dregaš s komolci ali rameni. Seveda je treba biti zelo previden. Na vsakega obiskovalca pridejo v povprečju po trije tatovi in vredne stvari je bolje nositi pod srajco. Najbolj spretni zmikavti so - žal - otroci. Z velikimi očmi te vsi umazani milo gledajo in ti ponujajo poceni suvenirje. Ko se ustaviš, da bi jim podaril dolar, ti jih z drugega žepa izmaknejo deset.

Glavna tijuanska ulica je eno samo zabavišče. Tipičen lokal je videti tak: v pritličju je obvezno »živ« orkester, ki »šiba« osladne mehiške melodije o zaljubljenih Lolitah in hrabrih Sanchotih, v prvem nadstropju je običajno restavracija in v tretjem bar in bolj ali manj zakamuflirano kurbišče. Ponujajoče se Mehikanke so prava parodija na evropske »top« prostitutke: majhne, zalite postave, pobarvane pa huje kot njihovi azteški predniki. Vendar postavni mehiškani machoti skrbijo, da senjorite ne pohajajo brez dela.

Posebno doživetje je mehiška kulinarika. V lokalu z razvpitim imenom »Tequila sunrise« sem si za začetek pogasil žejo z »marguerito«, ledeno pijačo, narejeno iz tequile (kaktusovo žganje), limoninega soka in soli. Nadaljeval sem z »Burritom«, v tortillo (palačinko iz koruzne moke) zavito mleto govedino, fižol in riž ter vse skupaj polito s peklenjskimi začimbami, po katerih lahko še nekaj ur bruhaš ogenj. Razen če ga ne pogasiš še z nekaj margueritami. Za pobedek sem pospravil porcijo »nachos«, tortilla chipsa, ki ga prav tako pomakaš v peklenjsko zmes. V Kalifornijo sem se, kot večina ameriških turistov, vrnil ves nažrt in razposajen.

Joshua Tree

Joshua Tree National Monument je peklenjska puščava na mehiško-ameriški meji, kjer se poleti vsakemu normalnemu človeku scvrejo možgani. Zato v juliju in avgustu tudi sameva. Vode ni, tudi hrane, povsod le pesek in fantastične skalne tvorbe, ki so pred sto leti nekega žejnega

krščanskega misijonarja Joshua tako fascinirale, da se mu je menda prikazala Marija, obkrožena s krilatci. V zgodovino pa je dehidrirani mistik prišel tako, da so po njem imenovali nenevadna drevesa, nekakšne križance med kaktusi in drevesi, ki ne rastejo nikjer drugje v svetu kot tej puščavi - Joshua trees.

Večina obiskovalcev zaide v Joshua Tree spomladi, ko so priče čudovitemu prizoru: po nekajdnevem deževju iz puščavskih tal požene na milijone cvetic, ki ponujajo rajsko podobo. Pa ne za dolgo. Kmalu potem spet nastopi standardna vročina - do 50°C - ki hitro pomori vsa živa bitja. Sam se nisem hotel odreči obisku te puščave, zato sem vanjo - optimistično - zvil kar poleti, sredi avgusta. Potem ko sem natančno pregledal svoj Mit-subishi - mojo edino vezo z življenjem - in ga dodobra napolnil s hrano in več galoni vode, sem se podal na razbeljeni pesek.

V Joshua Tree sem prispel sredi noči. Nisem spal dolgo, ko me je iz spalne vreče vrglo grozljivo tuljenje - bili so volkovi, kojoti, hijene in podobna pasja banda. V mesečini sem prav blizu videl premikajoče se silhuete in žareče oči. Dodal sem kuriva na ogenj in si ponavljal misel (povedali so mi ameriški kolegi), da zver človeka običajno ne napadejo. Sicer pa me je tolažila še skrajna možnost - da se zaklenem v avto. To ni bilo potrebno - brez težav sem preživel tako prvo kot vse ostale noči.

Naslednje jutro sem se lotil dejavnosti, po kateri Joshua Tree v svetu najbolj slovi - »free climbinga« (prostega plezanja). Stene v puščavskih balvanih so relativno kratke, toda izjemno strme in gladke. Tod potekajo nekatere izmed najtežjih plezalnih smeri v svetu - do ocene 5.13d. Plezarija je bila fantastično doživetje. Ves lahek in svoboden sem se le v pisanih kratkih hlačah in plezalnikih pri temperaturi nad 40°C gibal na meji možnega. Po nekaj poskusih mi je uspelo preplezati smer »Suicide« (Samomor), ocenjeno z 5.11c, s čimer sem izboljšal svoj ameriški rekord. Nemškemu pustolovcu, ki so se z džipom ustavili ob meni, sem se s svojim početjem zdel »malo čez les«. In zakaj ne - tako lepo je včasih biti »odbit«. Kalifornija pa za to ponuja tisočere možnosti.

»SLOVENSKI ŠPORTNIKI«

sedlo SIMON BIZJAK	NASELJE V BOHINJU	GESLO	TRIBUNA	PLATINA	SODNIK V GR. MIT. POD- ZEMLJU	POLOŽAJ, DRŽA	KOKOŠ	OTOK JZ OD ŠKOTSKE	DEMARNA ENOTA V JAR	TRIBUNA	OBREŽJE	SNEG PRIMERI ZA SAN- KANJE
STANKO PREK			DELAEC V PESKOPOLU HRIBOVJE V FRANCIJI							KRAJ PRI CRNEM KALU		
TIPKO- NICA										NOČNO ZABAVISCE		
JERNEJ ZALAZNIK										JUNAK TV SERIJE		
→				NEKD. SL. DRŽAVA								
				MAJHEN ROM								
→					DIVJAŠTVO							
					KOŠČKI SUKANJE							
GLAVNA SESTAVINA MASCOB						ROBERT REDFORD	AM. PISEC (CONRAD POTTER)	KAMERUN- SKI NOG- VRATAR	OSNOVA ZA MAZILA SL. REŽISER (SLAVKO)			
RAZVR- ŠCANJE											DANSKI OTOK	
SKRAJNI KONEC POLOTOKA	USA POD OCMI ZA RADI UTR- UJENOSTI	ZDRAVILNA VEŠČINA								OKSID	OBLIKA RASTLIN, STEBLA	AVTO- NOMNA POKRAJ- JINA
		SALA- MANDER	NOGOMET- NI KLUB PIHAIJININ- STRUMENT		POJAV DA DOBI BESEDA NOV POM							
					SELEN							
→									LEVSTIKOV JUNAK			
									DOLGO- CASJE			
KRAJ BUŽU NOVE GORICE					OSVOBO- DILNO GIBANJE NA CIPRU							AM. LIU- JEVKA SL. REŽI- SOR
STAR, ČAS- TITLJIV MOZ					OTOČJE V MOLUKIH	POVEČINI OTROŠKA VIRUSNA BOLEZEN	TRIBUNA	PRIPIS VINORODNA RASTLINA			PANČEVO SOŠEDNI CRKI	
ČEBELJA PAŠA				KOTOR			TEGA LETA			IZBOKLINA NA HRBTU		
MILOŠ FORMAN				JAJCE			KRAŠKO VINO			MARKO KRAVOS		
→												
→											IGRALEC HUNTER	
											SIRIJAZ MEZOPOT.	
TRIBUNA	DARUVAR			TRIBUNA	PERZUJA					IGRALKA MAGNANI		
TRIBUNA	AZIJSKA PALMA	SOL BOROVJE KISLINE	NEUM- NOST, NESPAMET	TRIBUNA	KALCU PRVITON OKTAVE			NEUMNA ŽENSKA	TRIBUNA	RADKO POLIC		
DOMAČE SUKNO				POJAV NA VODI						TRENJE		
GIOVANNI VERGA				POKRAJ V VIETNAMU					SOTOČ- NICA PIVE IND. RASTLINA			
						MONGOL- SKI VLADARSKI NASLOV	VDOR					STEIN- CKOV L JUNAK
							ONASSIS					
→												
ČOLN ALI LAĐJA Z DVEMA TRUPOMA										USTANOVA ZA VAR- STVO NAJ- MLAJŠIH		
KOZAŠKI POVELJ- NIKI								TRIBUNA	TRIBUNA	SKLADA- TELJ BERG		

Pravila so enostavna:

- vsak udeleženec nagradne igre je dobitnik
- vse nagrade so enakovredne
- vsi izžrebani reševalci bodo šest mesecev brezplačno prejeli izvod Tribune!

ANTE MARKOVIĆ

**bo moral nekaj potegniti iz žepa.
Kaj bo potegnil?**

- a) Pištolo in si poslal šus v glavo**
- b) Poslovnilno pismo**
- c) Nov konvertibilni dinar.**

**Pravilne odgovore pošljite najkasneje
do 10. februarja 1991 na TRIBUNO.**

Človek zver

Nadaljevanje v prihodnji številki

TRIBUNA

TRIBUNA

TRIBUNA